

STERKER.

SLIMMER.

SAMEN.

GEÏNTEGREERD JAARVERSLAG

2023

Inhoudsopgave

Bericht van het bestuur	3
Verlag van de Raad van Commissarissen	9
In één oogopslag	12
Organisatieprofiel	13
Mijlpalen	16
Kerncijfers	18
Case: Zonnepark Hazenwinkel	19
Strategie	21
Onze missie	22
Strategie	23
Externe ontwikkelingen	27
Materiële thema's	29
Case: Gasunie	32
Financiële resultaten	34
Case: Investeren in grootschalige batterijopslag	37
Energie & ecosysteem	39
Klimaatmitigatie	40
Onze rol in de energietransitie	42
Ketenverantwoordelijkheid en circulariteit	47
Natuur versterken	48

Case: Natuur versterken	53
Sociale fundament	55
Onze medewerkers	56
Onze klanten	60
Case: Mensgericht incassobeleid	64
Governance	66
Goed bestuur en governance	66
Beloningsbeleid	72
Integriteit en compliance	74
Privacy, IT en data	75
Risicobeheersing	76
Onze jaarcijfers	82
Bijlagen	186
Bijlage A – Duurzaamheidsverslaggeving	187
Bijlage B – Assurance-rapport met beperkte mate van zekerheid van de onafhankelijke accountant over de duurzaamheidsinformatie	198
Bijlage C – Verklaring Naleving Gedragscode Leveranciers Slimme Meters	204
Contact	205

Coen de Ruiter,
Algemeen directeur
Greenchoice

Martin van Sleuwen,
Financieel directeur
Greenchoice

BERICHT VAN HET BESTUUR

Met de komst van de lente 2023 kwam het einde van de energiecrisis in zicht. Een opluchting voor onze klanten en een welkome ontwikkeling voor ons bedrijf. Dankzij de ongekende inzet van onze medewerkers behaalden we uitstekende resultaten en zetten we grote stappen richting een 'platformorganisatie'. We werkten ook aan nieuwe inspirerende natuurprojecten. We gingen in gesprek met Algemeen directeur Coen de Ruiter en Financieel directeur Martin van Sleuwen over het dynamische jaar.

Hoe kijken jullie terug op het jaar 2023?

Martin: “Het was financieel een heel sterk jaar, ondanks een turbulente start. Het was best spannend of het wel of geen koude winter zou worden. Toen bleek dat het bij een milde winter bleef, kwam het einde van de energiecrisis in zicht. Vanaf april zag je een trend van dalende energieprijzen. Dat zorgde voor meer rust in de markt, maar ook in ons bedrijf.”

Coen: “We hebben in deze periode ook belangrijke strategische keuzes gemaakt. Zo besloten we om vanaf april weer vaste contracten aan te bieden, omdat veel van onze klanten behoefte hadden aan zekerheid. Eerst voorzichtig voor een periode van een half tot driekwart jaar, en vanaf de zomer ook weer voor langere periodes. We besloten vaker de tarieven van onze variabele contracten aan te passen, waardoor we de dalende energieprijzen sneller konden doorgeven aan onze klanten. Die keuzes waren heel belangrijk voor het verlagen van de rekening van onze klanten en voor de groei van ons klantenbestand.”

Naast energiecontracten worden ook andere producten steeds prominenter binnen de strategie. Hoe heeft de vraag naar duurzame energieoplossingen zich ontwikkeld?

Coen: “We constateerden aanzienlijke verschillen in de ontwikkeling van de vraag tussen consumenten en zakelijke klanten. In april kwamen allerlei ontwikkelingen samen. Energie werd goedkoper en lenen werd duurder. Er was ook veel onduidelijkheid over de toekomst van de salderingsregeling. De consument zat met veel vragen: is het nog wel slim om zonnepanelen aan te schaffen? Verdien ik mijn investering nog wel terug? Moet ik straks bijbetalen?

Wij zien zonnepanelen, net als andere verduurzamingsproducten, nog steeds als een uitstekende investering en van cruciaal belang zijn voor de energietransitie. Het is aan ons om mensen te enthousiasmeren voor verduurzaming en klanten te helpen en het vertrouwen te geven om daarin stappen te zetten.

Aan de zakelijke kant neemt de animo voor duurzamere oplossingen daarentegen snel toe. Het is duidelijk dat we met Greenchoice Integrated Solutions op het goede spoor zitten. Juist omdat we voor een geïntegreerd pakket aan oplossingen gekozen hebben, binden we zakelijke klanten aan ons. Het realiseren van laad- of opslagmogelijkheden vergt een flinke investering, maar daar tegenover staat een aantrekkelijk afnamecontract. Deze combinatie is voor veel bedrijven doorslaggevend in de keuze om te investeren in verduurzaming. Tegelijkertijd komen deze contracten ons regelbaar vermogen ten goede. Een win-winsituatie die bovendien een substantiële bijdrage levert aan de energietransitie.”

De strategie staat in het teken van duurzame ontwikkeling op zowel ecologisch, sociaal als economisch gebied. Hoe droegen strategische keuzes in 2023 bij aan duurzame ontwikkeling?

Coen: “Eén van de voornaamste bijdragen die wij kunnen leveren aan het oplossen van het klimaatprobleem, is het versneld toewerken naar de verduurzaming van de sector. Een belangrijke stap was onze overname van alle Power Purchase Agreements (PPAs) van De Vrije Energie Producent. We zijn niet alleen blij dat we dankzij de overname het aantal aansluitingen van producenten van wind- en zonne-energie met 10% konden uitbreiden, maar ook dat we de energieproducenten leveringszekerheid konden bieden. Deze aansluitingen zijn van groot belang voor de energietransitie.

We kijken breder dan alleen groene stroom en bosgecompenseerd gas om de CO₂-uitstoot terug te dringen. We investeren dichtbij en ver weg om de leefomgeving te verbeteren. Dat doen we door de biodiversiteit te beschermen en te versterken en door het behoud van natuurlijke omgevingen die van economisch belang zijn voor lokale gemeenschappen. We zijn onder andere actief in Guinee-Bissau. In samenwerking met Wetlands International werkten we ook in 2023 aan het herstel van mangroven, waardoor er weer koolstof kan worden opgeslagen. We leveren hiermee ook een positieve bijdrage aan de biodiversiteit en we ontwikkelen nieuwe duurzamere vormen van levensonderhoud.”

Greenchoice maakt de overstap van energieleverancier naar een geïntegreerd platformbedrijf. Hoe bereiden jullie de organisatie hierop voor?

Martin: “We ontwikkelen ons naar een platformorganisatie om klanten veel breder te gaan helpen met verduurzamen dan alleen met het leveren van groene stroom en aardgas in combinatie met natuurprojecten en het realiseren van zonneprojecten. Als platformbedrijf krijgen we te maken met andere en complexere klantvragen. In 2023 hebben we geïnvesteerd in mensen en systemen, want we willen een persoonlijk en passend aanbod kunnen blijven bieden.

Het platform heeft ook als doel om consumenten te ontzorgen bij het maken van duurzamere keuzes. We hebben al zonnepanelen en warmtepompen en via living-lab constructies en pilots doen we onderzoek naar dynamische prijscontracten, thuisbatterijen en een Home Energy Management System (HEMS). Onze klanten moet erop kunnen vertrouwen dat zij dankzij Greenchoice een maximale bijdrage leveren aan de energietransitie en tegelijkertijd financiële voordelen halen uit ons geïntegreerde aanbod. We zijn druk bezig om dit aan de achterkant zo goed en zo foutloos mogelijk in te regelen.”

Jullie hebben ervoor gekozen om deel te nemen aan deze pilots en experimenten. Wat hebben jullie hiervan geleerd?

Coen: “Je ondervindt onder andere hoe belangrijk een persoonlijk en passend aanbod is. Je ziet bijvoorbeeld dat een dynamisch energiecontract met name interessant is als je veel energie afneemt, zelf energie opwekt en teruglevert en, heel belangrijk, je consumptiegedrag kunt aanpassen.”

Martin: “Je moet je er nu nog echt op instellen. Dat je niet 's avonds je auto oplaadt, maar de volgende dag, als je toch thuiswerkt. En niet 's ochtends, maar pas na 12 uur 's middags. Met slimme software kan dit straks ook automatisch en op afstand worden geregeld. Het idee is dat meerdere producten en diensten optimaal met elkaar samenwerken, zodat we energie verbruiken op het moment dat die beschikbaar is. Zo kan het energiesysteem te allen tijde worden voorzien van groene stroom, die zoveel mogelijk lokaal wordt opgewekt. Dat vergt wel een investering van consumenten. Daarom is bewustwording van de werking en de voordelen van deze oplossingen van groot belang.”

Op welk vlak zijn het afgelopen jaar de grootste stappen gezet?

Martin: “Er zijn enorme stappen gezet in onbalans- en shapingmanagement en (intraday)handelsmogelijkheden. We zijn steeds beter in staat om de opbrengst en afname van groene stroom te voorspellen en in te spelen op pieken en dalen in de energievraag. Onze investeringen in energie opslagsystemen spelen hierin een grote rol. Aan het einde van 2023 hebben we een nieuw investeringsbesluit voor een 20 megawatt batterij genomen. Door onze opslagcapaciteit verder uit te breiden kunnen we niet alleen effectiever handelen, maar zijn we ook in staat om overschotten aan groene stroom op het ene moment in een batterij op te slaan en op een ander moment weer aan te bieden.

Ook KiesZon maakte een heel mooie sprong qua realisatie van nieuwe zonnestroominstallaties in 2023 ten opzichte van 2022, ondanks uitdagende omstandigheden zoals hoge rentes en netcongestie. In een krimpende markt zijn wij juist gegroeid. Dat biedt een uitstekende uitgangspositie om de komende jaren nog meer mooie projecten te realiseren.”

Coen: “Onze ‘funnel’ met innovaties en klantprojecten zit veel voller dan een jaar geleden, dat biedt vertrouwen. Deze successen zijn het directe resultaat van de toewijding van al onze medewerkers. Zij hebben de afgelopen jaren ontzettend hard gewerkt. De motivatie waarmee alle collega’s bezig zijn om onze klantgerichte dienstverlening te handhaven en tegelijkertijd nieuwe oplossingen te ontwikkelen vind ik ongekend. Dat zien we gelukkig ook terug in erkenning van klanten in diverse onderzoeken. En in de forse groei van het aantal klanten, zowel zakelijk als particulier.”

Wat staat er op de agenda in 2024?

Martin: “We willen dit jaar versneld toewerken naar een platformorganisatie. Het zijn intensieve jaren geweest, met veel overheidsmaatregelen die we moesten toepassen. Dat heeft voor vertraging gezorgd. We hebben inmiddels weer meer ruimte om nieuwe dingen te proberen en toe te werken naar een innovatief aanbod. Dat is de focus voor dit jaar.”

Coen: “Als we naar onze eigen bijdrage aan verduurzaming kijken, staat er ook veel te gebeuren. Zo gaan we van start met ons natuurinvesteringsprogramma Natuur voor Morgen, een initiatief waarmee wij, in samenspel met onze klanten, bijdragen aan een sterkere natuur. Daarnaast werken we aan onze lange termijn duurzaamheidsdoelstellingen. Met dezelfde inzet waarmee we onze klanten helpen duurzamere keuzes te maken, faciliteren we dus het maken van duurzamere keuzes binnen onze organisatie.”

Rotterdam, 14 juni 2024

Coen de Ruiter, Algemeen directeur

Martin van Sleuwen, Financieel directeur

Verlag van de Raad van Commissarissen

Anja van Niersen, voorzitter van de Raad van Commissarissen

Het zijn ingewikkelde jaren in de energiesector. Jaren waarin je goed moet nadenken over de stappen die je zet. In een branche waarin decennialang weinig gebeurde, maar waarin de laatste tien jaar in één keer ontzettend veel veranderde, is het belangrijk om scherp te hebben wat je wil bereiken, wat je daar wel en niet voor doet en welke impact je daarmee wilt creëren.

Ondanks dat de situatie in de energiemarkt in 2023 minder turbulent was dan in de drie jaren ervoor, hield de Raad van Commissarissen de situatie nauwlettend in de gaten. Door goede keuzes te maken, onder andere met betrekking tot het inkopen en verkopen van energie, was het een financieel sterk jaar. Daar kan de organisatie trots op zijn, want het is een kunst op zich om je in deze energiemarkt te bewegen en tegelijkertijd bezig te zijn met je langetermijnstrategie.

In 2023 gingen de meeste gesprekken over de transitie van energieleverancier naar een platformorganisatie, een belangrijk onderdeel van de langetermijnstrategie. In deze gesprekken is de Raad van Commissarissen een sparringpartner voor het bestuur. We toetsen de keuzes die gemaakt worden voor de strategie. Vorig jaar heeft de organisatie keuzes gemaakt die laten zien dat er een sterk bewustzijn heerst van de meerwaarde die Greenchoice kan bieden naast het leveren van energie. En bovendien het bewustzijn dat Greenchoice dit niet allemaal zelf hoeft te kunnen. Juist door samen te werken met partners is Greenchoice in staat om versnelling te brengen voor klanten. Er is in 2023 al veel gebeurd om de interne organisatie voor te bereiden op het platform. Zo is hard gewerkt aan een robuuste IT-infrastructuur en zijn er nieuwe producten en diensten bijgekomen.

Als Raad van Commissarissen waren we hier heel duidelijk over: je haalt meer uit samenwerken dan uit alles zelf verzinnen. We zijn positief over de samenwerking met de Saman Groep, die in 2023 officieel werd. Hierdoor kan Greenchoice klanten zoveel meer aanbieden dan energie. Het is ontzettend zinvol om klanten niet alleen een breed scala aan producten te kunnen bieden, zoals zonnepanelen, warmtepompen en thuisbatterijen, maar er ook voor te kunnen zorgen dat deze producten snel worden geïnstalleerd. Want die snelheid hebben we nodig.

Vorig jaar was Greenchoice ook actief bezig met de implementatie van Greenchoice Integrated Solutions om integrale oplossingen aan te bieden voor zakelijke klanten. Hoe de strategie tot uitvoering wordt gebracht, werd in 2023 steeds meer zichtbaar. Er staat heel veel te gebeuren, maar tegelijkertijd letten we ook op de huidige duurzaamheidsimpact en -prestaties. We verwelkomen de kritische blik van de Autoriteit Consument & Markt (ACM) op het gebruik en het uitleggen en onderbouwen van duurzaamheidsclaims. Het is niet altijd even leuk om je daarmee bezig te houden, maar het is wel heel zinvol. Dat hebben wij als Raad van Commissarissen dan ook onderstreept.

We dagen Greenchoice continu uit om impact meetbaar te maken en om zo specifiek mogelijk te zijn in de communicatie naar klanten. Om onder andere uit te leggen waar de energie vandaan komt, hoeveel CO₂-uitstoot met groene stroom is voorkomen en hoe aardgaslevering wordt gecombineerd met het herstellen van natuur en het aanplanten en beschermen van bos in binnen- en buitenland. Los van de constructieve feedback van de ACM, is het sowieso heel belangrijk om klanten mee te nemen. We hebben niet voor niets gezegd dat Greenchoice het platform wordt om klanten te ontzorgen bij het maken van duurzamere keuzes. Om echt positieve impact te bereiken of negatieve impact te

verminderen, moet je klanten helpen de juiste keuzes te maken. Dat doe je door praktisch advies te geven en concrete oplossingen te bieden om energie te besparen, energie zoveel mogelijk lokaal op te wekken en opwek en verbruik met elkaar in balans te brengen. En door uit leggen hoe die oplossingen bijdragen aan verduurzaming. Greenchoice staat al dicht bij klanten en is dus heel goed in staat om hen hierin mee te nemen.

Net zo belangrijk is dat Greenchoice heeft geïnvesteerd in de bedrijfscultuur en in de manier van denken die nodig is om de doelen te behalen. Het is goed om te zien hoe het bestuur medewerkers meeneemt in de richting die we zijn ingeslagen. Een gebied wat van belang is en waar aandacht aan wordt besteed, is diversiteit en inclusie. Wij adviseren hoe divers talent te werven en te behouden. Want als je blijft doen wat je deed, krijg je wat je kreeg. Je moet bewust naar andere profielen kijken en je strategie aanpassen. Wil je meer internationaal talent werven, dan brengt dat de nodige aanpassingen met zich mee. Maar hoe ver ga je daarin? En wanneer neem je welke stappen? Daar hebben we veel gesprekken over.

We zijn een positief energiebedrijf dat de Nederlandse consument en zakelijke klant kan en wil ondersteunen om de best mogelijke keuze te maken in de energiewereld. Dat kan alleen in dialoog met aan de ene kant de klant en aan de andere kant de politiek. De landelijke en Europese politiek draagt een enorme verantwoordelijkheid om de juiste randvoorwaarden te creëren voor de energietransitie. Binnen die randvoorwaarden is het aan Greenchoice om de juiste producten en diensten te ontwikkelen en duurzamere keuzes heel dicht bij de klant te brengen. Als Raad van Commissarissen zijn we scherp op de snelheid waarmee Greenchoice deze producten en diensten naar de markt brengt en hoe specifiek ze zijn over wat ze bieden.

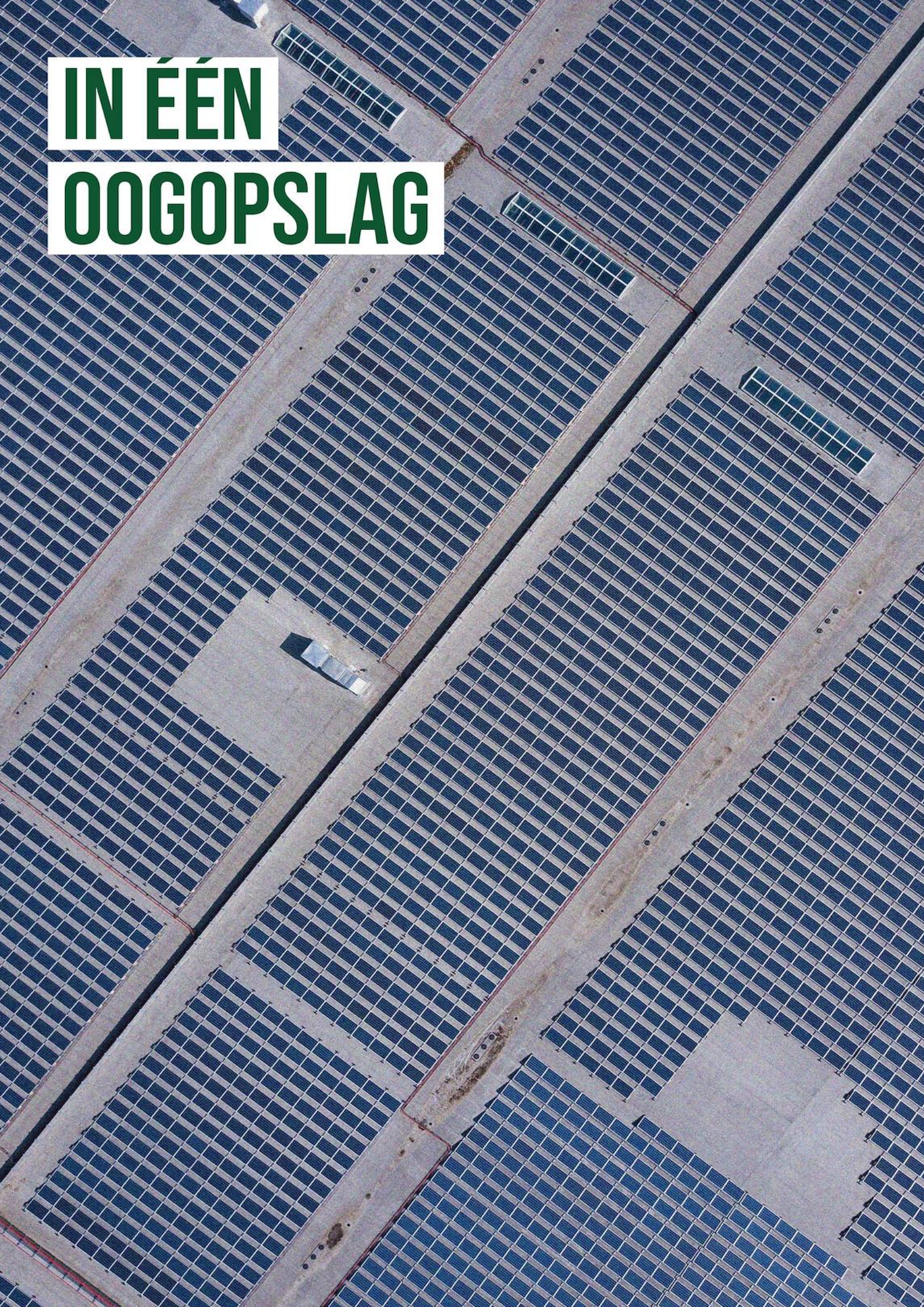
Onze wens is dat de klantaantallen van Greenchoice in 2024 groeien en haar marktaandeel toeneemt indien de marktomstandigheden dit toelaten. Daarmee creëert Greenchoice een solide basis om verder op voort te bouwen.

De Raad van Commissarissen bedankt de directie en alle medewerkers voor de geleverde prestaties in 2023.

Namens de Raad van Commissarissen van Greenchoice B.V.,

J.G.T.M. van Niersen, voorzitter

IN ÉÉN OOGOPSLAG

Organisatieprofiel

GREENCHOICE GROEP

Greenchoice is actief in de
energiesector en werkt als één
organisatie met de volgende
merken.

KiesZon

everday

EÉN ORGANISATIE, ZEVEN DOMEINEN

Greenchoice is één organisatie met daarin zeven
domeinen waarin de activiteiten zijn ondergebracht.

Consument

Zakelijk

Energie+

Sourcing en
Portfoliomanagement

Onze vier
klantdomeinen

IT en Data

Algemeen

Financieel

Greenchoice Groep

Greenchoice Groep is ingedeeld in zeven domeinen. Vier daarvan zijn klantgeoriënteerde domeinen: Consument, Zakelijk, Energie+ en Sourcing en Portfoliomanagement, waarin we het totale aanbod van de groep in één geïntegreerde klantbeleving naar onze klanten brengen. De domeinen IT en Data, Algemeen en Financieel ondersteunen de andere domeinen. Het hoofdkantoor is gevestigd in Rotterdam. Greenchoice Groep is actief in Nederland.

Onze merken

Greenchoice werkt als één organisatie met de merken Greenchoice, KiesZon en Everyday. De activiteiten die vallen onder deze merken worden hieronder toegelicht.

Greenchoice

Greenchoice levert groene stroom en bosgecompenseerd gas aan particuliere en zakelijke klanten. Klanten kunnen ook bij ons terecht voor zonnepanelen, wamtepompen en het isoleren van hun woningen en bedrijfspanden. Voor klanten met een elektrische auto hebben we de Greenchoice laadpas en bieden we laadpalen aan. Voor zakelijke klanten realiseren we ook laadpleinen. We hebben een eigen windpark met lokale batterij opslag en nemen deel in verschillende andere windparken. We sluiten PPAs (power purchase agreements) af bij producenten van lokale groene stroom en we zijn partner voor energievoöperaties in Nederland.

KiesZon

KiesZon realiseert (geïntegreerde) zonnestroominstallaties in eigen bezit en voor zakelijke klanten in drie varianten: operational lease, dakverhuur of koop.

Everyday

Everyday beheert, monitort en onderhoudt zonnestroominstallaties op dak en land voor de grootzakelijke markt.

Overige deelnemingen

Daarnaast heeft Greenchoice minderheidsbelangen in meerdere ondernemingen. Een aantal hiervan zijn hieronder toegelicht.

Green Energy Storage B.V. (GES)

GES ontwikkelt grootschalige installaties voor energieopslag bij bestaande wind- en zonneparken. Als projectontwikkelaar begeleidt GES haalbaarheidsstudies naar energieopslag en onderzoekt de technische eisen en de ruimtelijke en landschappelijke inpassing. Het bedrijf regelt de vergunningen, financiering en sluit de contracten af met leveranciers en partners. GES begeleidt daarnaast de daadwerkelijke bouw van de installatie.

CrowdInvesting B.V.

CrowdInvesting B.V. biedt via DuurzaamInvesteren.nl een investeringsplatform voor duurzame projecten en groei van duurzame bedrijven. Klanten kunnen hier actief deelnemen en bijdragen aan de energietransitie.

Energy Essentials Group B.V.

Energy Essentials Group B.V. biedt passende IT-oplossingen voor energiebedrijven door middel van applicatieontwikkeling, procesautomatisering en consultancy.

Windparken

Buren Windpark Streepland B.V., De Wieken B.V. en WGV Holding B.V. zijn windparken waarin Greenchoice een belang heeft.

Saman Groep B.V.

Saman biedt advies over duurzame oplossingen en installeert en levert producten aan consumenten en de zakelijke markt die helpen in de overstap naar duurzame energie.

Samen voor de Batterij B.V.

Windpark Samen voor de Wind (SVDW), Greenchoice en Windunie hebben een samenwerkingsovereenkomst gesloten om gezamenlijk een 10 megawatt batterij te realiseren bij windpark SVDW. De realisatie hiervan wordt uitgevoerd door de projectvennootschap Samen voor de Batterij B.V.

Een volledig overzicht van de groepsstructuur is opgenomen in hoofdstuk [onze jaarcijfers](#), zoals vermeld onder de consolidatiekring.

Mijlpalen

JANUARI

UITVOERING PRIJSPLAFOND

Vanaf januari 2023 tot en met 31 december 2023 geldt het prijsplafond (Subsidieregeling bekostiging plafond energietarieven kleinverbruikers 2023, ofwel CEK23). Deze overheidsmaatregel wordt uitgevoerd door energieleveranciers en is ingevoerd als maatregel voor hoge energiekosten voor klanten met een kleinverbruik aansluiting zoals huishoudens, zzp'ers, kleine bedrijven of verenigingen. Greenchoice was intensief betrokken bij de voorbereidingen in 2022 en is in staat geweest om deze regeling snel en adequaat uit te voeren.

MAART

GREENCHOICE 'INDUSTRIELEIDER' IN SUSTAINABLE BRAND INDEX 2023

Greenchoice is het best scorende energiemerk in de energiesector volgens de in 2023 bekendgemaakte Sustainable Brand Index 2023 voor Nederland, een onderzoek waarin consumenten aangeven welke merken zij het meest duurzaam vinden.

MEI

OPWEKPROJECT ZONNEPARK TEGELEN

Met onze partner ZonnepanelenDelen maakten we mogelijk dat klanten konden investeren in Zonnepark Tegelen in Limburg. Het park omvat 11.880 panelen en is goed voor het jaarverbruik van meer dan 1.500 huishoudens. De leden van energiecoöperatie Samenstroom Venlo konden met voorrang participeren in dit zonnepark. Zo maakten we samen met onze partners lokale financiële participatie mogelijk in een energieproject. Naast de productie van zonne-energie vindt ook natuurontwikkeling plaats: door periodieke begrazing met schapen kan er ruigte ontstaan waarbij bloemen de kans krijgen uit te zaaien. Zo ontstaat er een grotere soortenrijkdom, waardoor het zonnepark een aantrekkelijk leefgebied wordt voor insecten. Daarnaast wordt het gras ingezaaid met een bijvriendelijk kruiden- en bloemenmengsel.

FEBRUARI

EERSTE LAADPLEIN OPGELEVERD DOOR GREENCHOICE

Het eerste Greenchoice laadplein werd gerealiseerd in februari 2023. Het laadplein, te vinden in Naarden, bestaat uit 8 laadpalen. De realisatie van het laadplein maakt deel uit van een samenwerking waarin 8 locaties van een vastgoedeigenaar worden voorzien van laadpleinen en zonnepanelen op de daken.

APRIL

KLANTPANEL GREENVOICE IS LIVE!

We vinden het belangrijk om in contact te zijn met onze klanten. Vanaf april kunnen zij zich aansluiten bij Greenvoice, een klantpanel waarin klanten feedback kunnen geven, mee kunnen denken en met ons in gesprek kunnen gaan. In korte tijd sloten ruim 2.000 panelleden zich aan.

JUNI

10^e KEER BESTE ENERGIELEVERANCIER DOOR GASLICHT

Greenchoice is voor de 10e keer uitgeroepen tot beste energieleverancier door Gaslicht. Gaslicht is een toonaangevende vergelijkingssite voor energieleveranciers.

JULI

OVERNAME VAN HET PPA PORTFOLIO VAN DE VRIJE ENERGIE PRODUCENT

Greenchoice heeft een overeenkomst gesloten om alle Power Purchase Agreements (PPA's) over te nemen van De Vrije Energie Producent (DVEP) per 1 januari 2024. Voor deze producenten wordt de continuïteit en leveringszekerheid gewaarborgd. Met de overname voegen we ruim 250 aansluitingen van energieproducenten van groene stroom aan onze portefeuille toe, met een gezamenlijk opgesteld vermogen van meer dan 400 MW elektriciteit.

SEPTEMBER

DEELNAME OPEN ENERGIEDAG

Voor de beleving van de energietransitie vertellen we graag meer over duurzame en lokale energieopwekking. We namen in september 2023 dan ook deel aan de Open Energiedag van de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE). Energieprojecten in heel Nederland openen de deuren en vertellen meer over de gebruikte technieken achter de energietransitie. Greenchoice was aanwezig bij de windparken Greenport Venlo en Streepland om vragen van geïnteresseerden te beantwoorden.

NOVEMBER

CREDIT EXPO 'MENSGERICHT INCASSEREN'

Op 7 november verzorgde Greenchoice een inspiratiesessie met Faircasso over incasso zonder incassokosten en met Fiqas over hoe een geautomatiseerd proces kan helpen met mensgericht incasseren. We vinden het belangrijk om anderen te inspireren om zo meer impact te maken.

AUGUSTUS

BRANDBRIEF STOP FOSSIELE SUBSIDIES

In mei ondertekenden we met zo'n 260 andere organisaties de brandbrief 'stop fossiele subsidies'. Greenchoice ondersteunt elke stap in de richting van meer duurzame energie, om die reden hebben we de brandbrief ondertekend. In augustus sprak onze Algemeen Directeur samen met branchevertegenwoordigers hierover met demissionair minister Rob Jetten en staatssecretaris Marnix van Rij.

OKTOBER

DIVERSITEITSWEEK

Bij Greenchoice besteden we veel aandacht aan diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie. Maar tijdens de diversiteitsweek hebben we hier extra aandacht voor gevraagd. Gedurende deze week gingen we met elkaar in gesprek over het waarderen van verschillen en het omarmen en benutten van ieders unieke talenten.

DECEMBER

NATUURPROJECT MONGOLIË

In december 2023 ondertekenden we een overeenkomst voor onze bijdrage aan het herstel van veen in projectgebieden in Mongolië. Als gevolg van overbegrazing door kuddes vee, zoals schapen en geiten, gaat er veen verloren. Dit heeft een grote negatieve CO₂ impact. We gaan ter plaatse samenwerken met herders en nemen samen met projectteams maatregelen om de verdroging en het inklinken van veen tegen te gaan en om hulpmiddelen te bieden aan de lokale bevolking om gebieden leefbaar te houden voor mens, milieu en natuur. Dit project wordt gerealiseerd in samenwerking met Wetlands International en lokale partners.

Kerncijfers

OMZET

€1.429^{Mln.} +37,1%

2022 €1.042^{Mln.}

RESULTAAT VAN DE OMZET

5,19% -0,39%

2022 5,58%

PARTICULIERE KLANTEN

619.000^{Aantal} +10,7%

2022 559.000^{Aantal}

ZAKELIJKE KLANTEN

31.000^{Aantal} 0%

2022 31.000^{Aantal}

KLANTEN DIE ENERGIE TERUGLEVEREN

286.451^{Aantal} +39,7%

2022 205.020^{Aantal}

GELEVERDE ELEKTRICITEIT

2.560^{GWh} +15,8%

2022 2.210^{GWh}

GELEVERD GAS

630^{Mln. m³} -7,1%

2022 678^{Mln. m³}

GEÏNSTALLEERD VERMOGEN ZONNESTROOMINSTALLATIES

85^{MWp} +30,8%

2022 65^{MWp}

OPWEKPROJECTEN VIA COÖPERATIES EN VVE'S

442^{Aantal} +17,2%

2022 377^{Aantal}

MEDEWERKERS

615^{Aantal} +7,1%

2022 574^{Aantal}

VROUWEN MET LEIDINGGEVENDE ROL

36% +5%

2022 31%

CO₂ EMISSIES SCOPE 1 EN 2

275^{ton CO₂} -20,1%

2022 344^{ton CO₂}

CASE: ZONNEPARK HAZENWINKEL

VAN UITSTOOT VAN GEUR, GELUID EN GASSEN NAAR PRODUCTIE VAN GROENE STROOM

*Paul Verhoeven,
Initiatiefnemer
en mede-eigenaar
Zonnepark
Hazewinkel*

Waar tot een paar jaar geleden varkens gehouden werden, wordt voortaan tussen het groen zonne-energie opgewekt. In het Brabantse Mierlo geven de familie Verhoeven en KiesZon het familiebedrijf een nieuwe toekomst.

De varkenshouderij was al meerdere generaties in de familie. Hoewel er vergevorderde plannen waren voor uitbreiding, besloot de familie toch te stoppen met het bedrijf. Die beslissing werd vooral ingegeven door de veranderende tijdsgeest, waarin anders naar voedselproductie en boerenbedrijven gekeken wordt. Toen de Saneringsregeling varkenshouderij voorbijkwam, besloot de familie een hele nieuwe koers te gaan varen. Op hun grond komt een zonnepark, helemaal zoals zij dat willen. Met veel aandacht voor groen en educatie.

Drie jaar lang doen Paul en zijn broer Bob alles zelf. Onderzoek, vergunningen aanvragen, gesprekken met Prorail, het waterschap, de gemeente, Tennet en omwonenden. Ze regelen de aansluiting op het energienet van Enexis en zetten een aanbesteding uit voor de bouw van het zonnepark. Waar nodig huren ze externe expertise in.

Maar als de rente én de prijzen voor panelen stijgen, hebben ze hulp nodig. Ze gaan een samenwerking aan met KiesZon. KiesZon wordt mede-aandeelhouder en regelt de financiering en het energiecontract. Daarnaast is Energiecoöperatie Morgen Groene Energie bij het project betrokken om inwoners uit de omgeving te laten deelnemen in het zonnepark. Dat past bij de ambitie van Greenchoice om duurzame keuzes dichterbij te brengen.

“De samenwerking met KiesZon is op basis van vertrouwen. En dat vertrouwen hebben ze waargemaakt. Zij hebben voor ons de beste deal qua financiering en energiecontract eruit gehaald, dat hadden we niet zelf kunnen doen.”

Voor de familie Verhoeven draait het niet om enkel stroom opwekken, er is ook veel aandacht voor natuur. Paul en Bob maakten in samenwerking met een adviesbureau een landschap- en natuurplan. Om het terrein wordt struweel geplant. Mooi voor wandelaars en fietsers, maar het biedt ook plek voor vogels en andere dieren. Op het terrein komen bloem- en grasrijke weiden, die zijn aantrekkelijk voor insecten en worden straks beheerd met schapen.

Educatie speelt ook een rol. Aan de rand van het terrein komt een uitkijkheuvel met informatieborden waar men over het zonnepark kan uitkijken. De familie en KiesZon zullen rondleidingen gaan geven aan scholen.

De 29.088 zonnepanelen zullen jaarlijks 16.350.000 kWh groene stroom produceren. Zonnepark Hazenwinkel is vanaf de zomer van 2024 operationeel.

STRATEGIE

Strategie

In dit hoofdstuk lichten we onze missie en strategie toe en beschrijven we onze bijdrage aan de Sustainable Development Goals. We duiden aan welke materiële duurzaamheidsthema's wij en onze stakeholders relevant vinden voor Greenchoice en we omschrijven welke externe ontwikkelingen voor ons van belang zijn.

Onze missie

Een Nederland dat volledig draait op groene stroom en waar iedereen mee kan profiteren van deze energietransitie. Wij geloven dat het kan. Natuurlijk kan niet iedereen direct van het gas af, maar iedereen kan stappen zetten. Iedere stap, hoe klein of groot, betekent vooruitgang. En daar krijgen we allemaal positieve energie van.

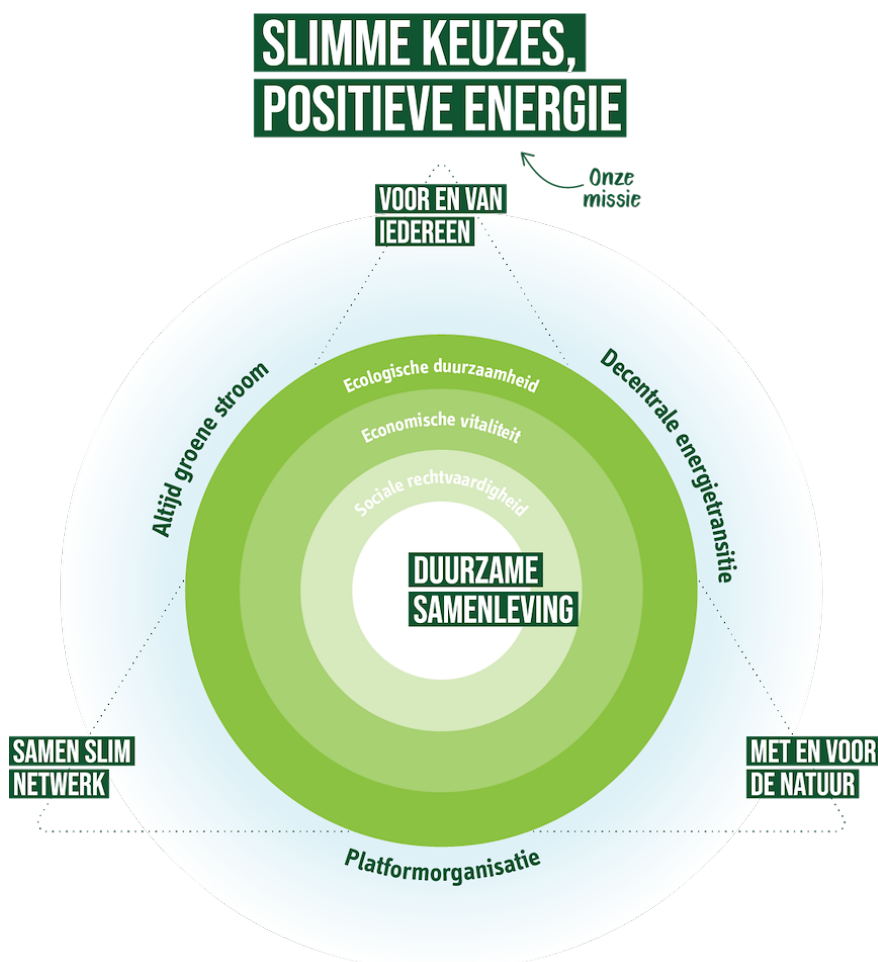
Positieve energie van klantcontact tot stopcontact, daar gaan we voor. Want we willen dat we allemaal blij worden van deze transitie. Of je nu je aardgasverbruik vermindert, je huis isoleert, zonnepanelen neemt of samen met je burens een energiecoöperatie start. Greenchoice helpt je slimme keuzes te maken.

Strategie

We geven invulling aan onze missie door de volgende drie strategische pijlers:

- Als energieleverancier te focussen op de decentrale energietransitie en mogelijk te maken dat onze klanten en omwonenden kunnen participeren in projecten.
- Voortdurend stappen te zetten om het energiesysteem op ieder moment van de dag te voorzien van 100% groene stroom ('Altijd Groen' noemen wij dat), zodat Nederland steeds minder afhankelijk wordt van fossiele brandstoffen.
- Ons te ontwikkelen naar een platformorganisatie. Hiermee willen we onze klanten veel breder gaan helpen met verduurzamen dan alleen met het leveren van groene stroom en aardgas in combinatie met bosprojecten en het realiseren van zonneprojecten.

Deze drie onderdelen lichten we hieronder verder toe.

Decentrale energietransitie en participatie

Natuurlijk vinden we dat grote windparken op zee nodig zijn. Voor onszelf zien we echter een belangrijke rol weggelegd in het stimuleren van de decentrale energietransitie. Hierin is de energieproductie verspreid, dicht bij de gebruiker en grotendeels in eigendom van de gemeenschap. Dit vinden wij belangrijk voor een duurzaam energiesysteem en wel om de volgende redenen.

- Leveringszekerheid: de afhankelijkheid van enkele grote energiebronnen vermindert, waardoor het energiesysteem beter bestand is tegen de uitval van productie.
- Financiële weerbaarheid: door eigen productie zijn eindgebruikers beter beschermd tegen prijsschokken in de energiemarkt. Daardoor kan energiearmoede verminderen.
- Sociale weerbaarheid: de decentrale energietransitie kan meer lokale banen opleveren. Lokale gemeenschappen hebben meer zeggenschap over hun eigen energievoorziening.
- Het bewustzijn en de inventiviteit met betrekking tot het eigen energieverbruik wordt groter bij eindgebruikers.

Altijd Groen

Om te zorgen dat het energiesysteem op ieder moment van de dag volledig kan worden voorzien van groene stroom (Altijd Groen), is er ook genoeg groene stroom nodig als de zon niet schijnt en het weinig waait. Om Altijd Groen te bereiken, zijn vier stappen nodig:

1. energie besparen;
2. genoeg groene stroom opwekken;
3. energievraag verschuiven naar tijdstippen met genoeg aanbod;
4. opslaan van energie bij genoeg aanbod, voor periodes met weinig aanbod.

Pas als er genoeg is geïnvesteerd in deze vier stappen binnen het energiesysteem, hebben we fossiele energie overbodig gemaakt. Daarom ontplooiën we activiteiten en ontwikkelen we diensten voor elk onderdeel van Altijd Groen.

Van leverancier naar platformorganisatie

Door samen te werken kunnen we impact maken. We investeren in de transitie van energieleverancier en ontwikkelaar van zonneprojecten naar een platform. Op die manier kunnen we onze klanten op basis van hun specifieke situatie passende producten en diensten aanbieden. Dit doen we aan de hand van data, die we constant bij onze klanten verifiëren. Voor adviesgesprekken vinden we persoonlijk contact en een vertrouwensband met onze klant erg belangrijk.

In 2023 werd het fundament voor het platform gelegd. We investeerden in de ontwikkeling van software, voerden organisatorische aanpassingen door en verkregen meer inzicht in de wensen en behoeften van onze klanten. Dit resulteerde in aanpassingen binnen de Mijn Greenchoice omgeving voor klanten en op de website. Voorbeelden hiervan zijn het aanbod van producten en diensten van partners en de lancering van de Bespaarhulp en Subsidiehulp. Deze gratis tools helpen consumenten en klanten om energie te besparen en te ontdekken welke subsidies er beschikbaar zijn voor het verduurzamen van hun woning. In 2024 zullen we ons richten op de verdere integratie van het platform in onze organisatie en in de samenwerking met klanten en partners.

Voorgenoemde ontwikkelingen zijn gericht op consumenten en midden- en kleinbedrijf. Voor grootzakelijke klanten werd gedurende 2023 Greenchoice Integrated Solutions (GIS) vormgegeven. Met GIS werken Greenchoice en KiesZon samen aan een slim energiesysteem waarbij het organiseren van het energieverbruik en daarmee energiemanagement een sleutelrol krijgt.

Onze bijdrage aan verduurzaming

Duurzaamheidsstrategie Greenchoice

In een duurzame samenleving zorgen we voor een goede levenskwaliteit voor zowel de huidige als de toekomstige generaties. Als we hier verder over doordenken, komen we tot de conclusie dat dit een samenhang van drie principes vereist: ecologische duurzaamheid, sociale rechtvaardigheid en economische vitaliteit. Deze integrale kijk op duurzaamheid is het uitgangspunt voor onze duurzaamheidsambities.

In de uitwerking van onze strategie hanteren we drie principes om te waarborgen dat we invulling geven aan onze duurzaamheidsambities. Deze principes zijn:

Voor en van iedereen

Niet alleen de grote bedrijven, maar ook de bakker om de hoek en alle huishoudens in Nederland moeten kunnen bijdragen aan de energietransitie. We maken de energietransitie van iedereen en houden het dichtbij en lokaal. We vinden het belangrijk dat de energietransitie ook voor iedereen is en dat zo veel mogelijk mensen kunnen meeprofiteren. Wij geloven namelijk dat een divers en decentraal systeem veel beter tegen een stootje kan.

Met en voor de natuur

We zijn onderdeel van de natuur en afhankelijk van de natuur. We zijn er daarom voor de natuur én we werken ook samen met de natuur om de huidige maatschappelijke- en klimaatuitdagingen op te lossen. We investeren in lange termijn aanwas en beheer van natuurlijke bronnen en biodiversiteit, met oog voor lokale gemeenschappen.

Samen en slim met ons netwerk

Wat we ook doen, we doen het niet alleen. We geloven in de kracht van samenwerking, waarin iedereen doet waar hij of zij goed in is. Zo ontstaan innovatieve, overstijgende ideeën die nodig zijn om de aan elkaar verbonden opgaven écht aan te pakken. Met klanten en partners maken we gezamenlijk impact en creëren we een slim netwerk, waarin we energie optimaal benutten en knelpunten in het systeem wegnemen.

Bijdrage aan Sustainable Development Goals

In 2015 heeft Nederland zich samen met 194 andere landen gecommitteerd aan de wereldwijde duurzame ontwikkelingsdoelen: de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. Een ambitieuze ontwikkelingsagenda tot 2030, met zeventien globale doelstellingen. De SDG's worden veelvuldig gebruikt om de prestaties van overheden, organisaties, bedrijven en burgers ten aanzien van deze ontwikkelingsdoelen te monitoren en te beoordelen.

Door waarde te creëren voor onze stakeholders dragen we bij aan de SDG's. We hebben vijf SDG's (SDG 7, 11, 13, 15 en 17) geïdentificeerd als meest relevant voor Greenchoice. Wij geloven dat we met onze kernprocessen en -activiteiten het meest bijdragen aan deze doelen.

SDG 7 Betaalbare en duurzame energie

We dragen bij aan een betrouwbaar energiesysteem en streven naar altijd groene stroom, beschikbaar voor en van iedereen. We focussen ons op het besparen, opwekken, timen en opslaan van energie. Dit doen we dichtbij en door met partners te investeren in de opwek van groene stroom. Op deze manier creëren we samen een veerkrachtig systeem.

SDG 11 Duurzame steden en gemeenschappen

Energie wordt steeds meer 'om de hoek' opgewekt door lokale projecten. Wij ondersteunen deze lokale energieopwekkers en energiecoöperaties met onze kennis en middelen. Zo maken we energie van en vóór iedereen.

SDG 13 Klimaatactie

Onze eigen investeringen in duurzame stroom en die van onze klanten, zorgen voor een snellere transitie naar een CO2-arme samenleving. Met onze bosprojecten dragen we niet alleen bij aan klimaatmitigatie door het tegengaan van ontbossingen en extra CO2-opslag door aanplant, maar dragen we ook bij aan klimaatadaptatie.

SDG 15 Leven op het land

Door de bosprojecten financieel te ondersteunen, dragen we bij aan het behoud van biodiversiteit en beschermde diersoorten in bijvoorbeeld het Amazonegebied.

SDG 17 Samenwerking voor de SDG's

Samenwerken met lokale energieopwekkers, energiecoöperaties en onze partners is belangrijk voor ons. Naast dat we onze stakeholders meenemen in het vaststellen van onze materiële onderwerpen, hebben we door het jaar heen meerdere contactpunten waar we onze samenwerking en impact op brede maatschappelijke thema's bespreken. Dat is de manier waarop wij de energietransitie willen versnellen.

Externe ontwikkelingen

Klimaat

In 2030 moet Nederland 55% minder broeikasgassen uitstoten vergeleken met 1990. Het streven is zelfs 60% vermindering. In 2050 wil Nederland klimaatneutraal zijn. Uit de klimaatnota 2023 blijkt voor de eerste keer dat het klimaatdoel in zicht is, maar dan moet de uitwerking en uitvoering van het klimaatbeleid wel doorgezet worden. Het syntheserapport van het Intergovernmental Panel on Climate Change, dat werd gepubliceerd in 2023, benadrukt de urgentie om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Greenchoice zal in 2024 een transitieplan uitwerken gericht op klimaatmitigatie.

Overheid

Als reactie op de energiecrisis was in 2023 het prijsplafond (Subsidieregeling bekostiging plafond energietarieven kleinverbruikers 2023, ofwel CEK23) van de overheid van kracht. Het prijsplafond hield in dat er voor iedereen met een kleinverbruikaansluiting (zoals huishoudens, kleine bedrijven en verenigingen) maximumtarieven waren vastgesteld voor elektriciteit en gas tot een maximaal jaarlijks verbruik van 1.200 m³ gas en 2.900 kWh stroom. Energieleveranciers, waaronder Greenchoice, hebben de overheidsmaatregelen uitgevoerd.

Op Europees niveau is in 2022 een akkoord bereikt over een emissiehandelssysteem voor de CO₂-emissies van onder andere de gebouwde omgeving. Dit betekent dat we vanaf 2027 CO₂-rechten moeten gaan inleveren voor het aardgas dat wij verkopen. Ook regelt dit Europese voorstel dat vanaf 2044 geen CO₂-rechten meer beschikbaar zijn binnen dit systeem. Voor Greenchoice betekent dit dus ook dat er geen of vrijwel geen aardgas meer verkocht mag worden vanaf 2044.

Sociaal-demografisch

Er was in 2023 veel aandacht voor energiearmoede: huishoudens die als gevolg van de gestegen energierekening moeite hebben om rond te komen of hun rekeningen niet meer kunnen betalen. Er werd in 2023 besloten extra geld beschikbaar te stellen voor het Tijdelijk Noodfonds Energie. Bedrijven, waaronder Greenchoice, en de Nederlandse overheid dragen hieraan bij om huishoudens met betalingsproblemen te kunnen ondersteunen. In de [paragraaf Energiearmoede en mensgericht incasseren](#) lees je hierover meer.

Door blijvend tekort aan technisch personeel staat de vooruitgang van de energietransitie onder druk. Het aantrekken van talent zal een uitdaging blijven. Het is belangrijk om creatief te zijn en werkzaamheden goed te prioriteren, omdat vrijkomende plekken niet altijd snel gevuld zullen worden. Daarnaast zorgt het aangaan van samenwerkingen, zoals met ons minderheidsaandeel in totaalinstallateur Saman Groep B.V., voor meer installatiecapaciteit.

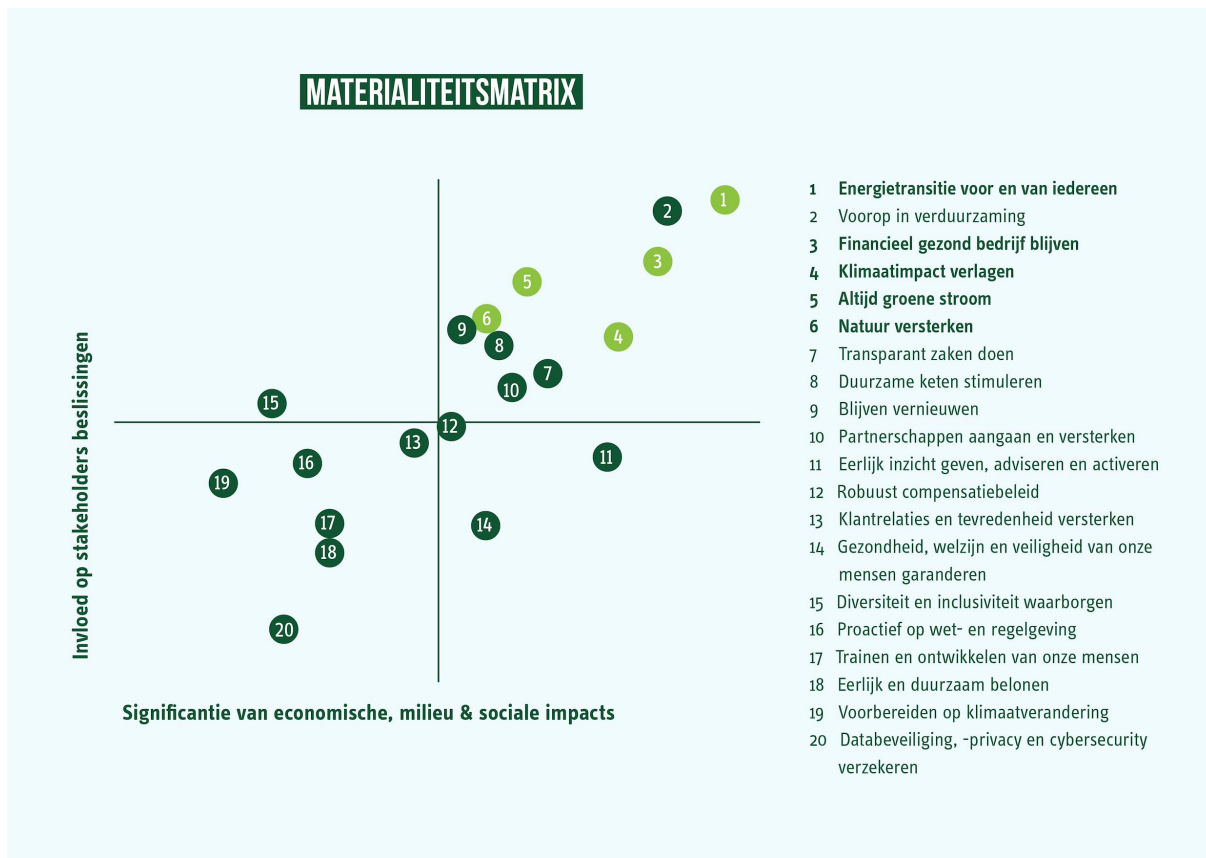
Energietransitie

Gedurende 2023 stabiliseerden en daalden de energieprijzen en kwam er een einde aan de energiecrisis. Er werd geïnvesteerd in circulaire zonnepanelen, opslagmogelijkheden en uitbreiding van de capaciteit van installaties voor de opwek van groene stroom. Landelijk nam de totale productie van hernieuwbare energie 2023 verder toe. Ook verwachten we in de komende jaren een verdere stijging in de vraag naar elektriciteit. Hierdoor raakt het energienet vol waardoor afname en terugleveren niet altijd mogelijk is. Netcongestie is een uitdaging in de energietransitie. Met name voor bedrijven kan dit leiden tot uitdagingen. Een oplossing kan zijn flexibel vermogen en opslag van energie. Daarnaast is gelijktijdigheid van energieverbruik en energieopwek van belang. Specifiek voor de zakelijk markt ontwikkelde KiesZon de [Power 2 Build](#) propositie. KiesZon biedt geïntegreerde energieoplossingen waarbij de optimale energiebalans wordt gecreëerd door opwek en verbruik slim te combineren in combinatie met energieopslag. Zo kan er zonder capaciteit op het net toch gebouwd worden.

Materiële thema's

Om richting te geven aan onze strategie en aandachtsgebieden onderzoeken wij met input van stakeholders elke twee jaar welke onderwerpen relevant zijn om op te acteren. Dit worden materiële thema's genoemd. De materiële thema's voor 2023 zijn bepaald op basis van de materialiteitsanalyse 2021 en vormen de basis van onze strategie en onderwerpen die aan bod komen in dit verslag.

We rapporteren in dit verslag over de thema's behorend bij de vijf nummers die in de matrix lichtgroen gekleurd zijn. De definitie van de onderwerpen en meer informatie over de totstandkoming van deze matrix is opgenomen in [Bijlage A - Duurzaamheidsverslaggeving](#). Hier lees je ook waarom het thema Voorop in verduurzaming niet is opgenomen.

In de gelijknamige hoofdstukken verderop in dit verslag vind je nadere toelichting over de onderwerpen, onze impact en onze doelstellingen. Klimaatimpact verlagen, altijd groene stroom en natuur versterken lees je terug in hoofdstuk [Energie en ecosystemen](#). Energietransitie voor en van iedereen in hoofdstuk [Sociale fundament](#). Financieel gezond bedrijf is terug te vinden in hoofdstuk [Financiële resultaten](#) en in de jaarrekening zoals opgenomen onder [Onze jaarcijfers](#). De belangrijkste prestatie-indicatoren (KPI's) zijn opgenomen in de tabel op de volgende pagina.

Aan de hand van onze resultaten evalueren we jaarlijks onze managementaanpak van de verschillende materiële onderwerpen. We kijken periodiek, maar minimaal één keer per jaar met de interne betrokkenen en de directie naar de KPI's ten opzichte van de streefwaarden en de prestaties van vorig jaar. Waar nodig doen we aanpassingen in de aanpak als dat volgt uit de evaluatie om de uitkomsten voor het volgende jaar te verbeteren. Meer uitleg over het bepalen van de materiële onderwerpen en een toelichting over onze verslaggevingsambities voor komende jaren vind je in [Bijlage A - Duurzaamheidsverslaggeving](#).

ECOLOGISCHE DUURZAAMHEID

ENERGIETRANSITIE

PLATFORMORGANISATIE

Materiële onderwerpen	KPI's	2023	2022	Doelstelling 2024	Impact op
Energietransitie voor en van iedereen	Aantal opwekprojecten via coöperaties en VvE's (aantal)	442	377	485	
	Aantal klanten die energie terugleveren (aantal)	286.451	205.020	317.500	
Klimaatimpact verlagen	Percentage van totaal verkocht volume aardgas gecombineerd met bosprojecten en Gold Standard-projecten* (in %)	100%	100%	100%	
	Gemiddeld standaard jaarverbruik (SJV) gas per aansluiting B2C (in m³)	1.065	1.275	-	
	Carbon footprint scope 1 en 2 (in ton CO₂)	275	344	243	
	Carbon footprint scope 3 (in miljoen ton CO₂)**	1.3	1.5	1.6	

* Gold Standard is een keurmerk opgezet door onder andere het Wereld Natuurfonds (WWF) voor projecten die zorgen voor duurzame ontwikkeling van een bepaald gebied en die als doel hebben CO₂-uitstoot te verminderen.

** Deze indicator maakt geen onderdeel uit van de beoordeling door de externe accountant.

SOCIALE RECHTVAARDIGHEID

GROENE STROOM ALTIJD BESCHIKBAAR

PLATFORMORGANISATIE

Materiële onderwerpen	KPI's	2023	2022	Doelstelling 2024	Impact op
Altijd groene stroom	Geïnstalleerd vermogen KiesZon (in MWp)	85	65	130	
	Totaal regelbaar vermogen (in MWp)	732	428	900	
Natuur versterken	Totaal geïnvesteerd in natuurlijk gebied (x € 1.000)	2.004	1.948	2.500	
	Oppervlakte bos beschermd en hersteld (in ha)	328.789	327.165	330.000	

ECONOMISCHE VITALITEIT

DUURZAAM GEZONDE ONDERNEMING

Materiële onderwerpen	KPI's	2023	2022
Financieel gezond bedrijf blijven	EBITDA (miljoen €)	116	107
	Netto resultaat (miljoen €)	74	58
Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie*	Vrouwelijke medewerkers in het leiderschapsteam (in %)	43%	43%

* Het thema diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie volgt niet uit de materialiteitsanalyse. Omdat we vanaf 2022 specifiek aandacht hebben besteed aan dit onderwerp en de KPI Vrouwelijke medewerkers in het leiderschapsteam (%) in scope is voor de assurance-werkzaamheden van de onafhankelijke accountant is deze KPI toegevoegd aan de tabel in aanvulling op de ontwerpen uit de materialiteitsanalyse.

CASE: GASUNIE

GREENCHOICE VERSNELT ENERGIETRANSITIE DOOR PARTNERSHIP MET GASUNIE

*Roel Hopmans,
Portfolio Manager
Greenchoice*

Netwerkbeheerder Gasunie neemt direct een windprofiel af via Greenchoice. Dat is een belangrijke stap in de energietransitie. Want in de toekomst zal het energieverbruik alleen maar meer afgestemd moeten worden op wat natuurlijke bronnen in het moment te bieden hebben.

Een windprofiel betekent dat alle productie uit een windpark wordt afgenomen, veel of weinig wind. Op een dag dat het hard waait, kan Gasunie meer groene stroom afnemen dan op een windstille dag. Deze gelijktijdigheid is gunstig voor de energietransitie. “Hoe vroeger we daarmee beginnen, hoe beter,” zegt Roel Hopmans, verantwoordelijk voor het portfolio binnen Greenchoice.

Gasunie is als grote netwerkbeheerder in Nederland een grootverbruiker en afnemer van elektriciteit. Het bedrijf heeft de stap gemaakt om ook lokaal in Nederland groene stroom in te kopen. En daarin vinden Greenchoice en Gasunie elkaar. Sinds januari 2024 neemt Gasunie jaarlijks 250 GWh groene elektriciteit af van lokale windparken van Greenchoice voor de komende vijf jaar. Dat is een kwart van het volledige verbruik van Gasunie.

Het partnership met Gasunie is het resultaat van een complexe aanbesteding die Greenchoice heeft gewonnen. Het zijn nu partijen zoals Gasunie, andere netwerkbeheerders, gemeentes en provincies die een voorlopersrol willen pakken, merkt Hopmans. Greenchoice heeft de ambitie om dit soort partijen aan zich te verbinden. De zekerheid van de samenwerking met een grote partij voor een langere periode biedt Greenchoice de mogelijkheid voor nieuwe investeringen in meer windparken en zonneparken.

“Als een groot deel van de Nederlandse industrie omgaat naar dit soort contracten, geeft dat zekerheid aan investeerders om nog meer windparken en zonneparken te gaan ontwikkelen.”

De samenwerking tussen Greenchoice en Gasunie is vastgelegd in een contract, een zogeheten Power Purchase Agreement (PPA). In een PPA zijn afspraken over prijs, volume en termijn voor levering vastgelegd. Het grote verschil tussen een PPA en een normaal energiecontract is dat je als afnemer rechtstreeks afspraken kunt maken met een windpark.

Een PPA biedt een stukje prijszekerheid en beschikbaarheid over elektriciteit. Die garantie van continuïteit beschermt de energieproducent en de afnemer tegen grote risico's op de energiemarkt door invloed van de geopolitiek.

De samenwerking met Gasunie sterkt de duurzame missie van Greenchoice. Greenchoice is er klaar voor om de energietransitie, door samen te werken met grote eindgebruikers, nog meer vorm te geven.

FINANCIËLE RESULTATEN

Resultaat 2023

Het jaar 2023 is afgesloten met een toegenomen financieel resultaat ten opzichte van 2022. Dit is met name te danken aan de groei van het aantal klanten van 590.000 in 2022 naar 650.000 in 2023. Daarnaast heeft effectief portfoliomanagement en risicobeheersing een positieve bijdrage geleverd aan het resultaat. Daaronder vallen ook de resultaten als gevolg van de inzet van onze groeiende flexibele capaciteit (gasopslag, batterijopslag en regelbaar vermogen). In tegenstelling tot 2022 waren de invloeden door exogene effecten zoals weer en bewust lager verbruik door klanten als gevolg van de hoge energietarieven beperkt.

Dit heeft geresulteerd in een stijging van de netto-omzet met € 386,8 miljoen tot € 1,4 miljard (+37%). De brutomarge is met € 18 miljoen gestegen naar circa € 207,2 miljoen (+10%). Ondanks het hogere absolute resultaat is de procentuele marge als gevolg van de gestegen inkoopkosten afgenomen van 18% naar 14%. Het netto resultaat bedraagt 5% van de totale omzet (2022: 6%).

Tegenover de positieve absolute margeontwikkeling staan relatief hoge kosten als gevolg van de marktsituatie. De bedrijfslasten (exclusief kosten van grond- en hulpstoffen) zijn in totaal toegenomen met € 14 miljoen ten opzichte van 2022 (+13%). Hieronder valt een stijging van de personeelskosten ter hoogte van € 4,9 miljoen. Dit heeft enerzijds te maken met een toename van het aantal medewerkers die benodigd zijn voor de doorontwikkeling van de organisatie alsook voor specifieke projecten. Als gevolg van de hoge inflatie in 2023 werd een organisatiebrede loonindexatie doorgevoerd waardoor de personeelskosten eveneens toenamen.

De bedrijfslasten stegen daarnaast als gevolg van hogere overige bedrijfskosten. Deze zijn ten opzichte van 2022 gestegen met € 11,7 miljoen (+33%). De stijging is grotendeels het gevolg van eenmalige kosten, zoals de terugbetaling van een in 2017 ontvangen schikking. Anderzijds is er in 2023 wederom een bijdrage gedaan aan het Noodfonds. Tot slot zijn er ten opzichte van vorig jaar meer marketingkosten gemaakt in verband met onze campagne 'positieve energie'.

De afschrijvingskosten zijn gedaald met € 3,1 miljoen als gevolg van de lagere investeringen in acquisitiekosten gedurende 2022. Gedurende 2023 liggen de investeringen weer op het niveau van voor de energiecrisis.

De opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren en van effecten is met € 1,2 miljoen hoger ten opzichte van 2022. Dit wordt veroorzaakt door de verkoop van het 15% aandelenbelang in Greenwave Sustainable Partners B.V. waarbij € 1,5 miljoen opbrengst gerealiseerd is in 2023.

Het saldo van rentebaten, rentelasten en soortgelijke opbrengsten en kosten is € 5,9 miljoen hoger ten opzichte van 2022. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door gestegen rente in combinatie met een positief liquiditeitssaldo gedurende een groot gedeelte van het jaar.

Balans en financiële positie

Eind 2023 heeft Greenchoice een solvabiliteit, gedefinieerd als de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen (excl. ontvangen cash collaterals, zie noot 9 in de toelichting bij de geconsolideerde jaarrekening), van 39,6% (2022: 29,2%). Het netto werkkapitaal inclusief liquide middelen bedraagt € 121,1 miljoen (2022: € 89,7 miljoen). Het balanstotaal is afgenomen met € 48,6 miljoen naar € 606,7 miljoen. Een verdere toelichting van de geconsolideerde balans per 31 december 2023 is opgenomen in het hoofdstuk [Onze jaarcijfers](#).

CASE: INVESTEREN IN GROOTSCHALIGE BATTERIJOPSLAG

GROENE STROOM OPSLAAN, OM HET OP EEN LATER MOMENT AAN TE BIEDEN

*Maurice Koenen,
Director Sourcing &
Portfolio Management
Greenchoice*

Door de toename in de productie van zonne- en windstroom wordt het steeds belangrijker vraag en aanbod op het energienet op elkaar af te stemmen. Op dagen met veel zon of wind komt er veel stroom op het energienet, die niet altijd direct afgenomen kan worden. Dat leidt tot netcongestie en kan zelfs leiden tot stroomuitval.

Greenchoice investeert in megabatterijen voor opslag van groene stroom en in systemen om vraag en aanbod in balans te brengen. Dit heet flex-ontsluiting. Zo wordt groene stroom beter benut en worden problemen op het energienet voorkomen.

Al in 2018 plaatste Greenchoice als pilot een megabatterij met een capaciteit van 10 MWh bij windpark Hartelkanaal. Dit leverde waardevolle inzichten op wat betreft de integratie van software en hardware, veiligheid en projectontwikkeling. Ervaring die toegepast kan worden in volgende projecten. Ook werkt Greenchoice samen met allerlei partijen om ontwikkelingen in de energietransitie te versnellen. Zo gingen we een strategische samenwerking aan met GES, Green Energy Storage, voor grootschalige batterijprojecten. Daarnaast werken we als partner in het GO-e onderzoeksconsortium mee aan een Home Energy Management System (HEMS).

“Als vraag en aanbod in balans zijn, wordt de energienota uiteindelijk lager. Flex-ontsluiting moet gaan zorgen voor prijsstabiliteit.”

Overschotten en tekorten aan stroom zorgen voor flinke schommelingen in de energieprijzen. Greenchoice probeert met nieuwe producten en diensten ervoor te zorgen dat iedereen profiteert van de energietransitie en dat energie ook in de toekomst betaalbaar blijft voor iedereen. Bijvoorbeeld met kleinschalige batterijprojecten, die we ook lokaal in eigendom kunnen brengen.

Wat Maurice Koenen, director Sourcing & Portfolio Management, betreft zijn er drie wegen naar flexibiliteit. Naast de (korte termijn) opslag van stroom om het aanbod te reguleren, zijn er ook ontwikkelingen om de vraag naar stroom beter te sturen. Het Home Energy Management System is daar een goed voorbeeld van. Het HEMS kan een stuursignaal geven aan elektrische apparaten thuis om die op een gunstig moment stroom te laten afnemen of te laten terugleveren op het moment dat er meer vraag is. En dan is er (lange termijn) seizoensopslag: energie in de zomer opslaan voor gebruik in de winter. Veel is nog in ontwikkeling, maar al die verschillende opslagtechnieken zullen een integraal onderdeel zijn van het energiesysteem van de toekomst.

ENERGIE & ECOSYSTEEM

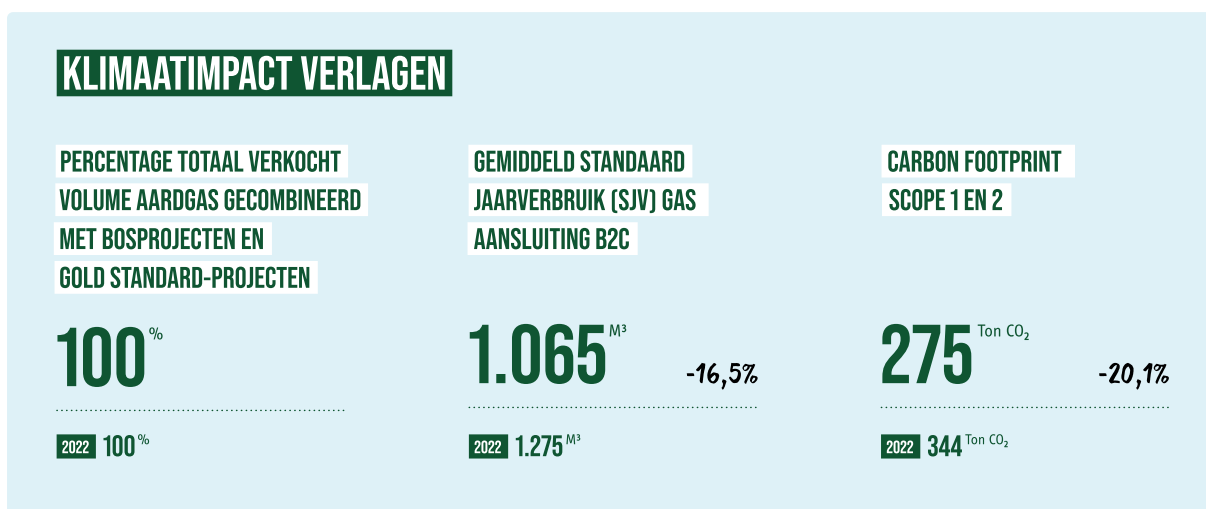

Energie en ecosysteem

Iedere dag werkt Greenchoice aan de energietransitie en het verkleinen van onze eigen milieu-impact, en die van onze klanten. Dat doen we door groene stroom te leveren, door samen met klanten groene stroom op te wekken en door energie slim op te slaan voor de momenten dat we die nodig hebben. We stimuleren onze klanten om stappen te zetten, zoals hun woning verduurzamen en energie te besparen en we investeren in de natuur en biodiversiteit.

Klimaatmitigatie

We vragen onze klanten om bewust met hun energieverbruik om te gaan, maar we kijken natuurlijk ook naar onszelf. Greenchoice stuurt zelf actief op het verminderen van energieverbruik, het terugdringen van CO₂-uitstoot en investeert in CO₂-impact met bosprojecten en Gold Standard projecten^[1]. In de tabel zie je de resultaten die we in dit hoofdstuk verder toelichten en we vertellen wat we nog meer gaan doen.

We streven ernaar om in 2024 66% minder CO₂ uit te stoten ten opzichte van 2018 voor scope 1 en 2. Het jaar 2018 is als referentiejaar gekozen omdat we over dat jaar de eerste volledige inventarisatie van onze emissies hebben gemaakt.

¹ Gold Standard is een keurmerk opgezet door onder andere het Wereld Natuurfonds (WWF) voor projecten die zorgen voor duurzame ontwikkeling van een bepaald gebied en die als doel hebben CO₂-uitstoot te verminderen.

Emissie scope 1, 2 en 3 verslagjaar		2023	2022	Referentiejaar ¹
Scope 1	Directe CO ₂ -uitstoot, die wordt veroorzaakt door eigen bronnen binnen onze organisatie.	242 ton	298 ton	194 ton
Scope 2	Indirecte uitstoot van CO ₂ door de opwekking van zelf gekochte en intern verbruikte energie.	33 ton	46 ton	250 ton
Scope 3	Indirecte uitstoot van CO ₂ , veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten van een andere organisatie. Dit is de uitstoot door bronnen niet in het bezit van Greenchoice en waar we ook geen directe invloed op kunnen uitoefenen. Denk bijvoorbeeld aan ingekochte materialen en uitbestede werkzaamheden.	1,3 miljoen ton	1,5 miljoen ton	1,8 miljoen ton

1 Het referentiejaar voor scope 1 en 2 emissies is 2018. Het referentiejaar voor scope 3 emissies is 2021.

Onze totale CO₂-uitstoot voor scope 1 en 2 daalde met 20% ten opzichte van 2022. Om onze uitstoot te reduceren stimuleren we onze medewerkers om te reizen met het openbaar vervoer of met de fiets. We hebben ons wagenpark grotendeels geëlektrificeerd en stellen elektrische deelauto's beschikbaar voor onze medewerkers. Voor de aanleg van zonneparken zetten we waar mogelijk elektrische aggregaten in. Twee keer per jaar maken we onze CO₂-footprint inzichtelijk voor scope 1, 2 en zakelijk reizen op basis van de [CO₂ prestatieladder](#). Greenchoice is gecertificeerd op niveau 3 van de CO₂-prestatieladder.

We hanteren de *marktgebaseerde* methode voor de berekening van onze CO₂-footprint, waardoor ons verbruik van groene stroom met emissie van 0g/kWh is opgenomen in scope 2. De herkomst van onze elektriciteit is opgenomen in het stroometiket dat we jaarlijks opstellen en publiceren op onze website. Omdat het definitieve stroometiket 2023 nog niet beschikbaar was op het moment van opmaken van dit verslag baseerden we ons op het [stroometiket van 2022](#) voor onze CO₂-footprint in 2023.

De emissies in scope 3 worden voornamelijk veroorzaakt door de verkoop van aardgas (ongeveer 95%). We zien een dalende trend in het standaard jaarverbruik (SJV) van consumenten. Het SJV voor deze klantgroep bedraagt per december 2023 1.065 m³ gas. Per december 2022 was dat nog 1.275 m³. Als gevolg van de prijsstijgingen en bespaarcampagnes van de overheid en onszelf en intrinsieke motivatie van de klant, gaan klanten bewuster om met hun energieverbruik.

Omdat onze klanten niet allemaal direct van het aardgas af kunnen, investeren we in de tussentijd in het beschermen van bestaande bossen, het herstellen van beschadigde natuur en het aanplanten van nieuw bos. Daarom noemen we dit gas 'bosgecompenseerd gas'. Voor elke geleverde kubieke meter aardgas leggen we geld opzij. Met dit geld dragen we bij aan bos- en natuurprojecten in Nederland en in het buitenland. In 2023 hebben we

een CO₂-impact in door ons gecommitteerde natuurprojecten ter grootte van 100% van de CO₂-footprint van het verkochte gas afgeboekt (2022: 100%). We hebben evenveel CO₂-impact afgeboekt uit het Kibale aanplantproject (Oeganda) als onze CO₂-emissies voor scope 1, 2 en zakelijk reizen. Lees meer over de impact die we maken op de natuur en ons beleid rondom boscompensatie in hoofdstuk [Natuur versterken](#).

Naast CO₂-uitstoot heeft het gasverbruik ook andere negatieve effecten, zoals uitstoot van stikstof. We compenseren met bos dan ook niet alle milieu-impact van aardgas. Daarom blijven we ons inzetten om het verbruik van aardgas verder te reduceren.

Onze rol in de energietransitie

De energietransitie is een collectieve opgave. In de komende jaren bouwen we aan een platform dat dient als een ecosysteem waarin we samenwerken met partners aan oplossingen die we aanbieden aan onze klanten. In deze paragraaf beschrijven we onze rol in de waardeketen en hoe onze waardeketen er op hoofdlijnen uit ziet.

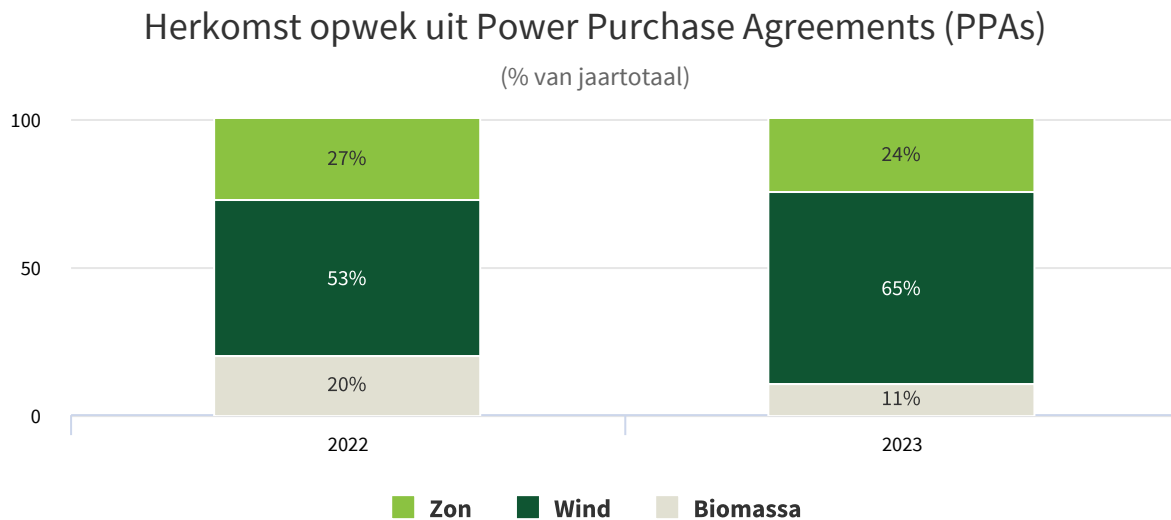
Ecosysteem

We geloven dat het betrekken van leveranciers en klanten bij onze activiteiten en projecten leidt tot meer draagvlak voor de energietransitie. We werken graag samen met leveranciers die maatschappelijk verantwoord ondernemen belangrijk vinden. Om stappen te blijven zetten, bewegen we toe naar een platformorganisatie waar we samenwerken met externe specialisten. We onderschrijven het belang van wederzijdse integriteit en transparantie in de omgang met zakenpartners. Dit komt onder andere tot uitdrukking in onze Gedragscode voor medewerkers.

Lokale opwek

We produceren én leveren 100% groene stroom. Al vanaf 2016 komt die groene stroom voor consumenten voor 100% uit Nederland. In totaal kwam in 2023 94% (2022: 98%) van alle door ons geleverde elektriciteit (inclusief aan onze zakelijke klanten) van Nederlandse bodem. De herkomst en bron van onze stroom (ons stroometiket) wordt elk jaar door de [ACM](#) getoetst. Een aanzienlijk deel van de stroom kopen we in bij honderden producenten,

coöperaties én onze eigen klanten die zelf duurzame stroom opwekken. In de volgende grafiek staat wat de herkomst is van de opwek uit Power Purchase Agreements (PPAs). Voor consumenten kopen we uitsluitend groene stroom uit wind en zon en voor de zakelijke markt wordt naast wind en zon ook biomassa ingekocht. Het aandeel biomassa is afgenomen ten opzichte van vorig jaar, dit segment zijn we aan het afbouwen.

Netbeheerder

Elektriciteit en gas wordt getransporteerd via het landelijke en regionale energienetwerk. De kosten voor regionaal netbeheer factureren we namens de netbeheerders aan onze klanten. Greenchoice betaalt de landelijk netbeheerder.

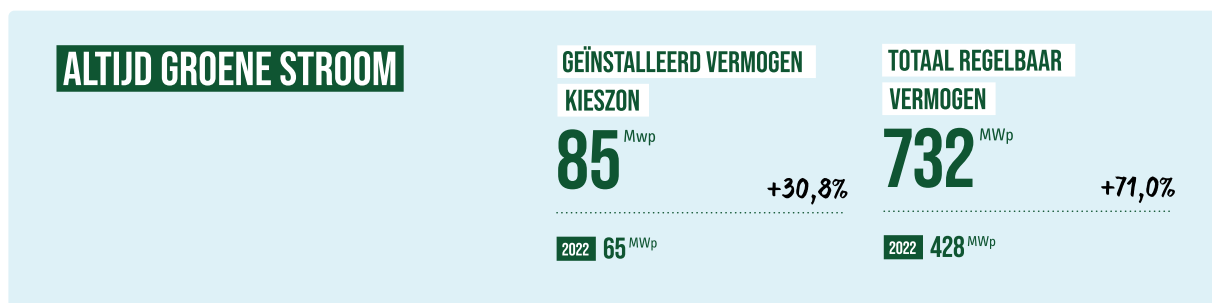
We werken ook samen met netbeheerders om netcongestie tegen te gaan. Zo leveren we opslagvermogen en zijn we geregistreerd in het [CSP register](#) van TenneT als gecertificeerd congestiepartner om het elektriciteitsnet op drukke momenten te ontlasten. In het hoofdstuk [Altijd groene stroom](#) lees je wat we nog meer doen.

Brancheverenigingen

Greenchoice is lid en bestuurslid van Energie-Nederland (via onze Algemeen directeur), van de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (via onze directeur Zakelijk) en Energy Storage NL (via onze directeur Sourcing en Portfoliomanagement). KiesZon is daarnaast lid van Holland Solar. Hiermee zetten wij ons in om de juiste voorwaarden te scheppen voor het realiseren van de energietransitie in Nederland. Onder [energiearmoede en mensgericht incasseren](#) lees je over ons lidmaatschap aan collectieve initiatieven om energiearmoede te bestrijden.

Altijd groene stroom

Voor de energietransitie is nodig dat groene stroom altijd en overall beschikbaar is. Om dat te bereiken helpen we klanten energie te besparen, stimuleren we lokale hernieuwbare energie opwek, overtuigen we mensen over te stappen naar groene stroom en investeren we in de timing en opslag van energie. Hieronder vertellen we wat we voor elk van de vier aspecten hebben gedaan in 2023 en geven we toelichting bij de behaalde resultaten zoals opgenomen in onderstaande tabel.

Energie besparen

Energie die je niet nodig hebt, hoef je ook niet op te wekken. Energie besparen is gedragsverandering en daar is bewustzijn voor nodig. Daarom geven we onze klanten via verschillende kanalen inzicht in hun verbruik en tips om te besparen. Daarnaast bieden we klanten producten aan om hun woning te verduurzamen. Bij consumenten hebben we in 2023 4.195 energiebesparende installaties, waaronder isolatie, warmtepompen en zonnestroominstallaties, geplaatst (in 2022 waren dat 4.107 installaties).

Al onze diensten en producten voor consumenten zijn in 2023 ondergebracht in het domein Consument. Hieronder vallen energiebesparende producten, zonnepanelen en producten rondom elektrisch vervoer zoals onze laadpalen en laadpassen. Hiermee verwachten we in de toekomst nog meer consumenten van dienst te kunnen zijn.

Opwek van groene stroom

Opwek van duurzame stroom maken we mogelijk via onze eigen zon- en windparken en door samen te werken met producenten van groene stroom. Door (lange termijn) contracten aan te gaan met lokale producenten, zowel met relatief kleine als middelgrote wind- en zonneparken, maken we investeringen in opwek van groene stroom mede mogelijk. We namen in 2023 3,8 TWh productievolume af. We streven naar 4,3 TWh in 2025.

Naast groene stroom die we inkopen via producenten, wekken we ook zelf energie op bij windparken waar we zelf geheel of gedeeltelijk eigenaar van zijn. We hebben een belang in vier windparken, met in totaal 87 megawatt vermogen:

- Hartel2 (24 megawatt)
- De Wieken (14 megawatt)
- Goede Buren Streepland (14 megawatt)
- Windpark Greenport Venlo (35 megawatt)

Onze ambitie om lokaal duurzame energie op te wekken, om omwonenden mee te laten profiteren én hen de energietransitie te laten beleven, brengen we daarmee tot uitdrukking. Bijvoorbeeld bij Windpark Streepland. Windpark Streepland bestaat uit drie windmolens die ongeveer 15.000 huishoudens voorzien van stroom. Als goede buur wil het windpark een steentje bijdragen aan het verbeteren van de leefbaarheid van de omgeving. Er is een maatschappelijk fonds opgericht en er komt een uitkijktoren.

Via KiesZon realiseren we onder andere opwekcapaciteit door middel van zonnestroominstallaties. In 2023 is € 9,4 miljoen (2022: € 11,2 miljoen) geïnvesteerd in zonnestroominstallaties. In totaal zijn 174.000 panelen geplaatst in grote zakelijke zonprojecten en 32.000 panelen bij consumenten. Dat is bij elkaar genoeg om bijna 30.000 huishoudens met een gemiddeld energieverbruik van zonnestroom te voorzien.

In 2023 bedraagt het totaal additioneel geïnstalleerd vermogen in het zakelijke segment 85 MWp. Dit betreft de opwekcapaciteit van panelen die zijn geplaatst door KiesZon in 2023 bij zakelijke klanten. Dat is een stijging ten opzichte van vorig jaar (2022: 65 MWp). Mede als gevolg van de marktomstandigheden, waarbij gestegen rente en netcongestie zorgen voor vertraging van projecten, hebben we nog niet verder kunnen opschalen.

Afstemmen energievraag en -aanbod

Er komen in rap tempo steeds meer warmtepompen, elektrische auto's, windturbines en zonnepanelen. De energietransitie komt steeds meer op stoom, maar nu dreigt ons elektriciteitsnetwerk er door overbelast te raken. Op momenten dat er weinig groene stroom wordt opgewekt zijn helaas nog kolen- of gascentrales nodig. Om vraag en aanbod beter op elkaar aan te laten sluiten ontwikkelden we een systeem genaamd Home Energy Management System (HEMS). Hierover lees je meer in de [case: investeren in grootschalige batterijopslag](#).

Een ander initiatief om de energiebehoefte van onze klanten beter af te stemmen op het moment dat groene stroom wordt opgewekt is ons aanbod van dynamische tarieven. In 2023 startten we met een pilot voor het aanbieden van dynamische tarieven aan consumenten. Door middel van dynamische tarieven kunnen klanten besparen op hun energiekosten en tegelijkertijd een bijdrage leveren aan de energietransitie.

Ook op de zakelijke markt boekten we vooruitgang. Een mooi voorbeeld van energie timen is de samenwerking met [Gasunie](#).

Om onze zakelijke klanten integrale energieoplossingen te bieden hebben we gedurende 2023 Greenchoice Integrated Solutions (GIS) verder vormgegeven. Energievoorziening speelt steeds meer een strategische rol in de ontwikkeling van vastgoed en de bedrijfsvoering van organisaties. Denk hierbij aan zonnedaken in combinatie met verduurzamen van vervoer, laadpleinen en/of verwarmen van het pand.

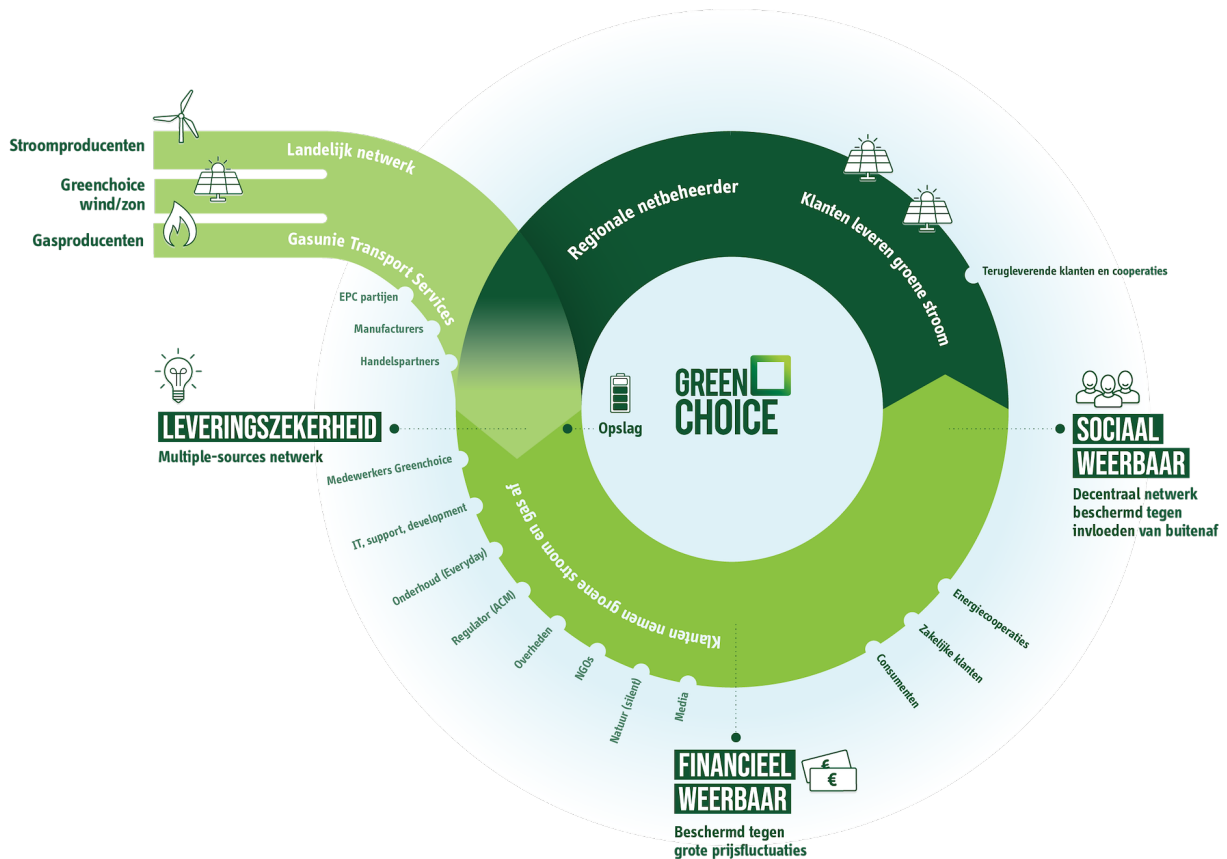
Het goed afstemmen van de energievraag op het aanbod is op zichzelf geen totaaloplossing voor de energietransitie. Er zijn altijd windstille of donkere momenten waarop er geen duurzame opwek is, hoe goed je ook timet. Daarom is er regelbaar vermogen nodig, een manier om snel stroom te produceren als er een tekort is. We kunnen, naast de energie die we afnemen van producenten, ook de aansturing van de opwekinstallaties verzorgen op basis van real-time gegevens. Dit doen we in toenemende mate.

Het regelbaar vermogen wordt weergegeven als het gecontracteerde piekvermogen van de diverse locaties. Dit is het vermogen dat gegenereerd wordt in ideale omstandigheden. Door weersomstandigheden zal dit vermogen niet volledig gerealiseerd worden. Bovendien kan in de praktijk niet altijd het volledige vermogen af- of opgeschaald worden. We rapporteren over het vermogen dat we actief kunnen aansturen per 31 december.

Opslag van energie

Wanneer er genoeg aanbod is van energie kunnen we er door middel van opslag voor zorgen dat er ook groene stroom is voor periodes met weinig aanbod. In 2018 plaatsten we onze eerste megabatterij van 10 megawatt als pilotproject. Inmiddels werken we samen met Green Energy Storage voor de ontwikkeling van grootschalige batterijprojecten, waaronder een nieuwe batterij bij ons Hartel windpark met een capaciteit van 20 megawatt die naar verwachting eind 2024 in gebruik wordt genomen.

Eind 2024 streven we naar één gigawatt aan totaal flexibel vermogen, waarvan ongeveer 100 megawatt opslag. Met flex-ontsluiting willen we zorgen voor prijsstabiliteit voor onze klanten. Daarnaast willen we deze batterijen inzetten om lokale congestieproblemen op te lossen.

Ketenverantwoordelijkheid en circulariteit

De groei van wind- en zonne-energie en batterijopslag legt een enorm beslag op schaarse grondstoffen. We realiseren ons dat batterijen worden gemaakt van materialen die een negatieve impact hebben op het milieu en dat veel materiaal uit China afkomstig is. We vinden het belangrijk dat voor alle activiteiten zorgvuldig wordt omgegaan met mens, materialen en grondstoffen. Wij zijn ons ook bewust van de vragen uit de maatschappij over het duurzame karakter van bijvoorbeeld zonne-energie en elektrisch vervoer.

Om ons inzicht in de keten te vergroten en onze due diligence processen te verbeteren, heeft KiesZon zich aangesloten bij het [Internationaal MVO-convenant voor de hernieuwbare Energiesector](#). Daarnaast zijn we lid van Holland Solar, waar we samenwerken aan het vergroten van ketentransparantie en waar we de aansluiting met SolarPower Europe zoeken om zo onze impact te vergroten. Voor al onze geïnstalleerde zonnepanelen betalen we een verwijderingsbijdrage per wattpiek via onze leveranciers die aangesloten zijn bij Stichting Organisatie Producentenverantwoordelijkheid E-waste Nederland (Stichting OPEN). Stichting OPEN draagt zorg voor de inzameling en recycling van zonnepanelen en alle activiteiten die daarbij horen. In 2024 werken we aan verdere stappen om onze negatieve impact, zowel vanuit onze eigen activiteiten als onze waardeketen, met betrekking tot de thema's circulariteit en ketenverantwoordelijkheid verder te beperken. Om hier invulling aan te geven, gaan we vanaf 2024 onder andere aan de slag met het opstellen van beleidsstukken voor leveranciersselectie en mensenrechten.

Natuur versterken

We dragen bij aan bos- en natuurprojecten in Nederland en in het buitenland en zorgen ervoor dat de verwachte CO₂-impact van de natuurprojecten waarin we investeren gelijk is aan de CO₂-footprint van het aardgas dat we leveren (zie hoofdstuk [Klimaatmitigatie](#)). Daarnaast dragen we bij aan biodiversiteit, het behoud van natuur en de kwaliteit van leven van lokale gemeenschappen.

Investeren in natuurlijk gebied

In totaal hebben we in 2023 ruim €2 miljoen besteed aan bosprojecten. Dit bedrag bestaat voornamelijk uit bijdragen aan bestaande projecten en omvat het totaal van facturen dat is verwerkt gedurende het verslagjaar.

Investeringsbeleid natuurprojecten

Met onze huidige en nieuwe bosprojecten streven we ernaar een zo groot mogelijke impact te maken. Daarom houden we bij het selecteren van natuurprojecten waaraan wij bijdragen rekening met de volgende onderwerpen:

- Duurzaamheid - Blijven de maatregelen op lange termijn intact?
- Toegevoegde waarde - Zou er zonder het bestaan van het natuurproject meer CO₂-uitstoot zijn geweest, bijvoorbeeld door houtkap?
- ‘Waterbedeffect’ - Worden er geen CO₂-emissies verplaatst naar een ander gebied buiten de projectgrens?
- Lokale gemeenschap - Hebben lokale inwoners profijt van het project?
- Biodiversiteit - Draagt het project bij aan het beschermen of uitbreiden van de soortenrijkdom?

Greenchoice kiest ervoor om minimaal 10% van het budget voor natuur in Nederland te besteden. Hier is grond en arbeid veel duurder, dus we merken dat we meer CO₂-, biodiversiteits- en sociale impact kunnen maken in het buitenland. Toch vinden we het belangrijk om ook dicht bij onze klanten betrokken te zijn bij projecten. Door klanten te inspireren met voorbeelden dichtbij, proberen we indirect net zo veel impact te maken.

Internationale natuurprojecten

In totaal droegen we in 2023 bij aan de bescherming van ongeveer 329 duizend hectare (3.288km²) natuurgebied (peildatum 31 december 2023). Dat is in lijn met vorig jaar. Dat komt omdat gedurende 2023 de nieuwe projecten, conform plan, nog niet vanuit de voorbereidende fase naar de uitvoerende fase zijn overgegaan.

In de tabel hierna hebben we de impact data samengevat van de buitenlandse projecten. Door nieuwe investeringen die we doen richten we ons op het verder uitbreiden van onze impact bij de buitenlandse bosprojecten. Om onze impact te vergroten sloten we eind 2023 een nieuwe overeenkomst voor een project in Mongolië dat in 2024 voorbereid wordt en vanaf 2025 uitgevoerd zal worden. Gedurende 2024 zetten we met onze partner Wetlands International in op een verdere uitbreiding van buitenlandse veen- en mangroveprojecten.

Indicator	2023	2022
Oppervlakte bos beschermd en hersteld (ha)	328.789	327.165
Hectare gericht op duurzame landbouw	36.842	36.846
Bomen geplant	706.418	769.734
Hectare aangeplant gebied	368	332
Hectare herbebost gebied	604	593
Bedreigde diersoorten volgens IUCN, die met bosprojecten beschermd worden	133	136
Trainingen gegeven over duurzame landbouw	8	9
Deelnemers in trainingen	938	531
Waterputten hersteld	-	2
Banen gecreëerd en behouden	402	504
Indirecte banen gesteund	2.562	498
Personen die direct gebruik maken van het bos-ecosysteem	200.153	153.864
Geïnvesteed bedrag in lokale infrastructuur (US dollar)	67.603	89.603

Waarom mangroven?

Mangroven behoren tot de meest productieve en waardevolle ecosystemen op aarde. Ze voorzien miljoenen mensen van voedsel, beschermen de kustlijn en slaan enorme hoeveelheden koolstof op. Als kraamkamers van de zee bieden ze een cruciale habitat voor soorten dieren, zoals rifvissen, zeekoeien, zeeschildpadden en miljoenen trekvogels. Toch zijn maar liefst 67% van de originele mangroven in de wereld verloren gegaan of zwaar aangetast. De huidige ontbossingspercentages zijn drie tot vijf keer hoger dan die van bossen op land. Ook de CO₂ opslag is hoger dan van bossen op land.

Een voorbeeld is het project in Guinee-Bissau. We verwachten daar 2.500 hectare mangroven te herstellen, waarmee we helpen CO₂ op te slaan in de bodem en in de levende biomassa. In 2023 hebben we daarvan al ruim 2.000 hectare kunnen realiseren. Naast de milieu-impact draagt dit project bij aan een duurzaam levensonderhoud voor de lokale gemeenschap.

Er zijn 10 spaar- en kredietgroepen ondersteund voor het behoud van mangroves, waar 250 vrouwen en hun huishoudens rechtstreeks van profiteren (naar schatting in totaal 1.250 mensen). Deze groepen stellen vrouwen in staat te sparen en te investeren in alternatieve economische activiteiten en in acties voor het herstel van de mangroven. Verder werden er spontaan 10 extra groepen gecreëerd, die in 2023 zijn ondersteund door middel van training en uitrusting.

Hiernaast zijn er in geselecteerde actieve rijstvelden in vier dorpen in de Cacheu-regio dijken hersteld, ten behoeve van ongeveer 107 huishoudens (535 mensen). De gemeenschappen hebben afgesproken geen nieuwe rijstvelden aan te leggen in hoogwaardige mangrovegebieden en zich te vestigen in de herstelde gebieden.

Verder is geïnvesteerd in kennisdeling op nationaal niveau in Guinee-Bissau. Experts van Wetlands International hebben een training gegeven aan de leden van het nationale mangroveplatform (PLANTA), om ecologisch mangroveherstel (EMR) te implementeren. PLANTA ontwikkelt actief een nationale strategie voor mangroveherstel met behulp van EMR-principes. Er is een mangrovewet opgesteld om het gebruik en het beheer van de mangroven in het land te reguleren.

Nederlandse natuurprojecten

De laatste jaren zetten we ons meer en meer in voor de ontwikkeling van voedselbossen. De ruimte in Nederland is schaars. Daarom willen we vooral CO₂- en biodiversiteitsimpact maken door te investeren in ecosystemen met multifunctioneel landgebruik. Een voedselbos is zo'n systeem. Het is een bos en een voedselproducerend landbouwsysteem tegelijkertijd, met vaak ook nog een sociale functie. Dit doen we met de Stichting Voedselbosbouw Nederland, Staatsbosbeheer en via het project '[Rotterdam de Boer op!](#)' met Natuurmonumenten. Via deze samenwerking zijn het [Voedselbos Maasland](#) en een voedselbos bij Hofstede Lust & Last op Goeree-Overflakkee gesponsord. In 2023 is daar ook een voedselbos bijgekomen op biologisch- en regeneratief akkerbouwbedrijf BI-JOVIRA, van Cornelis Mosselman op Goeree-Overflakkee.

Verder is in 2023 ongeveer 10 hectare nieuw bos aangeplant in natuurgebied De Onlanden. Dit gebied ligt in Drenthe, tegen Groningen aan. Natuurmonumenten combineerde daar, meer dan tien jaar geleden, het aanleggen van nieuwe natuur met waterberging. Samen met een groot aantal organisaties werd hiermee de kans op ongewenste overstromingen verkleind.

In haar natuurvisie had Natuurmonumenten als doel gesteld om de vochtige bossen in De Onlanden te versterken. Vochtige bossen die onder invloed staan van uittredend grondwater zijn erg zeldzaam in Europa en in Nederland. Er zijn maar weinig natuurgebieden waar het herstel van vochtige bossen wordt nagestreefd.

Het doel van de aanplant is een versterking van gevarieerd laagveenbos. Op de kaart van 1830 is op de aanplantplek nog bos zichtbaar. Ook de oude veldnaam Dongenbosch geeft een aanwijzing dat er vroeger al bos aanwezig is geweest. Resultaat van de aanplant is dus het herstel van het Dongenbosch.

Samen met Stichting het Zuid-Hollands Landschap zetten we ons in voor biodiversiteit en veenherstel. Zo werken we samen aan het behoud en de verrijking van de biodiversiteit in de omgeving van ons windpark Hartel. Daarnaast startten we in 2023 een pilotproject om veengebied te herstellen. Op een halve hectare in de Berkenwoudse Driehoek in de Krimpenerwaard verwijderen we de voedselrijke toplaag en onderzoeken we welke omstandigheden optimaal zijn voor het weer goed laten groeien van veenmossen.

CASE: NATUUR VERSTERKEN

TERUGDRINGEN VAN CO₂-UITSTOOT ÉN IMPACT MAKEN OP BIODIVERSITEIT

Ruben Veeffkind,
Manager duurzaamheid
en bosprojecten
Greenchoice

Een enorme urgentie. Dat voelt Ruben Veeffkind, manager duurzaamheid en bosprojecten bij Greenchoice. Wereldwijd en in Nederland verdwijnt er natuur. Daarnaast is er het klimaatprobleem. Door te werken aan natuurversterking kan Greenchoice meerdere problemen tegelijk te lijf gaan. Impact maken door het terugdringen van CO₂-uitstoot én impact maken op biodiversiteit.

Greenchoice draagt bij aan bos- en natuurprojecten in Nederland en in het buitenland. Het energiebedrijf besteedt nu jaarlijks zo'n 2 miljoen euro aan het beschermen van bijzondere ecosystemen en het creëren van nieuwe bossen.

In Nederland zet Greenchoice in op voedselbossen en een veenproject.

Veenherstelprojecten zijn hard nodig. De bodem in onze veenweidegebieden zakt door verdroging soms wel met één centimeter per jaar. Daarbij ontstaat veel CO₂-uitstoot. De uitstoot in Nederland alleen is even groot als de uitstoot van 2 miljoen auto's per jaar. Daarnaast vormt de verzakkende grond een bedreiging voor kwetsbare planten en dieren.

Dat proces kan je omdraaien en er zo voor zorgen dat een veengebied een positief effect heeft. Door het veen weer te laten groeien, ontstaat een bodem die water gaat vasthouden. Dat herstelt uiteindelijk ook de biodiversiteit.

Zo werkt Greenchoice samen met het Zuid-Hollands Landschap aan het project 'Omhoog met het veen!'. De voedselrijke toplaag wordt onderzocht en de omstandigheden worden optimaal gemaakt om veenmossen te laten groeien. Veenmossen houden koolstof en water vast. Ze helpen de bodem verrijken en verstevigen.

“We weten dat het klimaat al aan het veranderen is, dus moet je daarmee rekening houden in het landschap en zorgvuldiger met je bodem omgaan.”

Ook de voedselbosprojecten hebben als doel het terugbrengen van biodiversiteit. Het schaarse landoppervlak in Nederland vraagt om het combineren van functies. De voedselbosprojecten combineren voedselproductie en bos in één systeem. Door het laten groeien van bijvoorbeeld appelbomen, kweeperenbomen, notenbomen, bessen, kruiden en paddenstoelen.

Met de veen- en voedselbosprojecten keert biodiversiteit terug in het Nederlands landschap. Een gebied wordt klimaatadaptief gemaakt: we zorgen ervoor dat er minder verdroging ontstaat en de bodem het grondwater beter kan vasthouden. De grond wordt rijker en het bodemleven blijft in tact. Veefkind: “Daarnaast heeft het versterken van de natuur rechtstreeks invloed op het welzijn van de mens. Iedereen wordt blijer van wandelen door de natuur dan door een tegellandschap.”

SOCIALE FUNDAMENT

LUCK
THE W
store &

alltheluckintheworld.nl
@alltheluckintheworld

Sociale fundament

Wij geloven dat persoonlijke betrokkenheid essentieel is om de totale energietransitie verder te brengen. We zorgen er voor dat de organisatiestructuur en cultuur aansluit bij onze strategie zodat we samen onze klanten zo goed mogelijk kunnen helpen om een volgende stap te zetten op het gebied van verduurzaming.

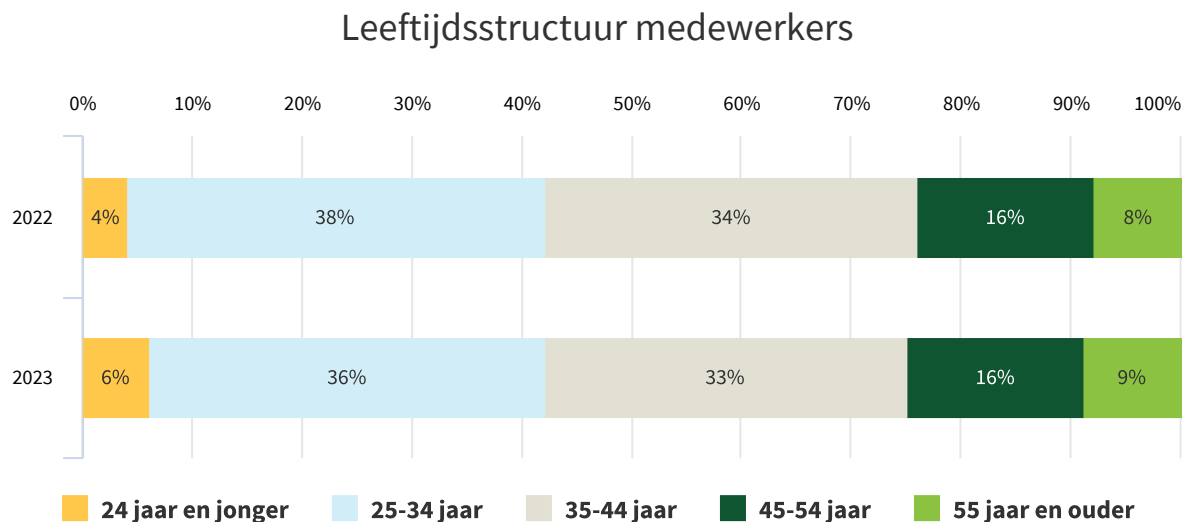
Onze medewerkers

Bij Greenchoice werken er in totaal 615 medewerkers (2022: 574) verdeeld over drie locaties, namelijk Rotterdam, Rosmalen en Nijmegen, in Nederland. In de tabel hierna is de samenstelling van de medewerkers verder gespecificeerd.

	2023				2022			
	Man	Vrouw	Overig	Totaal	Man	Vrouw	Overig	Totaal
Aantal medewerkers ¹	341	270	4	615	329	240	5	574
Gemiddeld FTE	315	212	3	530	297	186	2	485
Aantal medewerkers met een vaste aanstelling ¹	247	174	2	423	234	158	-	392
Aantal medewerkers met een tijdelijke aanstelling ¹	94	96	2	192	95	82	5	182
Percentage full-time medewerkers ¹	36,1%	10,7%	0,2%	47,0%	39,0%	9,2%	-	48,2%
Percentage part-time medewerkers ¹	19,3%	33,2%	0,5%	53,0%	18,3%	32,6%	0,9%	51,8%

1 De aantallen en percentages medewerkers zijn berekend op basis van aantallen (niet op basis van FTE). De getallen zijn weergegeven per einde periode (31 december 2023 respectievelijk 31 december 2022).

De toename van het aantal medewerkers komt vooral door de groei van de organisatie. De leeftijdsstructuur van onze medewerkers vind je terug in onderstaande tabel.

De aantallen en berekende percentages in bovenstaande tabellen gaan over de medewerkers in dienst van Greenchoice Groep. Naast onze eigen medewerkers maken we gebruik van externe krachten. Dit aantal is toegenomen van gemiddeld 51 FTE in 2022 naar 64 FTE eind 2023. Dit zijn vooral externe krachten voor de flexibele schil van onze klantenservice. Daarnaast zijn er binnen het domein IT en Data veel externe IT-medewerkers actief en worden we voor tijdelijke projecten of invulling van openstaande vacatures ondersteund door externe krachten.

Visie op topwerkgeverschap

We hebben de ambitie om een erkende topwerkgever te zijn waar medewerkers energie van krijgen én aan geven. We hebben vijf focuspunten benoemd om hier invulling aan te geven, namelijk inspirerende werkgever, persoonlijke ontwikkeling, diversiteit aan talent, waardering en vitaliteit. Onze medewerkers dragen bij aan onze missie om iedereen mee te laten profiteren van de energietransitie en worden gestimuleerd om innovatie en ondernemerschap te tonen.

Daar horen passende arbeidsvoorwaarden bij. De medewerkers van Greenchoice vallen niet onder een CAO. We werken met een vast functie- en salarishuis voor alle medewerkers, waarbij we het salarishuis periodiek benchmarken met de ontwikkelingen op de Nederlandse markt. We bieden flexibiliteit in de vorm van een keuzebudget en het ruilen van feestdagen. Daarnaast maken we onze eigen producten aantrekkelijk voor onze medewerkers.

We vinden het belangrijk dat medewerkers zich mentaal en fysiek goed voelen. Daarom investeren we veel in persoonlijke ontwikkelkansen, duurzame inzetbaarheid en vitaliteit. Het verzuimpercentage is gedaald van gemiddeld 6% in 2022 naar gemiddeld 5,5% in 2023. Gedurende 2023 zagen we ten opzichte van 2022 een afname van 2% voor de uitstroom (de uitstroom bedroeg in 2023 19%).

Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie

We zorgen er voor dat we een veelheid aan achtergronden en perspectieven in huis hebben om zo goed mogelijk verbinding te kunnen maken met klanten, medewerkers, partners en andere belanghebbenden. In 2023 publiceerden we een mission statement diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie en werd inclusief leiderschap onderdeel van het functieprofiel van leidinggevenden.

Om diversiteit inzichtelijk te maken, meten we de man-vrouw verhoudingen en stellen we hier doelen op. Uit onderzoek naar beloningsverschillen dat werd uitgevoerd in 2023 blijkt dat er nauwelijks sprake is van een gecorrigeerd beloningsverschil (0,7%). Met gecorrigeerd wordt bedoeld dat verklarende variabelen zoals functieschaal, leeftijdscategorie en lengte dienstverband zijn meegenomen. Zonder deze correctie zien we dat mannen gemiddeld meer verdienen omdat er meer mannen in hogere functieschalen zijn ingedeeld. Daarom zullen we ons richten op gelijke instroom- en doorstroomkansen in hogere functieschalen en leidinggevende posities.

In onderstaande tabel is de samenstelling van leidinggevende medewerkers weergegeven.

	2023				2022			
	Man	Vrouw	Overig	Totaal	Man	Vrouw	Overig	Totaal
Medewerkers in een leidinggevende positie ¹	64,1%	35,9%	-	100,0%	69,0%	31,0%	-	100,0%
Medewerkers in topmanagement ¹	71,4%	28,6%	-	100,0%	72,5%	27,5%	-	100,0%
Medewerkers in het leiderschapsteam ¹	57,1%	42,9%	-	100,0%	57,1%	42,9%	-	100,0%

1 De aantallen en percentages medewerkers zijn berekend op basis van aantallen (niet op basis van FTE). De getallen zijn weergegeven per einde periode (31 december 2023 respectievelijk 31 december 2022).

Medewerkers met een leidinggevende functie, inclusief die in het leiderschapsteam, zijn medewerkers die op basis van hun functieomschrijving leiding geven aan één of meerdere collega's. Het aandeel vrouwen is ten opzichte van vorig jaar met bijna 5% toegenomen. Hiermee hebben we de doelstelling van 3% groei behaald. We streven naar minimaal 40% vrouwen in leidinggevende posities in 2025.

Medewerkers in topmanagement bestaan uit het leiderschapsteam én de leidinggevende medewerkers die direct aan hen rapporteren. Het leiderschapsteam is gedurende 2022 vormgegeven. Gedurende 2023 is het aandeel vrouwen in het leiderschapsteam niet gewijzigd.

Structuur en cultuur

Voor de realisatie van onze strategie is het van belang dat de organisatie toekomstbestendig wordt ingericht. Gedurende 2023 werden de consumenten activiteiten van KiesZon overgebracht van het domein Energie+ naar het domein Consument. Op die manier kunnen we consumenten van begin tot eind helpen vanuit één domein.

We vinden het ook van belang dat de cultuur bijdraagt aan het verwezenlijken van onze strategie en aan het werkgeluk van onze medewerkers. Gedurende 2023 brachten we de huidige en gewenste situatie in kaart door middel van een cultuurwaardenonderzoek. Op basis van de uitkomsten formuleren we doelstellingen voor 2024 en 2025.

Medewerkerstevredenheid

In 2023 bedroeg de eNPS (Employer Net Promotor Score – toont de mate aan waarin collega's Greenchoice Groep als werkgever aanraden) 11. Dit is lager dan het getal waarmee we benchmarken (eNPS voor de Energiemarkt gemeten door Effactory). Door opvolging te geven aan de verbeterpunten streven we naar een verbetering van de eNPS in volgende metingen.

Ondernemingsraad

Om medewerkers inspraak te geven in besluitvorming is er een ondernemingsraad actief. Belangrijke besluiten, zoals investeringen en organisatorische wijzigingen, worden ter goedkeuring voorgelegd aan de ondernemingsraad. De ondernemingsraad komt regelmatig met initiatiefvoorstellen en stimuleert medewerkers om hiervoor input aan te leveren. In februari 2023 werden nieuwe leden voor de ondernemingsraad gekozen door middel van stemming door de medewerkers.

Onze klanten

Greenchoice heeft eind 2023 circa 619.000 particuliere en 31.000 zakelijke klanten in Nederland. Het aantal consumentenklanten nam gedurende 2023 toe ten opzichte van vorig jaar door dalende marktprijzen en de mogelijkheid om weer vaste contracten aan te bieden en actief klanten te werven.

Voor onze zakelijke klanten richten we ons meer en meer op geïntegreerde projecten. Met het toenemen van de Nederlandse netproblematiek, zowel aan de vraag- als aanbodzijde, groeit de behoefte aan integrale oplossingen voor de verduurzaming van de energievoorziening van bedrijven en meer autonomie in hun energievoorziening.

Energietransitie voor en van iedereen

Samen met onze klanten en partners bouwen we aan een energietransitie die niet alleen vóór iedereen, maar ook van iedereen is. Dit doen we door klanten de mogelijkheid te bieden om mee te investeren, onder andere door middel van crowdfunding. Daarnaast werken we samen met energiecoöperaties om ook klanten zonder een eigen dak de mogelijkheid te bieden om deel te nemen aan de energietransitie. Een energiecoöperatie is een initiatief van lokale bewoners, die de handen ineen slaan door gezamenlijk te investeren in de opwekking van wind- of zonnestroom. De opbrengst hiervan wordt gebruikt voor andere investeringen in de lokale gemeenschap.

Energiecoöperaties bieden wij jaarlijks een financiële bijdrage voor ieder huishouden of bedrijf dat via hen klant is bij Greenchoice. Dit is een belangrijke geldstroom voor de coöperaties. We steunen de belangen van energiecoöperaties door onze support via Energie Samen, de landelijke koepel en belangenorganisatie van energiecoöperaties en andere collectieve energie-initiatieven.

In totaal namen we in 2023 energie af van 442 projecten (2022: 377 projecten) via coöperaties en VvE's. Onze klanten investeren ook in eigen zonnepanelen. Eind 2023 hadden 286.451 klanten (2022 205.020 klanten) een aansluiting om opgewekte stroom van hun zonnepanelen terug te leveren. Hieronder vallen ook klanten die zijn aangesloten bij coöperaties en VvE's.

ENERGIETRANSITIE VOOR EN VAN IEDEREEN

AANTAL OPWEKPROJECTEN
VIA COÖPERATIES EN VVE'S

442

+17,2%

2022 377

AANTAL KLANTEN
DIE ENERGIE TERUGLEVEREN

286.451 +39,8%

2022 205.020

In 2023 was onze doelstelling om het aantal opwekprojecten via coöperaties en VvE's met 10% te verhogen. Deze doelstelling hebben we behaald ondanks dat er in 2023 sprake was van een duidelijke rem op de ontwikkeling van nieuwe projecten bij coöperaties en VvE's. Dit was het gevolg van de door de overheid lage vastgestelde tarieven onder de Subsidieregeling Coöperatieve Energieopwekking (SCE) in combinatie met gestegen prijzen en rentes. Netcongestie speelde ook een rol.

Energiearmoede en mensgericht incasseren

We zien mensgerichte incasso als onderdeel van de visie van Greenchoice op duurzaamheid. Duurzaamheid gaat bij ons niet alleen over het milieu. Het gaat ook over samen. We willen onze klanten graag helpen bij het verlagen van de energierekening of bijstaan als iemand toch in de betalingsproblemen komt.

Energiearmoede

Als gevolg van de energiecrisis, waardoor het aantal energiearme huishoudens toenam, is er om ons heen meer aandacht voor energiearmoede. Voor ons was het bestrijden van energiearmoede al jaren een belangrijk onderwerp. Er is sprake van energiearmoede als een huishouden een energierekening heeft die te hoog is voor hun inkomen. We helpen klanten om te besparen op hun energieverbruik en zoeken met klanten naar oplossingen rekening houdend met hun financiële situatie. We werken samen met partners om energiearmoede te bestrijden. Zo zijn we vaste partner in werkgroepen vanuit Energie Nederland. Daarnaast is Greenchoice lid van de [Schuldeiserscoalitie](#).

Om klanten inzicht te bieden in de stappen die ze zelf kunnen zetten en welke hulp ze kunnen inschakelen hebben we in samenwerking met [Geldfit](#) (Stichting NSR), [SchuldenlabNL](#) en enkele energieleveranciers een energieroute opgezet. Daarnaast zijn we één van de initiatiefnemers van het [Tijdelijk Noodfonds Energie](#). Dat is opgezet om energiearmoede in Nederland te bestrijden. Sinds begin 2023 is het Noodfonds operationeel, met aanvullende financiële steun vanuit de overheid.

Daarnaast richtten wij ons op het betaalbaar houden van energie. We konden gedurende 2023 weer vaste contracten aanbieden aan klanten die zekerheid willen over hun energietarieven. Door zorgvuldige inkoop van groene stroom en gas zorgen we voor redelijke tarieven, zo blijkt ook uit [onderzoek door de ACM](#), en konden we de variabele tarieven van onze klanten mee laten dalen met de dalende groothandelsprijzen.

Mensgerichte incasso

Mensgerichte incasso is een manier van incasseren "zoals je zelf als mens ook behandeld zou willen worden op het moment dat er redenen zijn waardoor betalingsproblemen zijn ontstaan". We proberen er het maximale aan te doen om op verschillende manieren in contact te komen met klanten. Contact blijkt namelijk vaak de sleutel tot een oplossing. Die oplossing is per mens anders. We zien incasso als een kosteloze service gezien het leveren van energie een primaire levensbehoefte is. We rekenen aan onze klanten dan ook geen incassokosten door, zolang we nog energie leveren. Met incassopartners zoeken we naar manieren om het rekenen van incassokosten zoveel mogelijk te beperken.

Naast onze inspanningen om onze eigen klanten zo goed mogelijk te helpen leveren we ook een actieve bijdrage aan de verbetering van het schuldenlandschap in Nederland. Zo zijn we ontwikkelpartner voor het opstellen van een Leidraad Sociale Incasso en startten we in 2023 een pilotproject in samenwerking met Faircasso voor incasso zonder kosten.

Om onze aanpak te beoordelen en verbeterkansen in kaart te brengen namen we deel aan een onderzoek van Purpose dat werd uitgevoerd in opdracht van Energie Nederland. De Meetlat Sociale Incasso die voor dit onderzoek werd gebruikt liet zien dat we een koploper zijn. De meetmethode brengt ook de verbeterpunten in kaart. We gaan daar graag mee aan de slag om in de toekomst nog beter invulling te geven aan dit thema.

Waardering

Aan het begin van het jaar 2023 kregen we veel vragen van klanten als gevolg van de marktomstandigheden en de overheidsmaatregelen. Via onze klantenservice deelden klanten hun zorgen en vragen over bijvoorbeeld hoge tarieven en het prijsplafond.

Om onze klanten goed te woord te kunnen staan en te informeren hebben we stappen kunnen zetten in onze bereikbaarheid en dienstverlening. We zijn succesvol geweest in het werven van nieuwe medewerkers om de capaciteit verder te versterken. Daarnaast hebben we afgelopen jaar ingezet op verbetering van digitale communicatie en informatievoorziening, zodat we klanten pro-actief kunnen helpen en vragen kunnen voorkomen. De resultaten daarvan zien we terug in de daling van de klantcontact ratio van 0,81 in 2022 naar 0,76 in 2023. Deze ratio geeft het aantal inkomende telefoongesprekken, e-mails en berichten in relatie tot het aantal klanten weer.

Daarnaast werden we in 2023 voor het tiende jaar op rij door consumenten uitgeroepen tot klantvriendelijkste energieleverancier van Nederland, dit maal een gedeelde eerste plaats. Het onderzoek, het grootste naar klantvriendelijkheid in ons land, werd uitgevoerd door [MarketResponse](#). Volgens Europa's grootste merkenonderzoek naar duurzaamheid onder consumenten, de [Sustainable Brand Index](#), mogen we ons voor het zevende jaar op rij het als het meest duurzaam gepercipieerde energiemerk van Nederland noemen. Daarnaast is Greenchoice voor de 10e keer uitgeroepen tot Beste Energieleverancier door [Gaslicht](#). Dit is een erkenning van onze inspanningen en servicegerichte aanpak.

Zelf meten wij klanttevredenheid en klantloyaliteit aan de hand van de Net Promotor Score (NPS). Afgelopen jaar behaalden we een gemiddelde NPS van 8 (2022: 15). De daling wordt veroorzaakt door een lagere score aan het begin van 2023. Eind 2023 is de NPS terug op het niveau van 2022.

CASE: MENSGERICHT INCASSOBELEID

ALS ENERGIELEVERANCIER EN BEDRIJF HEB JE EEN ZORGPLICHT VOOR JE KLANTEN

*Wouter Joosten,
Credit Manager
Greenchoice*

Hoe zou je zelf geholpen willen worden bij betalingsproblemen? Dat is het uitgangspunt van het door Greenchoice ontwikkelde mensgerichte incassobeleid. Credit Manager Wouter Joosten is ervan overtuigd dat een persoonlijke en mensgerichte aanpak beter is voor beide partijen.

Er zijn allerlei redenen waardoor mensen in de financiële problemen komen. Dan lukt het bijvoorbeeld niet meer om de energienota te betalen. Greenchoice ontwikkelde een eigen incassobeleid. Zonder dwang of incassokosten, maar met een luisterend oor en maatwerkoplossingen, want het kan iedereen overkomen. In dit beleid staat de relatie met de klant centraal.

De afdeling Credit Management is volledig ingericht op het mogelijk maken van het mensgerichte incassobeleid. Medewerkers voeren telefoongesprekken zonder tijdsdruk. Zo kunnen zij echt luisteren, vragen stellen en met klanten meedenken. Voorbeelden hiervan zijn een betalingsregeling treffen, uitzoeken of iemand recht heeft op toeslagen of subsidie en doorverwijzen naar gerichte hulp. We geven ook tips over het energiezuiniger maken van een woning, om kosten te besparen. Per geval zoeken we naar passende oplossingen voor de lange termijn.

Een belangrijk uitgangspunt is dat klanten in het aanmaantrajec geen incassokosten betalen. Dat is niet vanzelfsprekend in Nederland, maar wel voor Greenchoice. Als je incassokosten rekent gooi je meteen de deur naar een oplossing dicht. Het mensgerichte incassobeleid gaat prima samen met een gezonde bedrijfsvoering. Het doel van deze aanpak is mensen te helpen én als klant te behouden.

“Uiteindelijk is incasso een zaak tussen mensen die met elkaar tot een oplossing komen.”

Als in het uiterste geval toch een fysieke afsluiting van energie dreigt, werkt Greenchoice met Faircasso. Zij brengen klanten een bezoek. Niet met als doel geld te incasseren, maar om alsnog afsluiting te voorkomen. Bij bijna 98% van de klanten die in het debiteurentrajec terechtkomen lukt het om tot een goede oplossing te komen.

Toen Wouter in 2007 bij Greenchoice begon, moest het creditmanagementproces vanaf nul worden opgebouwd. Hij is trots op waar de organisatie nu staat. Het bestaande beleid werkt nu goed, maar toch wil Wouter kijken of de communicatie nóg persoonlijker kan. Begrijpelijker, in andere talen en meer gebruikmaken van video's en animaties. Greenchoice wil met de persoonlijke, mensgerichte aanpak het verschil maken binnen de energiebranche.

Governance

De corporate governance structuur van Greenchoice is gebaseerd op de Nederlandse wet- en regelgeving en de statuten van de vennootschap. Bij de inrichting daarvan is beoogd om de belangen van de verschillende stakeholders op evenwichtige wijze tot hun recht te laten komen. Zo zorgen we er voor dat we met onze activiteiten op de lange termijn waarde kunnen blijven realiseren. In dit hoofdstuk beschrijven we onze organisatie- en governancestructuur, hoe we ethisch en integer handelen en ons systeem van risicobeheersing.

Goed bestuur en governance

Greenchoice B.V. is een structuurvennootschap. De aandelen van Greenchoice waren in 2023 in handen van Energie Concurrent B.V. (70%) en Eneco Consumenten B.V. (30%). De statutaire directie is verantwoordelijk voor het beleid. In de praktijk is deze tweehoofdige directie aangevuld met vijf directors tot een leiderschapsteam dat de dagelijkse verantwoordelijkheid heeft voor het bedrijf en de verwezenlijking van de resultaten. De Raad van Commissarissen houdt toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken binnen de onderneming.

Volgens de wettelijke en statutaire bepalingen neemt een bestuurder of commissaris niet deel aan de beraadslaging en besluitvorming als hij of zij daarbij een direct of indirect persoonlijk of zakelijk belang heeft dat strijdig is met het belang van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming.

In onderstaande afbeelding is de governancestructuur per 31 december 2023 opgenomen.

Algemene Vergadering van Aandeelhouders

De Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) wordt jaarlijks binnen zes maanden na afloop van het boekjaar gehouden. Tot de bevoegdheden van de AvA behoren onder meer het vaststellen van de jaarrekening en het benoemen van de leden van de Raad van Commissarissen. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders heeft in 2023 twee keer vergaderd. De belangrijkste onderwerpen die zijn besproken zijn:

- de vaststelling van de jaarrekening 2022 en goedkeuring voorstel tot resultaatbestemming 2022;
- het verlenen van decharge aan het bestuur en de Raad van Commissarissen over boekjaar 2022.

Raad van Commissarissen

Naast het houden van toezicht staat de Raad van Commissarissen de directie met raad terzijde. Tussen de beide organen wordt regelmatig overleg gevoerd, zowel in vergadering als buiten vergadering. De Raad van Commissarissen is betrokken bij het proces van missieformulering en strategiebepaling en geeft jaarlijks akkoord op de bedrijfsdoelstellingen op basis van voorstellen die gedaan worden door de directie. De volgende tabel geeft de samenstelling van de Raad van Commissarissen en zijn commissies weer.

Naam	Functie inclusief eventuele bijzonderheid rondom aanstelling	Andere posities en nevenfuncties	Tot en met juni 2023		Vanaf juli 2023	
			Audit-, Finance- & Risk commissie	Remuneratie commissie	Strategie- en Innovatie commissie	Audit-, Finance- & Risk commissie
Mevrouw J.G.T.M. van Niersen	President-commissaris <i>in functie sinds juni 2020</i>	· CEO Milence/ CV Charging Europe	lid	lid		lid
De heer M.B. Rexwinkel	Commissaris <i>in functie sinds december 2019, herbenoend in december 2023</i> gelieerd aan aandeelhouder Energie Concurrent B.V.	· Mede-bestuurder SpeedComfort B.V. · Mede-bestuurder Leafcloud B.V. · Mede-bestuurder Peta Watts B.V.		lid	Voorzitter	Voorzitter
De heer T.A.H. van de Vooren	Commissaris <i>in functie sinds mei 2022 tot 15 mei 2024</i> gelieerd aan aandeelhouder Eneco Consumenten B.V.	· Director Corporate Finance, Control & Risk Eneco	lid		lid	lid
De heer J. van der Velde	Commissaris <i>in functie sinds 15 mei 2024</i> gelieerd aan aandeelhouder Eneco Consumenten B.V.	· Investment Director Eneco Ventures				lid
Mevrouw B.E.M. Zuiderwijk	Commissaris <i>in functie sinds mei 2020</i> op aanbeveling van ondernemingsraad	· Directeur Green Giraffe Groep	Voorzitter			Voorzitter
De heer W.B. Rootliep	Commissaris <i>in functie van augustus 2020 tot en met juni 2023</i>	· Interim-Directeur Strategy & Business Development bij Alliance Nutrition Group · Consultant bij Van Ede & Partners, voor loopbaan en executive coaching		Voorzitter	lid	

De heer N.P. de Jong	Commissaris <i>in functie sinds december 2023</i>	- CEO Leafcloud B.V. - bestuurder Stichting Data Safe House		lid
----------------------------	---	---	--	------------

Uit de profielschets voor de samenstelling van de Raad van Commissarissen volgt dat de Raad zo samengesteld dient te zijn dat door de combinatie van ervaring, deskundigheid, kwaliteit en maatschappelijke betrokkenheid van zijn leden, deze zijn taken naar behoren (effectief en verantwoord) kan uitvoeren. De raad streeft in zijn samenstelling bovendien naar voldoende complementariteit, pluriformiteit en diversiteit qua leeftijd, geslacht en herkomst.

Elke commissaris dient in staat te zijn om de hoofdlijnen van het totale beleid te beoordelen en beschikt over de specifieke deskundigheid die noodzakelijk is voor de vervulling van zijn taak. Door de achtergrond en functies die de voorzitter en leden van de Raad van Commissarissen hebben naast hun rol in de Raad van Commissarissen van Greenchoice, blijven zij op de hoogte van ontwikkelingen met betrekking tot de energietransitie en duurzaamheidsthema's. Zij worden daarnaast voor specifieke onderwerpen en ontwikkelingen op de hoogte gehouden door de directie en kunnen indien nodig informatie inwinnen bij de externe accountant, de Ondernemingsraad en/of andere (externe) adviseurs.

De Raad van Commissarissen is gedurende 2023 vier keer bij elkaar gekomen voor reguliere vergaderingen. Daarnaast vonden er nog een aantal themabijeenkomsten plaats. Jaarlijks terugkerende onderwerpen op de vergaderingen zijn periodieke businessupdates, goedkeuren jaarverslag voorgaand jaar, goedkeuren budget en doelstellingen komend jaar. De belangrijkste onderwerpen die specifiek voor 2023 zijn besproken tijdens deze vergaderingen zijn:

- Goedkeuring voor de overname van de PPAs van De Vrije Energie Producent en het investeringsbesluit voor een upgrade van het Energie Opslag Systeem bij windpark Hartelkanaal;
- Goedkeuring van de bijdrage aan het Tijdelijk Noodfonds Energie;
- Goedkeuring op organisatorische wijzigingen, nieuwe strategische samenwerkingen en deelnemingen;
- Evaluatie en actualisatie strategie.

Ter voorbereiding van de besluitvorming door de voltallige Raad van Commissarissen zijn een aantal commissies ingesteld, waarbij per commissie een beperkt aantal commissarissen is vertegenwoordigd. In de eerste helft van 2023 waren er drie commissies: de Audit-, Finance- en Riskcommissie, de Remuneratiecommissie en de Strategie en Innovatiecommissie. Halverwege het jaar is besloten om over te gaan tot twee commissies: de Audit-, Finance- & Riskcommissie en de Innovatie- & IT-commissie. De werkgeversrol en adviesrol over het beloningsbeleid van de directie is vanaf dat moment bij de gehele Raad van Commissarissen belegd.

Audit-, Finance- & Risk commissie

De Audit-, Finance- en Riskcommissie heeft in 2023 vier keer vergaderd. In deze commissie werden de kwartaalrapportages met daarin de voortgang van de realisatie van bedrijfsdoelstellingen, de beheersing van de daarmee gepaard gaande risico's en financiële resultaten besproken. Gedurende het jaar vond ook afstemming plaats over het auditplan, de managementletter en het accountantsverslag, zoals verstrekt door de externe accountant. De commissie besprak de uitkomsten van de dubbele materialiteitsanalyse die werd uitgevoerd in 2023 (hierover lees je meer in [Bijlage A Duurzaamheidsverslaggeving](#)) en de roadmap voor de implementatie van een lange termijn duurzaamheidsstrategie. Tot slot werd ook het geïntegreerd jaarverslag 2022 besproken in deze commissie.

Innovatie- en IT-commissie

In juni 2023 is besloten om de strategie- en innovatiecommissie te wijzigen naar Innovatie- en IT-commissie. De Strategie- en Innovatiecommissie vergaderde in het eerste halfjaar van 2023 drie keer. In de nieuwe samenstelling is drie keer overleg gevoerd. Naast het bespreken van de voorstellen voor strategische projecten en investeringen is in deze commissie extra aandacht voor innovatieprojecten en IT.

Directie

Onze statutaire directie bestond in 2023 uit een Algemeen directeur en een Financieel directeur.

- Dhr. C.E. (Coen) de Ruiter (1969), Algemeen directeur – In functie sinds 2020
- Dhr. drs. M.J.W. (Martin) van Sleuwen RC EMFC (1972), Financieel directeur – In functie sinds 2015

De statutaire directie vormt samen met vijf directors het leiderschapsteam. De directie heeft daarmee de verantwoordelijkheden gedelegeerd aan de directors per domein: klantketen zakelijk, klantketen consument, IT & Data, Energie+ voor de zakelijke non-commodity producten en Sourcing & Portfoliomanagement. Besluitvorming is deels gedelegeerd naar de Management Teams van de domeinen en speciale multidisciplinaire overleggen zoals het Portfolio Management Overleg (PMO), Pricing Board (PB) en het in 2023 geïntroduceerde Greenchoice Investment Committee (GIC).

De Algemeen directeur en Financieel directeur hebben gezamenlijk de eindverantwoordelijkheid voor de resultaten van Greenchoice en haar groepsmaatschappijen. Hieronder vallen ook de sturing en monitoring van de resultaten ten aanzien van de voor de onderneming materiële thema's rondom de impact op mens, milieu en economie. De verantwoordelijkheid voor het beheer van de impact op mens, milieu en economie heeft de directie gedelegeerd naar een aantal specifieke functionarissen. Daarnaast worden doelstellingen geformuleerd voor de gehele organisatie. De verantwoordelijkheid voor het behalen van deze doelstellingen is belegd bij de directors.

Op maandelijkse basis legt de directie verantwoording af aan de Raad van Commissarissen over de realisatie van de geformuleerde doelstellingen. Dat gebeurt met een rapportage en indien gewenst wordt hierover een informele vergadering belegd. Op basis hiervan monitort de Raad van Commissarissen de prestaties en de impact van de organisatie.

Beloningsbeleid

We willen onze medewerkers graag complete duidelijkheid geven over hun rechten én plichten. Ons beloningsbeleid is erop gericht een eerlijke beloning en aantrekkelijk arbeidsvoorwaardenpakket te bieden, waarbij onze medewerkers energie krijgen van hun werk en bijdragen aan de realisatie van de strategie van Greenchoice.

Remuneratie directie

De beloning voor de directie wordt bepaald door de Raad van Commissarissen.

De beloning voor directieleden is opgebouwd op basis van een vast en een variabel component. Daarnaast ontvangen directieleden maandelijks een vaste en een variabele bijdrage voor hun pensioenopbouw. Het vaste salaris is opgenomen in een schaal binnen het functie- en salarishuis dat jaarlijks door een extern adviesbureau wordt gebenchmarkt ten opzichte van de Nederlandse markt. Zo waarborgen we een marktconforme beloning.

Salarissen worden jaarlijks bijgesteld op basis van een prestatiecyclus, zoals die ook geldt voor alle medewerkers. Beoordeling vindt plaats door de Raad van Commissarissen. Doordat de evaluatie mede plaatsvindt op basis van in hoeverre bedrijfsdoelstellingen zijn behaald en de prestaties van de organisatie als geheel, wordt de directie daarmee direct ook beoordeeld op de bijdrage die Greenchoice levert aan de energietransitie en aan andere duurzaamheidsthema's.

De variabele beloning is gebaseerd op langetermijndoelstellingen (in termijnen van drie jaar). De variabele beloning is onderhevig aan randvoorwaarden, onder andere op het gebied van integriteit en functioneren. De variabele beloning is gerelateerd aan de waardeontwikkeling van Greenchoice Groep. Er worden geen variabele vergoedingen aan de directie toegekend, gebaseerd op kortetermijndoelstellingen.

Beloningscomponent	Directie
Salaris	€ 474.000
Variabele beloning	0,8% - 1% van waardemutatie van de organisatie

De beloning voor de Raad van Commissarissen bestaat uit een vaste vergoeding voor de leden zoals opgenomen in onderstaande tabel. Er is geen sprake van variabele vergoedingen. De prestaties van de Raad van Commissarissen worden één keer per jaar besproken in de vorm van zelfreflectie. Daarnaast vindt continue evaluatie plaats en wordt aandacht besteed aan de prestaties en de samenwerking met de directie tijdens periodieke contactmomenten tussen de directie en de Raad van Commissarissen.

Jaarlijkse fee	Voorzitter	Lid
Vergoeding Raad van Commissarissen	€ 50.000	€ 40.000

De totale kosten bezoldiging bestuurders en de Raad van Commissarissen voor 2023 zijn opgenomen in de toelichting bij de geconsolideerde winst- en-verliesrekening in [noot 26](#).

Integriteit en compliance

Onze gedragscode

Om onze medewerkers duidelijk te maken wat we van hen verwachten hebben we een interne gedragscode opgesteld. De belangrijkste uitgangspunten zijn servicegerichtheid, tevreden medewerkers, positieve en respectvolle samenwerking, bijdragen aan duurzaamheid en integriteit. Onze gedragscode is gericht op het kennen en toepassen van de regels, de normen en waarden van Greenchoice in relatie tot elkaar, onze klanten, duurzaamheid, onze zakenpartners en onze stakeholders. Medewerkers kunnen voor vragen of advies over de gedragscode of onderwerpen die hierin niet expliciet terugkomen terecht bij hun leidinggevende of de Compliance Officer.

Voor consumenten handelen wij conform de gedragscodes '[Consument en Energieleverancier 2020](#)' en '[Leveranciers Slimme Meters 2012](#)' zoals opgesteld door Energie-Nederland. In overleg met toezichthouder ACM zijn deze van toepassing verklaard. In de gedragscode 'Consument en Energieleverancier 2020' staan gedragsregels over het contact tussen energieleverancier en de consument over werving en over het aangaan, voortzetten en beëindigen van leveringsovereenkomsten. In de Leveranciers Slimme Meters 2012 gedragscode staat beschreven hoe wij omgaan met de gegevens uit de slimme meter. De verklaring waaruit blijkt dat we ons hebben gehouden aan de code over 2023 vind je in [bijlage C Verklaring Naleving Gedragscode Leverancier Slimme Meters](#) bij dit verslag.

Naleving wet- en regelgeving

Greenchoice heeft een Compliance Officer in dienst om de naleving van wet- en regelgeving te waarborgen. Maandelijks rapporteert de Compliance Officer de status en voortgang van de openstaande meldingen aan de directie. Van toepassing zijnde wet- en regelgeving, aankomende wijzigingen in wet- en regelgeving en geïdentificeerde (compliance) risico's vormen de basis voor de periodieke monitoring. Verder wordt extern toezicht gehouden door diverse toezichthouders, zoals de ACM en de Autoriteit Persoonsgegevens. In 2023 zijn er geen significante vastgestelde gevallen geweest van het niet naleven van de wet. Evenmin was er sprake van significante boetes. Voor een toelichting van lopende claims en geschillen verwijzen we naar paragraaf [claims en juridische geschillen](#).

Interne meldingen integriteit en compliance

Binnen onze organisatie streven we naar een cultuur waarin collega's elkaar aanspreken op verantwoordelijkheden. Medewerkers kunnen voor vragen of advies over veiligheid, gezondheid en arbeidsomstandigheden contact opnemen met onze preventiemedewerker. Bij ervaren of geconstateerd ongewenst gedrag gaan medewerkers met een collega of vertrouwenspersoon in gesprek. Als bemiddeling niet tot een bevredigend resultaat leidt of als de aangeklaagde na een periode van verbetering toch weer ongewenst gedrag vertoont, kan de medewerker een officiële melding indienen via de Klokkenluidersregeling. Er zijn in 2023 18 meldingen gedaan bij de vertrouwenspersoon.

Daarnaast biedt Greenchoice haar medewerkers de mogelijkheid om al dan niet vertrouwelijk melding te doen via de Klokkenluidersregeling. In 2023 zijn er geen integriteitsmeldingen gedaan bij de Compliance Officer (al dan niet via de Klokkenluidersregeling). Gedurende 2023 is de Klokkenluidersregeling geactualiseerd. Per februari 2024 is de nieuwe Speak Up procedure in werking getreden.

Klachtenprocedure

Voor onze klanten heeft Greenchoice twee klachtenteams, één team voor het behandelen van alle consumentenklachten en één voor klachten van zakelijke klanten. Het komt voor dat we er niet uitkomen met de klant. Als de klant dat wil, kan deze de klacht dan voorleggen aan de Geschillencommissie Energie. Greenchoice is ook aangesloten bij de Geschillencommissie Energie Prijsplafond. Deze Geschillencommissie behandelt uitsluitend geschillen tussen energieleveranciers en consumenten over de correcte uitvoering van het energieprijnsplafond.

Vragen en klachten rondom de verwerking van persoonsgegevens kunnen ingediend worden via de Privacy Officer. Als de klacht niet naar tevredenheid is afgehandeld, dan kan de klacht ingediend worden bij de toezichthouder Autoriteit Persoonsgegevens.

Privacy, IT en data

Privacy statement

Op onze website leggen we in ons [privacy statement](#) uit welke gegevens wij verzamelen, voor welke doeleinden, hoe wij deze gegevens verkrijgen, wat de rechten van onze (potentiële) klanten zijn en hoe zij deze kunnen uitoefenen.

Privacy meldingen

Gedurende 2023 zijn twee datalekken gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Beide meldingen waren het gevolg van een technische fout bij een partner die we inschakelen voor communicatie. Het proces is aangepast en de controle op de dataverwerking is aangescherpt. Door een groeiend privacy bewustzijn binnen de organisatie en gerichte aanpassing van diverse werkprocessen minimaliseren we datalekken.

Dataveiligheid

Cybercriminaliteit is een groeiende dreiging voor de energiesector. Informatiebeveiliging krijgt daardoor een steeds grotere rol bij energieleveranciers. Ook bij Greenchoice krijgt informatiebeveiliging steeds meer aandacht. Om snel en adequaat te kunnen reageren op marktontwikkelingen richten we ons op het modulair en schaalbaar maken van onze IT omgeving. We nemen technische, organisatorische en op menselijk gedrag gerichte maatregelen om ons IT-landschap te beveiligen. Hierover lees je meer in de paragraaf [belangrijkste risico's](#).

Wet- en regelgeving IT

Nieuwe Europese richtlijnen om cyberbeveiliging en de weerbaarheid van essentiële diensten in EU-lidstaten te verbeteren zijn van invloed op Greenchoice. Als energieleverancier zijn we een vitaal bedrijf, daarom moeten we aan de Network and Information Security Directive (NIS2) voldoen vanaf eind 2024. In dit kader kregen we de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur er als nieuwe toezichthouder bij.

Risicobeheersing

Werken aan onze missie en doelstellingen brengt risico's met zich mee. Het is daarom van belang dat we deze risico's in kaart brengen en doordachte besluiten kunnen nemen om de risico's te beheersen. Dit doen we aan de hand van het Enterprise Risk Management framework.

Governance omtrent risico's

Het leiderschapsteam is verantwoordelijk voor de uitvoering van systematisch risicomanagement en het onderhouden van een functionerend risicomanagementsysteem binnen Greenchoice. Hieronder valt ook het levend houden van het risicobewustzijn en het vervullen van een voorbeeldfunctie. De statutaire directie rapporteert maandelijks de belangrijkste risico's aan de Raad van Commissarissen als onderdeel van de maandrapportage. De uitvoering hiervan wordt door het team Risk bewaakt en gefaciliteerd.

Ons systeem van risicomanagement

Greenchoice vindt het belangrijk dat er een bedrijfscultuur heerst waarin iedereen risicobewust is. Er heerst een cultuur van transparantie en openheid. Binnen de organisatie zijn toezichthouders aangewezen die rapporteren over risico's op basis van vastgestelde indicatoren en kritische zorgen kenbaar kunnen maken. Daarnaast is er een algemeen e-mailadres waar gesignaleerde risico's en zorgen vanuit de organisatie worden gemeld.

Het leiderschapsteam van Greenchoice heeft strategische, operationele, rapportage en compliance risico's gedefinieerd. Risico's op het gebied van klimaatverandering en wet- en regelgeving over duurzaamheid horen hier ook bij. Maandelijks worden de uitkomsten in een heatmap gerapporteerd aan het leiderschapsteam. Het leiderschapsteam evalueert de risicomatrix en onderneemt waar nodig actie. Op deze manier hebben we een feedbackloop van risicobeheersing gecreëerd tussen alle lagen van de organisatie.

Risicobereidheid

Het leiderschapsteam bepaalt en evalueert de risicobereidheid per risico. Hieronder verstaan we de mate waarin we bereid zijn om bepaalde risico's te accepteren bij het nastreven van onze doelen. Maandelijks evalueren en documenteren we per risico de mitigerende maatregelen. Zo zorgen we ervoor dat we blijven aansluiten bij onze risicobereidheid.

Rondom fraude en compliance is onze risicobereidheid laag. We hebben interne beheersingsmaatregelen opgezet om fraude en fouten te voorkomen. Zo zijn er per medewerker en afhankelijk van de medewerker in de organisatorische hiërarchie toegang en rechten toegekend. Daarnaast is er binnen de teams sprake van het vier-ogenprincipe en is er functiescheiding aangebracht. Bij duidelijke aanwijzingen van interne fraude,

compliance issues of bij externe fraude wordt de directie hiervan op de hoogte gesteld. Indien het verplicht is om de toezichthouders op de hoogte te stellen, maakt de Compliance Officer een melding aan namens de directie. Vervolgacties worden gedefinieerd en uitgevoerd door de verantwoordelijke manager, ondersteund door afdeling Risk.

Belangrijkste risico's

De risico's worden geassocieerd op basis van de kans dat de dreiging zich voordoet en de grootte van de impact (beide op een schaal van 1=laag tot 5=zeer hoog). De impact hangt af van het criterium. Er is onderscheid gemaakt tussen financieel, imago, juridisch/compliance, klantimpact en veiligheid. We hebben de uitwerking van de criteria per onderdeel hierna weergegeven.

Score	Kans	Criteria voor impact				
		Financieel	Imago	Juridisch/ Compliance	Klant Impact	Veiligheid
5	Zeer hoog	≥ € 10 miljoen	Het zorgvuldig opgebouwde imago van Greenchoice wordt in één klap vernietigd.	Greenchoice wordt door civiele rechter en/of toezichthouder veroordeeld tot betaling van een hoge boete (wegens herhaalde overtreding wetgeving) en moet grote kosten maken voor het doorvoeren van correcties.	Greenchoice heeft een conflict met één of meerdere klantgroepen en wordt door de toezichthouder (ACM) aansprakelijk gesteld. De boete kan zowel voor Greenchoice zijn als voor de betrokkenen. Publieke bekendmaking op de website van de ACM of waarschuwing in de media van beschuldiging van Greenchoice voor overtreding van de (consumenten-)regels.	Meerdere doden.
4	Hoog	≥ € 2 < € 10 miljoen	Greenchoice komt landelijk via verschillende media langdurig negatief in het nieuws.	Greenchoice heeft te maken met een langlopende juridische kwestie, waarin Greenchoice de aangesproken partij is en waarvoor hoge kosten moeten worden gemaakt. De kans op een voor Greenchoice negatieve uitspraak is meer dan 50%.	Greenchoice heeft een conflict met één of meerdere klantgroepen en kan aansprakelijk worden gesteld door de toezichthouder (ACM) op het doorvoeren van correcties. Dit kan leiden tot hoge operationele kosten, afhankelijk van de opgelegde termijn van correctie en de periode om het uit te voeren.	Ongevallen met dodelijke afloop of zeer ernstig letsel.
3	Midden	≥ € 500.000 < € 2 miljoen	Greenchoice komt éénmalig negatief in het nieuws of krijgt grotere aantallen negatieve beoordelingen op gebruikersfora en/of social media.	Greenchoice moet zich voor de rechter verantwoorden. Alle belangrijke feiten voor het dossier zijn aanwezig.	Greenchoice heeft een conflict met een klantgroep en moet zich verantwoorden voor de toezichthouder (ACM).	Ongevallen met letsel die leidt tot verzuim.
2	Laag	≥ € 100.000 < € 500.000	Een individuele klant uit zich publiekelijk negatief over Greenchoice.	Greenchoice krijgt een conflict met een groep klanten, maar dit leidt uiteindelijk niet tot een rechtszaak.	Greenchoice heeft een conflict met een klantgroep en dit leidt tot een correctie.	Ongevallen met gering letsel, EHBO zonder verzuim.
1	Zeer laag	< € 100.000	Geen gevolgen voor het imago.	Greenchoice krijgt een conflict met één klant, maar dit leidt niet tot een rechtszaak.	Greenchoice heeft een conflict met een klantgroep, maar dit leidt niet tot een correctie.	Gevaarlijke situatie als gevolg van onveilig handelen.

In de volgende tabel zijn de belangrijkste risico's weergegeven.

Risico	Categorie en risicobereidheid	Kans	Impact	Score	Maatregelen
<p>Cyberaanvallen en cybercriminaliteit</p> <p>Beveiligingsrisico omvat de potentiële bedreigingen en kwetsbaarheden die van invloed kunnen zijn op de veiligheid van computersystemen, netwerken, gegevens en informatietechnologie-infrastructuur. Cybercriminaliteit omvat alle criminele activiteiten die plaatsvinden via digitale middelen en netwerken.</p>	<p>Operationeel</p> <p><i>Hier wordt nauwelijks/ zeer beperkt risico geaccepteerd.</i></p>	Hoog	Hoog	Hoog	<p>In de eerste helft van 2023 is een assessment uitgevoerd op de status van de informatiebeveiliging. Op basis hiervan is een integrale aanpak opgesteld om het volwassenheidsniveau op het gebied van informatiebeveiliging te verhogen en om te kunnen voldoen aan de NIS2-richtlijn die in oktober 2024 van kracht wordt. Bewustwording en training van medewerkers is een belangrijk onderdeel in de integrale aanpak. Gedurende 2023 werd onder onze medewerkers een security awareness trainingsprogramma uitgerold.</p>
<p>Niet voldoen aan algemene wet- en regelgeving</p> <p>Greenchoice opereert in een door de overheid gereguleerde energiemarkt. Wijzigingen van wet- en regelgeving en in het bijzonder op het gebied van energie zijn van invloed op onze activiteiten, missie, visie en winstgevendheid. Naast mogelijke handhaving door toezichthouders brengt het niet (tijdig) voldoen aan wet- en regelgeving reputatierisico's met zich mee.</p>	<p>Compliance</p> <p><i>Hier wordt nauwelijks/ zeer beperkt risico geaccepteerd door Greenchoice.</i></p>	Midden	Midden	Midden	<p>Voor Greenchoice van belang zijnde ontwikkelingen in wet- en regelgeving worden gevolgd en periodiek besproken. Dat gebeurt zowel intern als extern (Energie Nederland). De afdeling Legal & Compliance houdt wijzigingen bij en stemt dit af met stakeholders binnen de organisatie. Daarnaast volgen zij de interne opvolging c.q. implementatie en zijn zij betrokken door bijvoorbeeld deelname in projectgroepen. Waar nodig voorzien zij de verschillende domeinen binnen Greenchoice van advies. Greenchoice hecht veel waarde aan een open en transparante relatie met de wetgever en toezichthouders. Onder meer in het kader van periodieke informatieverzoeken hebben wij regelmatig contact met de Autoriteit Consument & Markt (ACM).</p>

<p>Onvoorspelbaarheid shortterm</p> <p>Dit risico geeft de toenemende onvoorspelbaarheid weer rond de short term trading als gevolg van een sterk volatiele markt en het inspelen op klantenmix. Ten opzichte van een aantal jaar geleden zijn de onbalanskosten sterk toegenomen en ondanks dat de energieprijzen gedurende 2023 gedaald zijn, blijven de onbalanskosten op een hoger niveau dan voor de energiecrisis. Het is niet de verwachting dat deze kosten op korte termijn sterk zullen afnemen, mede doordat er steeds meer duurzame energie productie is in Nederland.</p>	<p>Financieel</p> <p><i>Greenchoice accepteert beperkt risico met name door bereidheid van afwijkend volume bij consumentenklanten.</i></p>	<p>Midden Hoog Hoog</p>	<p>Greenchoice investeert in het flexibel maken van haar productie portefeuille, in batterijopslag en nieuwe producten en diensten met als doel de risico's rond short term afwijkingen in haar portefeuille te beperken. Daarnaast wordt de instroom van klanten met eigen opwek blijvend gemonitord. Binnen Greenchoice worden initiatieven ten aanzien van pricing beoordeeld, zodat de toenemende kosten voor onbalans en shaping gemitigeerd kunnen worden. Daarnaast wordt de kwaliteit van onze forecastmodellen beoordeeld.</p>
<p>Te lage reactiesnelheid op externe maatschappelijke ontwikkelingen</p> <p>Dit omvat het risico dat niet tijdig geacteerd wordt op de gebeurtenissen in de omgeving van Greenchoice die beperkt te beïnvloeden zijn. Voorbeelden hiervan zijn oorlog, een pandemie, verandering in politiek beleid en branchespecifieke trends zoals de gevolgen van de toenemende netcongestie.</p>	<p>Strategisch</p> <p><i>Greenchoice accepteert risico's mits verantwoordelijk en beheerst.</i></p>	<p>Hoog Midden Hoog</p>	<p>Voor de invulling van de strategie zijn concrete doelstellingen en acties geformuleerd. Door samenwerking binnen de Greenchoice Groep werken we aan de realisatie van deze doelen. Daarnaast werken we samen met partners om sneller in te kunnen spelen op marktontwikkelingen en behoeften van klanten.</p>
<p>Ander afgezet volume als gevolg van externe ontwikkelingen</p> <p>Dit risico omvat afwijkingen van verkoopvolumes als gevolg van externe ontwikkelingen zoals weersinvloeden, overheidsbeleid, netcongestie en personeelsschaarste.</p>	<p>Financieel</p> <p><i>Greenchoice accepteert beperkt risico met name door bereidheid van afwijkend volume bij consumentenklanten.</i></p>	<p>Midden Midden Midden</p>	<p>Greenchoice investeert in forecast modellen om beter in te kunnen spelen op weersinvloeden. Er worden gedrags- en weer analyses uitgevoerd om de effecten zichtbaar te maken. Daarnaast is in 2023 een weersverzekering afgesloten.</p> <p>Er is aandacht voor werving, zowel intern als extern, om kwalitatief goede technische arbeidskrachten te kunnen werven. Hiervoor is aanvullend een recruiter aangenomen en zal naast het werven ook focus komen op het trainen en begeleiden van personeel.</p>

Financiële risico's lichten we toe in paragraaf [Financiële instrumenten en risicobeheersing](#) onder de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening.

ONZE JAARCIJFERS

Geconsolideerde balans per 31 december 2023

€		31-12-2023	31-12-2022
	Vóór resultaatbestemming		
	ACTIVA		
	Vaste activa		
	Immateriële vaste activa	1 64.224.608	62.353.230
	Materiële vaste activa	2 65.143.585	59.888.991
	Financiële vaste activa	3 15.042.264	14.372.799
		144.410.457	136.615.020
	Vlottende activa		
	Voorraden	4 33.949.432	62.973.563
	Onderhanden projecten	5 7.049.156	5.764.666
	Vorderingen		
	Vorderingen op handelsdebiteuren	6 71.055.271	35.830.557
	Belastingen en premies sociale verzekeringen	7 177.359	6.192.108
	Rekening-courant vorderingen	8 6.551	595.757
	Overige vorderingen en overlopende activa	9 292.933.192	277.647.804
		364.172.373	320.266.226
	Liquide middelen	10 57.122.009	129.710.782
		462.292.970	518.715.237
	Totaal activa	606.703.427	655.330.257

€		31-12-2023	31-12-2022
PASSIVA			
Groepsvermogen	11		
Eigen vermogen		240.208.026	186.255.710
Minderheidsbelang derden		208.917	32.150
		240.416.943	186.287.860
Vorzieningen	12		
Latente belastingverplichtingen		4.171.129	4.948.414
Overige voorzieningen	13	5.550.539	954.180
		9.721.668	5.902.594
Langlopende schulden	14		
Achtergestelde leningen	15	366.080	381.600
Obligatieleningen	16	135.000	15.225.000
Schulden aan kredietinstellingen	17	14.853.534	18.533.963
		15.354.614	34.140.563
Kortlopende schulden			
Aflossingsverplichtingen		19.325.185	4.039.541
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	18	74.584.735	66.021.318
Belastingen en premies sociale verzekeringen	19	54.236.105	25.917.227
Onderhanden projecten	20	131.184	849.421
Overige schulden en overlopende passiva	21	192.932.993	332.171.733
		341.210.202	428.999.240
Totaal passiva		606.703.427	655.330.257

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening en overzicht totaalresultaat over 2023

€		2023	2022
	Netto-omzet	22 1.429.042.136	1.042.277.154
	Overige bedrijfsopbrengsten	23 8.481.835	661.580
	Som der bedrijfsopbrengsten	1.437.523.971	1.042.938.734
	Kosten van grond- en hulpstoffen	24 1.221.854.844	853.101.238
	Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten	25 7.145.586	6.719.213
	Lonen en salarissen	26 34.229.439	31.012.176
	Sociale lasten en pensioenlasten	27 7.957.606	6.742.413
	Overige personeelsbeloningen	3.957.376	3.407.916
	Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	28 23.329.420	26.422.126
	Overige bedrijfskosten	29 46.781.379	35.067.908
	Som der bedrijfslasten	1.345.255.650	962.472.990
	Bedrijfsresultaat	92.268.321	80.465.744
	Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren en van effecten	30 1.245.879	6.111
	Rentebaten en soortgelijke opbrengsten	31 5.743.443	450.415
	Waardeveranderingen van vorderingen en deelnemingen die tot de vaste activa behoren	32 -	-4.420
	Rentelasten en soortgelijke kosten	33 -3.229.552	-3.814.858
		3.759.770	-3.362.752
	Resultaat vóór belastingen	96.028.091	77.102.992
	Belastingen	34 -25.828.588	-19.492.202
		70.199.503	57.610.790
	Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen	35 3.918.357	584.259
	Resultaat na belastingen	74.117.860	58.195.049
	Resultaat aandeel derden	36 -1.767	9.548
	Nettoresultaat	74.116.093	58.204.597
	Totaal van de rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen als onderdeel van het groepsvermogen	-	-
	Totaalresultaat	74.116.093	58.204.597

Geconsolideerd kasstroomoverzicht over 2023

€		2023	2022
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Bedrijfsresultaat		92.268.321	80.465.744
Aanpassingen voor:			
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	1, 2	23.329.420	26.422.126
Boekresultaat op immateriële en materiële vaste activa	1, 2	-	4.508.147
Mutatie voorzieningen	12	4.596.359	-4.253.161
		27.925.779	26.677.112
Veranderingen in werkkapitaal		-123.431.178	-36.453.366
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		-3.237.078	70.689.490
Ontvangen interest	31	5.483.769	-
Ontvangen dividend	35	159.872	-
Betaalde interest	33	-3.513.939	-3.831.631
Betaalde belastingen	34	-31.669.402	-7.231.617
Ontvangen belastingen	34	39.505	2.320.642
Kasstroom uit operationele activiteiten		-29.500.196	-8.742.606
Totaal van kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings in immateriële vaste activa	1	-18.426.017	-5.351.456
Investerings in materiële vaste activa	2	-11.837.387	-14.164.730
Investerings in financiële vaste activa	3	-1.059.674	-7.101.528
Verstrekkings van uitstaande leningen	3	-117.193	-88.381
Ontvangsten uit hoofde van vervreemding van materiële vaste activa	2	633.009	127.509
Ontvangsten uit hoofde van vervreemding van financiële vaste activa	3	4.375.838	131.994
Ontvangsten uit hoofde van aflossingen uitstaande leningen	3	172.559	37.104
Totaal van kasstroom uit investeringsactiviteiten		-26.258.865	-26.409.488
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Betaald dividend	45	-10.081.888	-14.441.311
Ontvangsten uit hoofde van leningen	14	-	1.712.743
Uitgaven ter aflossing van leningen	14	-3.510.746	-8.603.079
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		-13.592.634	-21.331.647
Netto kasstroom - Totaal van toename (afname) van geldmiddelen		-72.588.773	14.205.749
Verloop mutatie geldmiddelen			
Stand per begin boekjaar	10	129.710.782	115.505.033
Mutaties in boekjaar		-72.588.773	14.205.749
Stand per einde boekjaar		57.122.009	129.710.782

Toelichting behorende tot de geconsolideerde jaarrekening 2023

Algemeen

Verslaggevende entiteit en groepsverhoudingen

Greenchoice B.V. is feitelijk en statutair gevestigd op Kruisplein 15, te Rotterdam en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 24302685.

De activiteiten van Greenchoice B.V. en haar groepsmaatschappijen (hierna: Greenchoice) bestaan voornamelijk uit het in Nederland leveren van groene stroom, bosgecompenseerd gas, het inkopen en naar de markt brengen van duurzaam opgewekte energie en de aan- en verkoop, ontwikkeling en onderhoud van zonnestroominstallaties in binnen- en buitenland.

Greenchoice B.V. te Rotterdam, is een besloten vennootschap en maakt deel uit van een groep. Energie Concurrent B.V. te Rotterdam, heeft 70% van de aandelen in haar bezit. De overige 30% van de aandelen is in bezit van Eneco Consumenten B.V. te Rotterdam.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2023, dat is geëindigd op balansdatum 31 december 2023.

Toegepaste standaarden

Deze jaarrekening bevat de financiële informatie van zowel de onderneming als de geconsolideerde groepsmaatschappijen van de onderneming en is opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW) en de stellige uitspraken van de Raad voor de Jaarverslaggeving. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Toepassing van artikel 402 Boek 2 BW

De financiële gegevens van Greenchoice B.V. zijn verwerkt in de geconsolideerde jaarrekening zodat, gebruikmakend van artikel 402 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW), kan worden volstaan met een verkorte winst-en-verliesrekening in de enkelvoudige jaarrekening. Hierin wordt slechts het resultaat deelnemingen na belastingen en het overige resultaat na belastingen weergegeven.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn in 2023 ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

De cijfers over 2022 zijn geherrubriceerd teneinde vergelijkbaarheid met 2023 mogelijk te maken ten behoeve van de financiële vaste activa en overige bedrijfskosten. Onder de financiële vaste activa is de verdeling van de vorderingen op deelnemingen en de overige vorderingen gecorrigeerd naar aanleiding van een verbeterd inzicht in de relatie tussen Greenchoice en haar deelnemingen. De overige bedrijfskosten zijn verder gespecificeerd door de exploitatiekosten van KiesZon als exploitatiekosten te presenteren en niet als algemene kosten.

Activa en passiva worden tegen historische kostprijs opgenomen, tenzij anders vermeld in de grondslagen.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar alle waarschijnlijkheid in de praktijk zullen voordoen en niet op basis van voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich zullen voordoen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de winst-en-verliesrekening opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie. Een actief of verplichting blijft echter op de balans verwerkt indien transacties niet leiden tot een belangrijke wijziging in de economische realiteit met betrekking tot het betreffende actief of de verplichting.

Indien de weergave van de economische realiteit ertoe leidt dat het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld.

Baten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden

vastgesteld.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's met betrekking tot de handelsgoederen zijn overgedragen aan de koper.

Presentatie- en functionele valuta

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is van de onderneming. Alle financiële informatie in euro's is afgerond naar hele euro's.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van vaste activa en verplichtingen en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De belangrijkste schattingspost betreft de balanspost "Nog te verrekenen inzake geleverde elektra en gas". Deze post bevat de positie voor klanten waarvoor nog geen (eind)afrekening is opgemaakt en bestaat uit een schatting voor het verschil tussen enerzijds de aan hen in rekening gebrachte voorschotten en anderzijds de verwachte op te maken (eind)afrekening.

De totale positie is in de balans gesplitst in een actief- en een passiefpost op basis van klanten die naar verwachting moeten bijbetalen (actiefpost) en klanten die naar verwachting geld zullen terugontvangen (passiefpost). Deze posten zijn in de balans opgenomen onder respectievelijk overige vorderingen en overlopende activa en overige schulden en overlopende passiva (zie noot 9 en noot 21).

Naast bovenstaande schattingen bestaat er een inschatting ten aanzien van de reconciliaties met de verschillende sourcing partijen. Het gaat dan om schattingen ten aanzien van ingekochte volumes op basis van berekend verbruik (profielallocatie) en het vastgestelde werkelijk verbruik.

Consolidatiekring

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de onderneming en haar dochtermaatschappijen in de groep, andere groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover de centrale leiding bestaat.

Dochtermaatschappijen zijn deelnemingen waarin de onderneming (en/of één of meer van haar dochtermaatschappijen) meer dan de helft van de stemrechten in de algemene vergadering kan uitoefenen, of meer dan de helft van de bestuurders of van de commissarissen kan benoemen of ontslaan.

Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de onderneming een meerderheidsbelang heeft, of waarop op een andere wijze een beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Bij de bepaling of beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend, worden financiële instrumenten betrokken die potentiële stemrechten bevatten en zodanig kunnen worden uitgeoefend dat ze daardoor de onderneming meer of minder invloed verschaffen.

Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed.

De geconsolideerde jaarrekening van Greenchoice B.V. omvat de financiële gegevens van Greenchoice B.V. en de volgende groepsmaatschappijen:

GIPP Energy Holding B.V. (tot 29 juni 2023)	Rotterdam	100%
Greenchoice Hartelkanaal B.V.	Rotterdam	100%
Hartel2 B.V.	Rotterdam	100%
Hartel2 V.O.F.	Zeist	100%
Energie Transitie Groep N.V.	Nijmegen	100%
Huismerk Energie N.V.	Nijmegen	100%
Greenchoice Zakelijk N.V.	Rotterdam	100%
Greenchoice Trading Company B.V.	Nijmegen	100%
Energieondernemers B.V. (tot 29 juni 2023)	Nijmegen	100%
Greenchoice Integrated Solutions B.V. (per 6 december 2022)	Rotterdam	100%
Greenchoice Exploitatie I B.V. (per 6 december 2022)	Rotterdam	100%
Greenchoice EOS B.V. (per 25 juli 2023)	Rotterdam	100%
Greenchoice EOS Hartelkanaal B.V. (per 25 juli 2023)	Rotterdam	100%
Greenchoice EOS Hellegatsplein B.V. (per 25 juli 2023)	Rotterdam	100%
Current Renewable Energy B.V.	Rotterdam	100%
Current Nederland B.V.	Rotterdam	100%
International Solar B.V. ¹	's-Hertogenbosch	100%
International Solar Projects I B.V. ¹	Rotterdam	100%
International Solar Projects II B.V. ¹	Rotterdam	100%
International Solar Projects VI B.V. ¹	's-Hertogenbosch	100%
International Solar Projects VII B.V. ¹	's-Hertogenbosch	100%
International Solar Projects VIII B.V. ¹	's-Hertogenbosch	100%
International Solar Projects IX B.V. ¹	's-Hertogenbosch	100%
International Solar Projects X B.V. ¹	's-Hertogenbosch	100%
International Solar Projects XI B.V. ¹	's-Hertogenbosch	100%
International Solar Projects XII B.V. ¹	's-Hertogenbosch	100%
International Solar Projects XIII B.V. ¹	's-Hertogenbosch	100%
International Solar Projects XIV B.V. ¹	's-Hertogenbosch	100%
International Solar Projects XV B.V. ¹	's-Hertogenbosch	100%
International Solar Projects XVI B.V. ¹	's-Hertogenbosch	100%
International Solar Projects XVII B.V. ¹	's-Hertogenbosch	100%
International Solar Projects XVIII B.V. ¹	's-Hertogenbosch	100%
International Solar Projects XIX B.V. ¹	's-Hertogenbosch	100%
International Solar Projects XX B.V. ¹	's-Hertogenbosch	100%
International Solar Projects XXI B.V. ¹	's-Hertogenbosch	100%
International Solar Projects XXII B.V. ¹	's-Hertogenbosch	100%
International Solar Projects XXIII B.V. ¹	's-Hertogenbosch	100%
International Solar Projects XXIV B.V. ¹	's-Hertogenbosch	100%
International Solar Projects XXV B.V. ¹	's-Hertogenbosch	100%
KiesZon Huur B.V. ¹	's-Hertogenbosch	100%
Yellow Step Solar B.V. ¹	's-Hertogenbosch	100%
Lease Zon I B.V. ¹	's-Hertogenbosch	100%
KiesZon Voor de Toekomst B.V. ¹	's-Hertogenbosch	100%
Zonneweide Schiebroek B.V. (tot 30 juni 2023) ¹	's-Hertogenbosch	100%
KiesZon MKB I B.V. (per 27 juli 2023) ¹	's-Hertogenbosch	100%

Zonnepark Hazenwinkel B.V. (per 3 juli 2023) ¹	Mierlo	65%
International Solar Holding I B.V. (per 31 december 2023) ¹	's-Hertogenbosch	100%
International Solar Holding II B.V. (per 31 december 2023) ¹	's-Hertogenbosch	100%
Everday B.V. (per 30 december 2022) ¹	's-Hertogenbosch	100%
Stichting Forest For Ever	Rotterdam	

1 Deze entiteiten worden in dit verslag ook wel aangeduid als groepsmaatschappij KiesZon. Dit omvat International Solar B.V. en haar onderliggende groepsmaatschappijen.

Doordat Greenchoice B.V. eveneens zitting neemt in het bestuur van Stichting Forest For Ever en hiermee beleidsbepalende invloed heeft, wordt de Stichting Forest For Ever meegenomen in de consolidatiekring van Greenchoice B.V., ondanks dat Stichting Forest For Ever geen kapitaalbelang is.

In de jaarrekening wordt veelal gesproken over groepsmaatschappij KiesZon. Dit is de handelsnaam van Yellow Step Solar B.V. In dit verslag wordt hiermee International Solar B.V. en haar onderliggende groepsmaatschappijen bedoeld.

Consolidatiemethode

De posten in de geconsolideerde jaarrekening worden opgesteld volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling van de groep.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge aandelenverhoudingen, schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd. Tevens zijn de resultaten op onderlinge transacties tussen groepsmaatschappijen geëlimineerd voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de groep zijn gerealiseerd en er geen sprake is van een bijzondere waardevermindering. Bij een transactie waarbij de rechtspersoon een niet-100%-belang heeft in de verkopende groepsmaatschappij, wordt de eliminatie uit het groepsresultaat pro rata toegerekend aan het minderheidsbelang op basis van het aandeel van de minderheid in de verkopende groepsmaatschappij.

De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd, waarbij het minderheidsbelang van derden afzonderlijk tot uitdrukking is gebracht binnen het groepsvermogen. Indien de aan het minderheidsbelang van derden toerekenbare verliezen het minderheidsbelang in het eigen vermogen van de geconsolideerde maatschappij overtreffen, dan wordt het verschil, alsmede eventuele verdere verliezen, volledig ten laste van de

meerderheidsaandeelhouder gebracht, tenzij en voor zover de minderheidsaandeelhouder de verplichting heeft, en in staat is, om die verliezen voor zijn rekening te nemen. Het aandeel van derden in het resultaat wordt afzonderlijk als laatste post in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening in aftrek op het groepsresultaat gebracht.

Stelselwijzigingen

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Schattingswijzigingen

Er hebben in 2023 geen schattingswijzigingen plaatsgevonden.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en overige financieringsverplichtingen, afgeleide financiële instrumenten (derivaten), handelsschulden en overige te betalen posten. Financiële activa en financiële verplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment dat contractuele rechten of verplichtingen ten aanzien van dat instrument ontstaan.

Een financieel instrument wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen.

Financiële instrumenten (en afzonderlijke componenten van financiële instrumenten) worden in de geconsolideerde jaarrekening gepresenteerd in overeenstemming met de economische realiteit van de contractuele bepalingen. Presentatie vindt plaats op basis van afzonderlijke componenten van financiële instrumenten als financieel actief, financiële verplichting of als eigen vermogen. In financiële en niet-financiële contracten kunnen afspraken zijn gemaakt die voldoen aan de definitie van derivaten. Een dergelijke afspraak wordt afgescheiden van het basiscontract en als derivaat verwerkt als zijn economische kenmerken en risico's niet nauw verbonden zijn met de economische kenmerken en risico's van het basiscontract, een afzonderlijk instrument met dezelfde voorwaarden zou voldoen aan de definitie van een derivaat, en het samengestelde instrument niet wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening.

In contracten besloten financiële instrumenten die niet worden gescheiden van het basiscontract, worden verwerkt in overeenstemming met het basiscontract.

Van het basiscontract gescheiden derivaten worden, in overeenstemming met de waardingsgrondslag voor derivaten waarop geen kostprijs hedge accounting wordt toegepast, gewaardeerd tegen kostprijs of lagere reële waarde.

Financiële instrumenten worden bij de eerste waardering verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgwaardering worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening, worden direct toerekenbare transactiekosten bij de eerste waardering direct verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Inkoopcontracten van energie

Voor Greenchoice staat het beleveren van groene stroom en bosgecompenseerd gas centraal. Ter afdekking van het prijsrisico van verkoopcontracten met klanten waarin de verkoopprijs voor elektriciteit en gas vaststaat gedurende de looptijd van de overeenkomst, wordt door Greenchoice vooraf elektriciteit en gas ingekocht. Deze inkopen vinden plaats middels termijncontracten, waaronder Power Purchase Agreements (PPAs).

Aangezien Greenchoice niet gericht is op het profiteren van marktbewegingen in de energieprijzen handhaaft zij een strikt beleid om 'open' posities (d.w.z. mismatches tussen toekomstige in- en verkoopvolumes) op contracten met vaste prijzen in te perken. Dergelijke open posities mogen niet materieel zijn en zijn alleen toegestaan om operationele redenen.

De inherente onzekerheden in de Nederlandse energiemarkt leiden echter tot volume- en prijsrisico's. Om deze risico's te minimaliseren verricht Greenchoice transacties om de (verwachte) inkopen aan te laten sluiten op de verwachte verkopen voor zowel het volume als het prijsprofiel (vast dan wel variabel). Greenchoice maakt gebruik van fysieke in- en verkoopcontracten om volume en/of prijsrisico te mitigeren. Daarnaast wordt in beperkte mate gebruik gemaakt van financiële in- en verkoopcontracten om enkel het prijsrisico te mitigeren.

Voor de fysieke transacties geldt dat deze samenhangende transacties leiden tot fysieke levering welke bruto worden afgewikkeld voor eigen in- en verkoop. Er bestaat derhalve geen praktijk van netto of contante afwikkeling, noch van verkoop binnen een korte periode na levering met als doel te profiteren van prijsschommelingen. In het bedrijfsmodel van Greenchoice worden de fysieke inkoopcontracten van energie derhalve gekwalificeerd als commoditycontracten die zijn afgesloten en worden gehouden in verband met de ontvangst of levering overeenkomstig de verwachte in- of verkopen of gebruiksbehoeften van de onderneming. Dergelijke commoditycontracten worden gezien als een normale inkoop of verkoop van goederen en worden als zodanig verwerkt op het moment van feitelijke (fysieke) levering volgens de 'eigen gebruik uitzondering'.

Voor een afzonderlijk, en relatief beperkt onderdeel van de inkoop, maakt Greenchoice gebruik van financiële contracten om enkel het prijsrisico op een deel van de inkoop te mitigeren. Dit type inkoopcontracten, leidt niet tot fysieke levering en wordt in tegenstelling tot de hierboven beschreven niet-financiële contracten, beschouwd als een derivaat.

Verstreckte leningen en overige vorderingen

Verstreckte leningen en overige vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervers verliezen. De effectieve rente en eventuele bijzondere waardevermindervers verliezen worden direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Aan- en verkopen van financiële activa die tot de categorie verstreckte leningen en overige vorderingen behoren, worden verantwoord op de transactiedatum.

Investerings in eigenvermogensinstrumenten zonder beursnotering

Beleggingen in aandelen zonder beursnotering worden na eerste opname tegen kostprijs of lagere marktwaarde gewaardeerd. Aan- en verkopen van financiële activa die tot de categorie investeringen in eigenvermogensinstrumenten zonder beursnotering behoren, worden verantwoord op de transactiedatum. Dividenden worden in de winst-en-verliesrekening verantwoord op het moment dat deze betaalbaar zijn gesteld.

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen

Langlopende en kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode. De effectieve rente wordt direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt. De aflossingsverplichtingen van de langlopende schulden voor het komend jaar worden opgenomen onder kortlopende schulden.

Afgeleide financiële instrumenten

Na eerste opname worden afgeleide financiële instrumenten gewaardeerd op kostprijs of lagere marktwaarde, tenzij hedge accounting onder het kostprijs hedgemodel wordt toegepast. Aan- en verkopen van afgeleide financiële instrumenten worden verantwoord op de transactiedatum.

Indien afgeleide financiële instrumenten of portefeuilles van afgeleide financiële instrumenten toebehoren aan een subcategorie van financiële instrumenten, worden de afgeleide financiële instrumenten na eerste verwerking gewaardeerd overeenkomstig die subcategorie.

Hedge accounting bij waardering van afgeleide instrumenten op kostprijs

Indien kostprijs hedge accounting wordt toegepast, vindt geen herwaardering van dit instrument plaats, zolang het afgeleide instrument betrekking heeft op afdekking van het specifieke risico van een toekomstige transactie die naar verwachting zal plaatsvinden. Zodra de verwachte toekomstige transactie (in het geval de onderliggende transactie betrekking heeft op financiële activa of verplichtingen) leidt tot verantwoording in de winst-en-verliesrekening, wordt het met het afgeleide instrument samenhangende resultaat in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Indien de afgedekte positie van een verwachte toekomstige transactie leidt tot de opname in de balans van een niet-financieel actief of een niet-financiële verplichting, wordt bij eerste verwerking van dit actief of deze verplichting de kostprijs aangepast met de afdekkingsresultaten die nog niet in de winst-en-verliesrekening zijn verwerkt.

Indien de afgedekte positie van een verwachte toekomstige transactie leidt tot de opname in de balans van een financieel actief of een financiële verplichting, worden de nog niet in de winst-en-verliesrekening verwerkte afdekkingsresultaten verwerkt in de winst-en-verliesrekening in de periode(n) dat het verkregen actief of de aangegane verplichting van invloed is op de winst of het verlies.

Indien afgeleide instrumenten aflopen of worden verkocht, wordt de cumulatieve winst die of het cumulatieve verlies dat tot dat moment nog niet in de winst-en-verliesrekening was verwerkt, als overlopende post in de balans opgenomen, totdat de afgedekte transacties plaatsvinden, consistent met de verwerking van de effecten van de oorspronkelijk afgedekte transacties in de winst-en-verliesrekening. Indien de transacties naar verwachting niet meer plaatsvinden, wordt de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening.

Indien afgeleide instrumenten niet langer voldoen aan de voorwaarden voor hedge accounting, maar het financiële instrument niet wordt verkocht, wordt ook de hedge accounting beëindigd. De vervolgwaardering van het financiële instrument is dan tegen kostprijs of lagere marktwaarde.

Voorwaarden aan hedge accounting

De onderneming documenteert de hedgerelaties in generieke hedgedocumentatie en toetst periodiek de effectiviteit van de hedgerelaties door vast te stellen dat er sprake is van een effectieve hedge, respectievelijk dat er geen sprake is van overhedges.

De onderneming bepaalt op elke balansdatum de mate van ineffectiviteit van de combinatie van het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie (de hedgerelatie). De mate van ineffectiviteit van de hedgerelatie wordt vastgesteld door het vergelijken van de kritische kenmerken van het afdekkingsinstrument en de afgedekte positie in de hedgerelatie.

Indien de kritische kenmerken, beoordeeld in de context van de hedgerelatie, aan elkaar gelijk zijn (geweest), is geen sprake (geweest) van ineffectiviteit. Indien de kritische kenmerken, beoordeeld in de context van de hedgerelatie, niet aan elkaar gelijk zijn (geweest), is sprake (geweest) van ineffectiviteit. In dat geval wordt de mate van ineffectiviteit vastgesteld door de verandering in reële waarde van het afdekkingsinstrument te vergelijken met de verandering in reële waarde van de afgedekte positie. Indien sprake is van een cumulatief verlies op de hedgerelatie over de periode vanaf eerste verwerking van het afdekkingsinstrument tot aan balansdatum, wordt deze ineffectiviteit (het verlies) direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Tevens wordt ineffectiviteit als gevolg van het verschil tussen de (ontwikkeling in de) reële waarde van het afdekkingsinstrument en de (ontwikkeling in de) reële waarde van de afgedekte positie direct in de winst-en-verliesrekening verwerkt.

Bijzondere waardevermindering financiële activa

Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van vorderingen en beleggingen die door de onderneming worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs worden zowel op het niveau van specifieke activa als op collectief niveau in aanmerking genomen. Van afzonderlijk belangrijke vorderingen en beleggingen wordt beoordeeld of deze individueel onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering.

Van afzonderlijk belangrijke vorderingen en beleggingen, die niet individueel onderhevig zijn gebleken aan bijzondere waardevermindering en van afzonderlijk niet belangrijke

vorderingen, wordt collectief beoordeeld of deze onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering, dit door samenvoeging van vorderingen en beleggingen met vergelijkbare risicokenmerken.

Bij de beoordeling van de collectieve waardevermindering gebruikt de onderneming historische trends met betrekking tot de waarschijnlijkheid van het niet nakomen van betalingsverplichtingen, het tijdsbestek waarbinnen incassering plaatsvindt en de hoogte van gemaakte verliezen. De uitkomsten worden bijgesteld als de ondernemingsleiding van oordeel is dat de huidige economische en kredietomstandigheden zodanig zijn dat het waarschijnlijk is dat de daadwerkelijke verliezen hoger dan wel lager zullen zijn dan historische trends suggereren.

Een bijzonder waardeverminderingsverlies met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gedisconteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief. Bijzondere waardeverminderingsverliezen worden opgenomen in de winst-en-verliesrekening. Rente op het aan een bijzondere waardevermindering onderhevig actief blijft verantwoord via oprenting van het actief met de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Als in een latere periode de waarde van het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardeverminderingsverlies, wordt het bedrag uit hoofde van het herstel (tot maximaal de oorspronkelijke kostprijs) opgenomen in de winst-en-verliesrekening.

Saldering van financiële instrumenten

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als de onderneming beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de onderneming het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen. Als sprake is van een overdracht van een financieel actief dat niet voor verwijdering uit de balans in aanmerking komt, wordt het overgedragen actief en de daarmee samenhangende verplichting niet gesaldeerd.

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa worden in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige voordelen die dat actief in zich bergt, zullen toekomen aan de onderneming en de kosten van dat actief betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen.

De uitgaven na eerste verwerking van een gekocht of zelf vervaardigd immaterieel vast actief worden toegevoegd aan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs als het waarschijnlijk is dat de uitgaven zullen leiden tot een toename van de verwachte toekomstige economische voordelen en de uitgaven en de toerekening aan het actief op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Als niet wordt voldaan aan de voorwaarden voor activering worden de uitgaven verantwoord als kosten in de winst-en-verliesrekening.

De grondslagen voor de vaststelling en verwerking van bijzondere waardeverminderingen zijn opgenomen onder bijzondere waardeverminderingen van vaste activa.

Ontwikkelingskosten

Ontwikkelingskosten worden geactiveerd voor zover deze betrekking hebben op commercieel haalbaar geachte projecten. De ontwikkeling van een immaterieel vast actief wordt commercieel haalbaar geacht als het technisch uitvoerbaar is om het actief te voltooien, de onderneming de intentie heeft om het actief te voltooien en het vervolgens te gebruiken of te verkopen is (inclusief het beschikbaar zijn van adequate technische, financiële en andere middelen om dit te bewerkstelligen), de onderneming het vermogen heeft om het actief te gebruiken of te verkopen, het waarschijnlijk toekomstige economische voordelen zal genereren en de uitgaven gedurende de ontwikkeling betrouwbaar zijn vast te stellen. Ontwikkelingskosten worden gewaardeerd tegen vervaardigingsprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De vervaardigingsprijs omvat voornamelijk de salariskosten van het betrokken personeel. De geactiveerde kosten worden na beëindiging van de ontwikkelingsfase (actief gereed voor ingebruikname) lineair afgeschreven over de verwachte gebruiksduur, zoals toegelicht onder noot 1.

De afschrijving vindt plaats volgens de lineaire methode. De kosten voor onderzoek en de

overige kosten voor ontwikkeling worden ten laste van het resultaat gebracht in de periode waarin deze zijn gemaakt.

Voor het nog niet afgeschreven deel van de geactiveerde ontwikkelingskosten wordt een wettelijke reserve gevormd.

Intellectueel eigendom

Intellectueel eigendom wordt gewaardeerd tegen aanschafprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. Het geactiveerde bedrag wordt volgens de lineaire methode afgeschreven over de verwachte gebruiksduur, zoals toegelicht onder noot 1.

Goodwill

Goodwill wordt bepaald als het positieve verschil tussen de verkrijgingsprijs van de deelnemingen (inclusief direct aan de overname gerelateerde transactiekosten) en het belang van de groep in de netto reële waarde van de overgenomen identificeerbare activa en verplichtingen van de overgenomen deelneming, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. Intern gegenereerde goodwill wordt niet geactiveerd.

De geactiveerde goodwill wordt lineair afgeschreven over de geschatte economische levensduur, zoals toegelicht onder noot 1.

Bij gehele of gedeeltelijke verkoop van een deelneming wordt de aan het verkochte deel toegerekende positieve goodwill proportioneel afgeboekt (in geval van geactiveerde goodwill) en ten laste van het resultaat gebracht.

Vooruitbetalingen op immateriële vaste activa

Vooruitbetalingen op immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Op vooruitbetalingen op immateriële vaste activa wordt niet afgeschreven.

Overige immateriële vaste activa

De overige immateriële vaste activa bestaan uit de klantenportefeuille en de acquisitiekosten. De overige immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschafprijs onder aftrek van de afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen. De klantenportefeuille wordt lineair in 7-10 jaar afgeschreven. De acquisitiekosten worden lineair afgeschreven over de geschatte economische levensduur gebaseerd op de verwachte contractduur van de overeengekomen contracten (1-5 jaar). Voor de toelichting wordt verwezen naar noot 1.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden in de balans verwerkt indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige prestatie-eenheden met betrekking tot dat actief zullen toekomen aan de onderneming en de kosten van het actief betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

De bedrijfsgebouwen en -terreinen, machines en installaties, inventaris, vervoermiddelen, andere vaste bedrijfsmiddelen, vooruitbetalingen en bedrijfsactiva in uitvoering worden gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en eventuele bijzondere waardeverminderingen.

De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik.

De kostprijs van de activa die door de onderneming in eigen beheer zijn vervaardigd, bestaat uit de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks kunnen worden toegerekend aan de vervaardiging. Verder omvat de vervaardigingsprijs een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente op schulden over het tijdvak dat kan worden toegerekend aan de vervaardiging van de activa.

Investeringssubsidies worden in mindering gebracht op de kostprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur, rekening houdend met de eventuele restwaarde van de individuele activa. Op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven. De afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij afstoting.

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd indien zij de gebruiksduur van het object verlengen en/of leiden tot toekomstige prestatie-eenheden met betrekking tot het object.

De materiële vaste activa waarvan de vennootschap en haar groepsmaatschappijen op grond van een financiële-leaseovereenkomst het economische eigendom heeft, worden geactiveerd. De uit de financiële-leaseovereenkomst voortkomende verplichting wordt als schuld verantwoord. De in de toekomstige leasetermijnen begrepen interest wordt gedurende de looptijd van de financiële-leaseovereenkomst ten laste van het resultaat gebracht.

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Financiële vaste activa

Deelnemingen met invloed van betekenis

De deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde.

Bij de vaststelling of er sprake is van een deelneming waarin de onderneming invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid, wordt het geheel van feitelijke omstandigheden en contractuele relaties (waaronder eventuele potentiële stemrechten) in aanmerking genomen.

Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderinggrondslagen van de onderneming gehanteerd.

Indien de deelnemende rechtspersoon een actief of een passief overdraagt aan een deelneming die volgens de vermogensmutatiemethode wordt gewaardeerd, wordt de winst of het verlies voortvloeiend uit deze overdracht naar rato van het relatieve belang dat derden hebben in de deelnemingen verwerkt (proportionele resultaatsbepaling). Een verlies dat voortvloeit uit de overdracht van vlottende activa of een bijzondere waardevermindering van vaste activa wordt wel volledig verwerkt. Resultaten op transacties waarbij overdracht van activa en passiva tussen de onderneming en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, worden geëlimineerd voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

De niet-gerealiseerde winst wordt geëlimineerd uit het resultaat van de onderneming. Deze correctie wordt verwerkt door eliminatie op het resultaat deelneming en deze eliminatie in de balans in mindering te brengen op de waarde van de deelneming.

De onderneming realiseert de geëlimineerde winst als gevolg van verkoop aan derden, afschrijvingen of door middel van het verantwoorden van een bijzondere waardevermindering door de desbetreffende deelneming.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Bij deze waardering worden ook langlopende vorderingen op de deelnemingen meegenomen, die feitelijk moeten worden gezien als onderdeel van de netto-investering. Dit betreft met name leningen waarvan de afwikkeling in de nabije toekomst niet is gepland en niet waarschijnlijk is. Een aandeel in de winst van de deelneming in latere jaren wordt pas verwerkt als en voor zover het cumulatieve niet verwerkte aandeel in het verlies is ingelopen. Wanneer de onderneming geheel of ten dele garant staat voor de schulden, dan wel de feitelijke verplichting heeft de deelneming (voor haar aandeel) in staat te stellen tot betaling van haar schulden van de betreffende deelneming, wordt een voorziening gevormd ter grootte van de verwachte betalingen door de vennootschap ten behoeve van de deelneming. Deze voorziening wordt primair ten laste van de vorderingen op deze deelneming gevormd en voor het overige onder de voorzieningen ter grootte van het aandeel in de door de deelneming geleden verliezen, dan wel voor de verwachte betalingen door de onderneming ten behoeve van deze deelneming.

Deelnemingen zonder invloed van betekenis

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis op wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of duurzaam lagere realiseerbare waarde. Indien sprake is van een stellig voornemen tot afstoting vindt waardering plaats tegen de eventuele lagere verwachte verkoopwaarde. Indien de onderneming een actief of een passief overdraagt aan een deelneming die wordt gewaardeerd op verkrijgingsprijs, wordt de winst of het verlies voortvloeiend uit deze overdracht direct en volledig in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening verwerkt, tenzij de winst op de overdracht in wezen niet is gerealiseerd.

Samenwerkingsverbanden

Deelnemingen waarin de onderneming de zeggenschap gezamenlijk met andere deelnemers uitoefent (joint ventures), worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde.

Bij inbreng in of verkoop van activa door de vennootschap aan een joint venture, verantwoordt de vennootschap dat deel van het resultaat in de winst-en-verliesrekening dat correspondeert met het relatieve belang van de andere deelnemers in de joint venture. Er wordt geen resultaat verantwoord als de door de deelnemers ingebrachte niet-monetaire activa ongeveer aan elkaar gelijk zijn wat betreft aard, gebruik (in dezelfde bedrijfsactiviteit) en reële waarde. Eventuele niet verantwoorde resultaten worden in mindering gebracht op de nettovermogenswaarde van de joint venture. Eventuele verliezen op vlottende activa of bijzondere waardeverminderingen van vaste activa verantwoordt de onderneming daarentegen direct en volledig.

Bij verkoop van activa door de joint venture aan de vennootschap, verantwoordt de vennootschap het aandeel in de winst of het verlies van de joint venture op die verkoop pas in de winst-en-verliesrekening als het betreffende actief is (door)verkocht aan een derde. Als echter sprake is van een verlies op vlottende activa of een bijzondere waardevermindering van vaste activa, neemt de vennootschap zijn aandeel in dit verlies direct.

Overige financiële vaste activa

Kapitaalbelangen die niet worden aangemerkt als deelneming worden onder de effecten gerubriceerd.

Vorderingen op niet-geconsolideerde deelnemingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde, vermeerderd met direct toerekenbare transactiekosten. Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode, verminderd met bijzondere waardevermindervers verliezen.

De grondslagen voor de overige financiële vaste activa zijn verder opgenomen onder de paragraaf Financiële instrumenten.

Dividenden worden verantwoord in de periode waarin zij betaalbaar worden gesteld. Dividenden van deelnemingen die worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, worden verantwoord als opbrengsten uit deelnemingen (onder de financiële baten).

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Voor materiële en immateriële vaste activa en deelnemingen waarin invloed van betekenis kan worden uitgeoefend, wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is om de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief of een kasstroomgenererende eenheid hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingverlies van een kasstroomgenererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief of kasstroomgenererende eenheid geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief of kasstroomgenererende eenheid opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingverlies voor het actief of kasstroomgenererende eenheid zou zijn verantwoord.

Een bijzonder waardeverminderingverlies voor goodwill wordt niet teruggenomen in een volgende periode.

In afwijking van datgene wat hiervoor is gesteld, wordt op iedere balansdatum de realiseerbare waarde bepaald voor immateriële vaste activa die nog niet in gebruik zijn genomen (ongeacht of sprake is van aanwijzingen voor een bijzondere waardevermindering).

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare vaste activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen kostprijs of lagere opbrengstwaarde. De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs (alle kosten die samenhangen met de verkrijging of vervaardiging) en gemaakte kosten om de voorraden op hun huidige plaats en in hun huidige staat te brengen. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incourantheid van de voorraden.

Grond- en hulpstoffen en handelsgoederen worden gewaardeerd tegen aanschafprijs op basis van de 'first-in, first-out' (FIFO)-methode of lagere opbrengstwaarde.

Handelskortingen, rabatten en soortgelijke (te) ontvangen vergoedingen met betrekking tot de inkoop van voorraden worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs.

Onderhanden projecten

Een onderhanden project is een project dat is overeengekomen met een derde, voor de constructie van een actief of combinatie van activa waarbij de uitvoering zich kan uitstrekken over meer dan één verslagperiode. Door de aard van de activiteiten van onderhanden projecten vallen de datum waarop een project van start gaat en de datum waarop het project wordt voltooid gewoonlijk in verschillende verslagperiodes.

De opbrengsten uit hoofde van onderhanden projecten worden verwerkt op basis van iedere afzonderlijke overeenkomst. In bepaalde gevallen worden deze echter verwerkt op de afzonderlijk te identificeren prestatieverplichtingen van een overeenkomst, in het geval de toegezegde goederen of diensten in een overeenkomst afzonderlijke prestatieverplichtingen betreffen, teneinde de economische realiteit weer te geven.

De projectopbrengsten worden als onderdeel van de netto-omzet in de winst-en-verliesrekening gepresenteerd.

De post onderhanden projecten bestaat uit het saldo van gerealiseerde projectkosten, toegerekende winst, verwerkte verliezen en reeds gedeclareerde termijnen. De post onderhanden projecten representeert een bedrag te vorderen van de opdrachtgever (indien actief), of een bedrag verschuldigd aan de opdrachtgever (indien verplichting) voor nog te verrichten werkzaamheden of een vooruitontvangen bedrag.

Het onderhanden project wordt afzonderlijk in de balans onder vlottende activa gepresenteerd tussen voorraden en vorderingen indien het een debetstand vertoont. Het onderhanden project wordt afzonderlijk in de balans onder de kortlopende schulden gepresenteerd indien het een creditstand vertoont.

In de waardering van onderhanden projecten worden de kosten die direct betrekking hebben op het project (zoals personeelskosten voor werknemers direct werkzaam aan het project, kosten van constructiematerialen en kosten van uitrusting die bij de uitvoering van het project worden gebruikt), de kosten die toerekenbaar zijn aan projectactiviteiten in het algemeen en toewijsbaar zijn aan het project (onder meer verzekeringskosten, kosten van ontwerp en technische assistentie, overheadkosten van projectactiviteiten en rente op schulden over het tijdvak dat aan het project kan worden toegerekend) en andere kosten die contractueel aan de opdrachtgever kunnen worden toegerekend, begrepen.

De toerekening van opbrengsten, kosten en winstneming op onderhanden projecten geschiedt naar rato van de verrichte prestaties bij de uitvoering van het werk ('percentage of completion'-methode). De mate waarin prestaties van een onderhanden project zijn verricht wordt bepaald aan de hand van de tot de balansdatum gemaakte technische voortgang van de installatie.

Verwerking vindt plaats zodra een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van het resultaat van een onderhanden project.

Het resultaat van een aanneemcontract kan betrouwbaar worden ingeschat als de totale projectopbrengsten, de vereiste projectkosten om het project af te maken en de mate waarin het onderhanden project is voltooid betrouwbaar kunnen worden vastgesteld, het waarschijnlijk is dat de economische voordelen naar de vennootschap zullen toevloeien en de aan het onderhanden project toe te rekenen projectkosten duidelijk te onderscheiden zijn en op betrouwbare wijze te bepalen zijn.

Het resultaat van een regiecontract kan betrouwbaar worden ingeschat als het waarschijnlijk is dat de economische voordelen naar de vennootschap zullen toevloeien en de aan het onderhanden project toe te rekenen projectkosten duidelijk te onderscheiden zijn en op betrouwbare wijze te bepalen zijn.

Indien het resultaat van een onderhanden project niet betrouwbaar kan worden ingeschat, worden de projectopbrengsten slechts verwerkt in de winst-en-verliesrekening tot het bedrag van de gemaakte projectkosten dat waarschijnlijk kan worden verhaald. De projectkosten worden verwerkt in de winst-en-verliesrekening in de periode waarin ze zijn gemaakt.

Onder projectopbrengsten wordt verstaan de in het contract overeengekomen opbrengsten vermeerderd met eventuele opbrengsten op grond van meer- of minderwerk, claims en vergoedingen. De opbrengsten worden verwerkt op basis van de bepaalde transactieprijs, zijnde het bedrag waarop de vennootschap verwacht recht te hebben in ruil voor de geleverde prestaties. In het geval van variabele vergoedingen maakt de vennootschap een inschatting van de omvang, zodanig dat de kans klein is dat de projectopbrengsten later teruggenomen moeten worden.

Verwerking van de projectkosten in de winst-en-verliesrekening vindt plaats als de prestaties in het project worden geleverd en zijn gerealiseerd.

Verwachte verliezen op onderhanden projecten worden onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Het bedrag van het verlies wordt bepaald ongeacht of het project reeds is aangevangen, het stadium van realisatie van het project of het bedrag aan winst dat wordt verwacht op andere niet gerelateerde projecten. De onderneming houdt hierbij rekening met alle prestatieverplichtingen opgenomen in een overeenkomst en de totaal verwachte projectkosten en projectopbrengsten.

Vorderingen

Voor de grondslagen van vorderingen wordt verwezen naar de grondslag financiële instrumenten.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering en wordt dit opgenomen in de toelichting bij noot 10.

Liquide middelen die naar verwachting langer dan 12 maanden niet ter beschikking staan van de onderneming worden gerubriceerd als financiële vaste activa.

Eigen vermogen

Uitgegeven financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als eigenvermogensinstrumenten, worden gepresenteerd onder het eigen vermogen. Uitkeringen aan houders van deze instrumenten worden in mindering op het eigen vermogen gebracht na aftrek van eventueel hiermee verband houdend voordeel uit hoofde van belasting naar de winst.

Uitgegeven financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als een financiële verplichting, worden gepresenteerd onder schulden. Rente, dividenden en baten en lasten met betrekking tot deze financiële instrumenten worden in de winst-en-verliesrekening verantwoord als kosten of opbrengsten.

Agio

De door de aandeelhouders ingebrachte bedragen boven het nominaal aandelenkapitaal worden verantwoord als agio. Hieronder wordt tevens begrepen additionele vermogensstortingen door bestaande aandeelhouders zonder uitgifte van aandelen of uitgifte van rechten tot het nemen of verkrijgen van aandelen van de onderneming.

Kosten en kapitaalbelasting verbonden aan de plaatsing van aandelen die niet worden geactiveerd, worden onder aftrek van belastingeffecten, ten laste van het agio gebracht. Indien en voorzover het agio ontoereikend is worden de bedragen ten laste van de overige reserves gebracht.

Aandeel in het groepsvermogen dat niet aan de rechtspersoon toekomt

Het minderheidsbelang derden wordt gewaardeerd op het proportionele deel van derden in de nettowaarde van de activa en verplichtingen van een geconsolideerde maatschappij, bepaald volgens de waarderingsgrondslagen van de onderneming.

Voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer er sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden; en
- van die verplichting een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Rechten en verplichtingen voortvloeiend uit eenzelfde overeenkomst worden niet in de balans opgenomen indien en voor zover noch de onderneming noch de tegenpartij heeft gepresteerd. Opname in de balans geschiedt wanneer de nog te ontvangen respectievelijk te leveren prestatie en tegenprestatie niet (meer) met elkaar in evenwicht zijn en dit voor de onderneming nadelige gevolgen heeft.

Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde wordt vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd.

Indien de tijdswaarde van geld materieel is en de periode waarover de uitgaven contant worden gemaakt meer dan een jaar is, worden voorzieningen gewaardeerd tegen de contante waarde van de beste schatting van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde indien de tijdswaarde van het geld niet materieel is of de periode waarover de uitgaven contant worden gemaakt maximaal één jaar is.

Voorziening lange termijn bonussen

De voorziening lange termijn bonussen betreft een voorziening voor toekomstige bonusuitkeringen. De voorziening betreft het geschatte bedrag van de in de toekomst uit te keren bonusuitkeringen. De berekening is gebaseerd op gedane toezeggingen en realisatiekansen.

Voorziening voor verlieslatende contracten

De voorziening voor verlieslatende contracten betreft het negatieve verschil tussen de verwachte voordelen uit de door de onderneming na de balansdatum te ontvangen prestaties en de onvermijdbare kosten om aan de verplichtingen te voldoen. De onvermijdbare kosten zijn de kosten die ten minste moeten worden gemaakt om van de overeenkomst af te komen, zijnde de laagste van enerzijds de kosten bij het voldoen aan

de verplichtingen en anderzijds de vergoedingen of boetes bij het niet voldoen aan de verplichtingen.

De kosten voor het voldoen aan de verplichtingen van een contract omvatten de kosten die direct betrekking hebben op het contract. Deze kosten bestaan uit zowel:

- de incrementele kosten voor het voldoen aan de verplichtingen van een contract; als
- een toerekening van overige kosten die direct betrekking hebben op het voldoen aan de verplichtingen van een contract.

Langlopende schulden

Voor de grondslagen van langlopende schulden wordt verwezen naar de grondslag financiële instrumenten.

Kortlopende schulden

Voor de grondslagen van kortlopende schulden wordt verwezen naar de grondslag financiële instrumenten.

Netto-omzet

Greenchoice verantwoordt opbrengsten wanneer zij de prestatieverplichting vervult door goederen of diensten over te dragen aan de klant. Het moment van overdracht is over een periode of op een moment in de tijd. De opbrengsten worden verwerkt voor het bedrag waarop de vennootschap verwacht recht te hebben in ruil voor het overdragen van toegezegde goederen of diensten, zijnde de transactieprijs. De transactieprijs kan bestaan uit een vaste vergoeding, uit een variabele vergoeding of uit een combinatie daarvan.

Opbrengst uit verkoop van goederen

Opbrengsten uit verkoop van goederen worden verantwoord in de netto-omzet tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoedingen na aftrek van retouren en tegemoetkomingen, kortingen, belastingen en heffingen, zoals energie- en omzetbelasting alsmede netbeheervergoedingen. Opbrengsten van geleverde goederen worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt wanneer de belangrijke risico's en voordelen van eigendom aan de koper zijn overgedragen, het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de verschuldigde vergoeding waarschijnlijk is, de hiermee verband houdende kosten of eventuele retouren van goederen betrouwbaar kunnen worden ingeschat en er geen sprake is van voortgezette betrokkenheid bij de goederen.

Opbrengsten uit de verkoop van energie aan eindverbruikers worden opgenomen op het moment van levering. Bij levering worden de voordelen van het eigendom en het risico van een eventuele waardevermindering overgedragen aan de afnemer. Onder eindverbruikers verstaan wij particuliere en zakelijke klanten, maar ook de doorlevering van energie aan een externe programmamaverantwoordelijke.

Energieverbruik van particuliere en klein zakelijke klanten wordt vastgesteld op basis van meterstanden die gedurende het jaar periodiek worden gemeten. De jaarlijkse omzet uit energie wordt bepaald op basis van het uit hoofde van energie gefactureerde bedrag, vermeerderd met vaste lasten en het geschatte nog te factureren (zowel nog te debiteren als nog te crediteren) energieverbruik, onder aftrek van het nog te factureren verbruik van eind vorig boekjaar.

Diensten

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden opgenomen in de netto-omzet tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding, na aftrek van tegemoetkomingen en kortingen. Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden in de winst-en-verliesrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

Indien het resultaat van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de opbrengsten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten.

Opbrengsten uit hoofde van verleende diensten worden in de winst-en-verliesrekening als netto-omzet opgenomen naar rato van het stadium van voltooiing van de transactie op verslagdatum. Het stadium van voltooiing wordt bepaald aan de hand van beoordelingen van de verrichte werkzaamheden in verhouding tot de geschatte kosten van de totaal te verrichten dienstverlening.

Bedragen die worden gefactureerd en geïncasseerd voor derden worden niet als opbrengst verantwoord. Hiervan is sprake doordat Greenchoice namens de netbeheerders de facturering voor transport van elektriciteit en gas uitvoert. Deze opbrengsten en kosten worden niet meegenomen in de omzet en kostprijs omzet van Greenchoice, maar gepresenteerd als overlopende post op de balans.

Onderhanden projecten

Voor de grondslagen van opbrengstverantwoording voor onderhanden projecten wordt verwezen naar de grondslag onderhanden projecten.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden ten gunste gebracht van de winst-en-verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde bestedingen zijn gemaakt of waarin de opbrengsten zijn gederfd, of het exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De vooruit ontvangen bedragen (zowel kort- als langlopend) worden onder de overlopende passiva opgenomen.

Exploitatiesubsidies worden in de winst-en-verliesrekening gepresenteerd als een opbrengst.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de geconsolideerde winst-en-verliesrekening

De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen.

Compensatie Energieprijzen Kleinverbruikers 2023

In 2023 heeft Greenchoice overheidssubsidies uit hoofde van CEK23 (Subsidieregeling bekostiging plafond energietarieven kleinverbruikers 2023) ontvangen. Voor klanten die in aanmerking komen voor de regeling is een tijdelijk prijsplafond ingesteld voor de tarieven van elektra en gas. Rekening houdend met een vastgesteld maximumvolume wordt het prijsverschil tussen de verkooptarieven en het prijsplafond door de overheid gecompenseerd aan de energieleveranciers. Opbrengsten worden verantwoord op basis van contractueel overeengekomen tarieven met klanten, waarin inbegrepen het gedeelte wat door de overheid werd gecompenseerd (netto-omzet).

Energieleveranciers worden gecompenseerd voor de kosten die zij maken voor het uitvoeren van de regeling. Deze compensatie wordt verantwoord als overige opbrengsten.

Compensatie Energieprijzen Kleinverbruikers 2022

In 2022 heeft Greenchoice overheidssubsidies uit hoofde van CEK22 (Tijdelijke overbruggingsregeling tegemoetkoming kleinverbruikers 2022, ofwel Energiekorting overheid) ontvangen. De ontvangen subsidie komt volledig terecht bij klanten die in aanmerking komen voor de subsidieregeling. Gezien de bedragen ontvangen worden voor derden zijn deze niet als opbrengst verantwoord.

Commissies

Als opbrengsten (uit transacties) worden de bedragen verwerkt die de rechtspersoon voor eigen rekening ontvangt. Bedragen die de onderneming voor derden ontvangt worden niet als opbrengsten verwerkt. Wanneer de groep in een transactie niet als hoofdpartij (principaal) maar als tussenpersoon (agent) optreedt, betreffen de in de winst-en-verliesrekening verwerkte opbrengsten de door de groep voor de transactie ontvangen commissies.

Kosten van grond- en hulpstoffen

Onder de kosten van grond- en hulpstoffen worden de kosten die direct toerekenbaar zijn aan de geleverde goederen en diensten verstaan. Naast de reguliere inkopen van grond- en hulpstoffen (waaronder energie) worden tevens de volgende transacties verantwoord;

Greenchoice levert 100% groene stroom welke voornamelijk ingekocht wordt bij Nederlandse energieproducenten. Om het bijbehorende prijs- en volumerisico wat de onderneming loopt over deze Power Purchase Agreements (PPAs) te minimaliseren wordt een deel van de opgewekte stroom verkocht en parallel hieraan op de termijnmarkt ingekocht tegen een vooraf overeengekomen inkoopprijs en volume. Aangezien voor Greenchoice het beleveren van groene stroom centraal staat en het feit dat de hierboven beschreven transacties nauw met elkaar samenhangen, presenteert de onderneming zowel de kosten als de opbrengsten van de hierboven beschreven transacties (hierna ‘terugleveringen’) tezamen met de inkoopkosten onder de kosten van grond- en hulpstoffen. De onderneming acht dat deze wijze van verantwoorden het beste aansluit op de economische realiteit, zodat de kosten van grond- en hulpstoffen de netto kosten van het leveren van groene stroom aan klanten representeren.

Naast de hierboven beschreven transacties bevatten de kosten van grond- en hulpstoffen tevens de kosten van 'shaping' en onbalans. Shaping heeft als doel om de ingekochte volumes energie die benodigd zijn om klanten (in de toekomst) te kunnen beleveren zo nauwkeurig mogelijk aan te laten sluiten bij het verwachte verbruik van klanten om onbalanskosten te voorkomen. Als gevolg van diverse factoren kan het initieel verwachte verbruik wijzigen waardoor tussentijds aanvullende verkoop- en/of inkooptransacties worden gesloten op basis van het herzien verwachte verbruik. Deze inkoop- en verkooptransacties zijn onderdeel van het shaping proces. De opbrengsten uit verkooptransacties die voortkomen uit de verkoop van energie omdat initieel meer is ingekocht dan het verwachte verbruik worden niet onder shaping verstaan.

Aangezien de shaping en onbalans transacties nauw samenhangen met de inkoop van energie, presenteert Greenchoice in haar jaarrekening zowel de kosten als de opbrengsten van transacties uit hoofde van shaping en onbalans onder de kosten van grond- en hulpstoffen. De onderneming acht dat deze wijze van verantwoorden het beste aansluit op de economische realiteit, zodat de kosten van grond- en hulpstoffen de netto kosten van het leveren van energie aan klanten representeren.

Voor een nadere uitsplitsing van de kosten van grond- en hulpstoffen wordt verwezen naar noot 24.

Lonen en salarissen

Personeelsbeloningen uit hoofde van een arbeidsovereenkomst worden als last verwerkt in de periode waarin de arbeidsprestatie is verricht. Voor zover de verschuldigde beloningen niet zijn uitbetaald, wordt daarvoor een verplichting op de balans opgenomen. Hieronder wordt ook de opbouw van rechten op bonussen begrepen. Als de reeds uitbetaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt een overlopend actief opgenomen voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de rechtspersoon.

Een verwachte vergoeding ten gevolge van winstdelingen en bonusbetalingen wordt verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt.

Indien een beloning wordt betaald, waarbij geen rechten worden opgebouwd (bijvoorbeeld doorbetaling in geval van ziekte of arbeidsongeschiktheid), worden de verwachte lasten verantwoord in de periode waarover deze beloning is verschuldigd. Voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van

beloningen (inclusief ontslagvergoedingen) aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid, wordt een voorziening opgenomen.

De verantwoorde verplichting betreft de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichting op balansdatum af te wikkelen. De beste schatting is gebaseerd op contractuele afspraken met personeelsleden (individuele arbeidsovereenkomsten). Toevoegingen aan en vrijval van verplichtingen worden ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Pensioenlasten

De pensioenregeling is ondergebracht bij Zwitserleven, handelsnaam van de pensioenuitvoerder SRLEV N.V. De uitvoeringsovereenkomst met de pensioenuitvoerder heeft een looptijd van 5 jaar met ingang van 1 januari 2019.

De pensioenregeling wordt volgens de Pensioenwet gekarakteriseerd als premieovereenkomst. De werkgeverspremie is gebaseerd op een leeftijdsafhankelijke premiestaffel van maximaal 31,5% van de pensioengrondslag. De bijdrage is voor iedere werknemer gelijk en bedraagt 4,3% van de pensioengrondslag.

De pensioengrondslag is het pensioengevend inkomen (12 maal het bruto maandsalaris vermeerderd met 8% vakantiegeld en vermeerderd met overuren en meeruren) verminderd met de franchise (100/75 maal de AOW-uitkering op jaarbasis voor een gehuwde, inclusief vakantiegeld, per 1 januari).

Uitgangspunt van de pensioenregeling is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de pensioenverzekeraar verschuldigde pensioenpremies. Eventuele tekorten bij Zwitserleven hoeven niet bijgestort te worden door Greenchoice. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door de verzekeraar of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Leasing

De onderneming kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm. Classificatie van de lease vindt plaats op het tijdstip van het aangaan van de betreffende leaseovereenkomst.

Financiële leases

Als de onderneming optreedt als lessee in een financiële lease, wordt het leaseobject (en de daarmee samenhangende schuld) bij de aanvang van de leaseperiode in de balans verwerkt tegen de reële waarde van het leaseobject of, indien deze lager is, tegen de contante waarde van de minimale leasebetalingen. Beide waarden worden bepaald op het tijdstip van het aangaan van de leaseovereenkomst. De toegepaste rentevoet bij de berekening van de contante waarde is de impliciete rentevoet. Indien deze rentevoet praktisch niet te bepalen is, wordt de marginale rentevoet gehanteerd. De initiële directe kosten worden opgenomen in de eerste waardering van het leaseobject.

De grondslagen voor de vervolgwaardering van het leaseobject zijn beschreven onder materiële vaste activa. Als geen redelijke zekerheid bestaat dat de onderneming eigenaar van een leaseobject zal worden aan het einde van de leaseperiode, wordt het object afgeschreven over de kortste termijn van de leaseperiode of over de gebruiksduur van het object.

De minimale leasebetalingen worden gesplitst in rentelasten en aflossing van de uitstaande leaseverplichting. De rentelasten worden gedurende de leaseperiode zodanig toegerekend dat dit resulteert in een constante periodieke rentevoet over de resterende netto-verplichting. Voorwaardelijke leasebetalingen worden als last verwerkt in de periode dat aan de voorwaarden tot betaling wordt voldaan.

Operationele leases

Als de vennootschap optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Vergoedingen die worden ontvangen als stimulering voor het afsluiten van een overeenkomst worden verwerkt als een vermindering van de leasekosten over de leaseperiode. Leasebetalingen en vergoedingen inzake operationele leases worden lineair over de leaseperiode ten laste respectievelijk ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht, tenzij een andere toerekeningssystematiek meer representatief is voor het patroon van de met het leaseobject te verkrijgen voordelen.

Overige bedrijfskosten

De kosten worden bepaald op basis van historische kosten en toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Rentebaten en -lasten

De rentebaten en -lasten hebben betrekking op liquide middelen en verstrekte en opgenomen leningen. Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Belastingen

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente belastingen. De belastingen worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen, behalve voor zover deze betrekking hebben op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen, in welk geval de belasting in het eigen vermogen wordt verwerkt, of op overnames.

De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op verslagdatum is besloten, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

Indien de boekwaarden van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving afwijken van hun fiscale boekwaarden, is sprake van tijdelijke verschillen.

Voor belastbare tijdelijke verschillen wordt een voorziening latente belastingverplichtingen getroffen.

Voor verrekenbare tijdelijke verschillen, beschikbare voorwaartse verliescompensatie en nog niet gebruikte fiscale verrekeningsmogelijkheden wordt een latente belastingvordering opgenomen, maar uitsluitend voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst fiscale winsten beschikbaar zullen zijn voor verrekening respectievelijk compensatie. Latente belastingvorderingen worden per iedere verslagdatum herzien en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

Voor belastbare tijdelijke verschillen inzake groepsmaatschappijen, deelnemingen en joint ventures wordt een latente belastingverplichting opgenomen tenzij de onderneming in staat is het tijdstip van afloop van het tijdelijke verschil te bepalen en het waarschijnlijk is dat het tijdelijke verschil in de voorzienbare toekomst niet zal aflopen.

Voor verrekenbare tijdelijke verschillen inzake groepsmaatschappijen, deelnemingen en joint ventures wordt een latente belastingvordering opgenomen uitsluitend voor zover het waarschijnlijk is dat het tijdelijke verschil in de voorzienbare toekomst afloopt en er fiscale winst beschikbaar zal zijn ter compensatie van het tijdelijk verschil.

Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden in de balans gesaldeerd gepresenteerd indien voor zover de onderneming beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om niet-latente belastingvorderingen te verrekenen met niet-latente belastingverplichtingen, voor zover deze betrekking hebben op hetzelfde boekjaar en de belastinglatenties verband houden met winstbelastingen die door dezelfde fiscale autoriteit worden geheven op dezelfde belastbare rechtspersoon, of dezelfde fiscale eenheid.

De waardering van latente belastingverplichtingen en latente belastingvorderingen wordt gebaseerd op de fiscale gevolgen van de door de vennootschap op balansdatum voorgenomen wijze van realisatie of afwikkeling van zijn activa, voorzieningen, schulden en overlopende passiva. Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Fiscale eenheid

De onderneming vormt samen met Greenchoice Hartelkanaal B.V., Qurrent Renewable Energy B.V., Qurrent Nederland B.V., Energie Transitie Groep N.V., Huismerk Energie N.V., Greenchoice Zakelijk N.V., Greenchoice Trading Company B.V., International Solar B.V., International Solar Projects I B.V., International Solar Projects II B.V., International Solar Projects X B.V., International Solar Projects XIII B.V., International Solar Projects XV B.V., KiesZon Huur B.V., Yellow Step Solar B.V., LeaseZon I B.V., KiesZon voor de Toekomst B.V., Greenchoice Integrated Solutions B.V. en Greenchoice Exploitatie I B.V. een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting.

Per 25 juli 2023 zijn Greenchoice EOS B.V., Greenchoice EOS Hartelkanaal B.V. en Greenchoice EOS Hellegatsplein B.V. ook onderdeel van de fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting en per 27 juli 2023 is tevens KiesZon MKB I B.V. toegevoegd. Per 27 december 2023 zijn International Solar Holding I B.V. en International Solar Holding II B.V. ook toegevoegd aan de fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting.

Per 29 juni 2023 maken Energieondernemers B.V. en GIPP Energy Holding B.V. als gevolg van hun liquidatie geen deel meer uit van de fiscale eenheid.

De vennootschapsbelasting is in elk van de vennootschappen opgenomen voor dat deel dat de desbetreffende vennootschap als zelfstandig belastingplichtige verschuldigd zou zijn.

Pijler 2-winstbelastingen

Op 31 december 2023 is de Wet minimumbelasting 2024 (Pijler 2) in werking getreden. Deze wet bewerkstelligt dat multinationals en binnenlandse groepen met een omzet van ten minste € 750 miljoen over hun winst worden belast tegen een tarief van 15%. De onderneming heeft voor het huidige boekjaar (2023) gebruik gemaakt van de tijdelijke verplichte vrijstelling om geen latente belastingen te verwerken die verband houden met Pijler 2-winstbelastingen en verstrekt de vereiste nieuwe toelichtingen. De groep verwerkt winstbelasting in de verslagperiode waarin het verschuldigd of verrekenbaar is.

De tijdelijke verplichte vrijstelling is retrospectief toepasbaar. Echter, aangezien er geen nieuwe wetgeving is die effectief was voor 31 december 2022 in de jurisdicties waarin de groep opereert en geen latente belastingen waren verwerkt in eerdere jaren, heeft retrospectieve toepassing geen impact op de geconsolideerde jaarrekening.

Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de groep in de resultaten van deze deelnemingen, bepaald op basis van de grondslagen van de groep. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de groep en de niet-geconsolideerde deelnemingen en tussen niet-geconsolideerde deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

De resultaten van deelnemingen die gedurende het boekjaar zijn verworven of afgestoten worden vanaf het verwervingsmoment respectievelijk tot het moment van afstoting verwerkt in het resultaat van de groep.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen en beleggingen die zonder beperkingen en zonder materieel risico van waardeverminderingen als gevolg van de transactie kunnen worden omgezet in geldmiddelen.

Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

De verkrijgingsprijs van de verworven groepsmaatschappij is opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. De in de verworven groepsmaatschappij aanwezige geldmiddelen zijn op de aankoopprijs in mindering gebracht.

Kasstromen uit financiële afgeleide instrumenten, die worden verantwoord als hedges, worden in dezelfde categorie ingedeeld als de kasstromen uit de afgedekte balansposten. Kasstromen uit financiële derivaten waarbij hedge accounting niet langer wordt toegepast, worden consistent met de aard van het instrument ingedeeld vanaf de datum waarop de hedge accounting is beëindigd.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

- De reële waarde van beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald aan de hand van de biedprijs.
- De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.
- De reële waarde van derivaten waarbij collateral wordt uitgewisseld, wordt bepaald door het contant maken van de kasstromen aan de hand van een risicovrije swapcurve, omdat door de uitwisseling het krediet- en liquiditeitsrisico wordt gemitigeerd.
- De reële waarde van derivaten waarbij geen collateral wordt uitgewisseld, wordt bepaald door het contant maken van de kasstromen aan de hand van de relevante swapcurve vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen.

Verbonden partijen

Transacties met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Van deze transacties wordt de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht toegelicht.

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.

Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2023

Vaste activa

1. Immateriële vaste activa

€	Ontwikkelingskosten	Intellectuele eigendom	Goodwill	Klantenportefeuille	Acquisitiekosten	Vooruitbetaald immateriële vaste activa	Totaal
Stand per 1 januari 2023							
Aanschaffingswaarde	20.450.013	270.160	40.924.176	40.110.548	40.267.586	698.871	142.721.354
Cumulatieve afschrijvingen	-14.730.479	-86.147	-12.240.162	-16.819.415	-36.081.361	-	-79.957.564
Cumulatieve waardevermindering	-	-	-	-	-410.560	-	-410.560
Boekwaarde per 1 januari 2023	5.719.534	184.013	28.684.014	23.291.133	3.775.665	698.871	62.353.230
Mutaties							
Investeringen	6.674.405	172.193	325.000	-	8.193.379	3.386.040	18.751.017
Gereedgekomen	609.693	15.200	-	-	73.978	-698.871	-
Afschrijvingen	-4.225.954	-82.240	-3.343.870	-4.712.852	-4.514.720	-	-16.879.636
Saldo mutaties	3.058.144	105.153	-3.018.870	-4.712.852	3.752.637	2.687.169	1.871.381
Stand per 31 december 2023							
Aanschaffingswaarde	27.734.111	457.553	41.249.176	40.110.548	48.534.943	3.386.040	161.472.371
Cumulatieve afschrijvingen	-18.956.433	-168.387	-15.584.032	-21.532.268	-40.596.083	-	-96.837.203
Cumulatieve waardevermindering	-	-	-	-	-410.560	-	-410.560
Boekwaarde per 31 december 2023	8.777.678	289.166	25.665.144	18.578.280	7.528.300	3.386.040	64.224.608
Afschrijvingstermijn (in jaren)	3-5	5	10-15	7-10	1-5	-	

De ontwikkelingskosten betreffen de kosten voor ontwikkeling van operationele systemen voor een bedrag van € 27,7 miljoen (2022: € 20,5 miljoen). Voor de totaal geactiveerde ontwikkelingskosten (inclusief de vooruitbetaalde immateriële vaste activa) is per jaareinde 2023 een wettelijke reserve gevormd van € 9,4 miljoen (zie ook noot 48).

De ten laste van de winst-en-verliesrekening gebrachte ontwikkelingskosten, inclusief afschrijvingen op geactiveerde ontwikkelingskosten, bedragen € 4,2 miljoen (2022: € 3,6 miljoen).

De acquisitiekosten betreffen de kosten voor het aanbrengen van nieuwe klanten voor een bedrag van € 48,5 miljoen (2022: € 40,3 miljoen).

2. Materiële vaste activa

€	Bedrijfs- gebouwen en -terreinen	Machines en installaties	Inventaris	Vervoer- middelen	Andere vaste bedrijfs- middelen	Vooruit- betalingen en bedrijfs- activa in uitvoering	Totaal
Stand per 1 januari 2023							
Aanschaffingswaarde	2.468.142	79.092.476	6.861.340	138.284	1.480.721	3.714.010	93.754.974
Cumulatieve afschrijvingen	-1.147.638	-27.630.640	-4.173.658	-63.199	-850.847	-	-33.865.983
Boekwaarde per 1 januari 2023	1.320.504	51.461.836	2.687.682	75.085	629.874	3.714.010	59.888.991
Mutaties							
Investerings	-	3.981.432	291.692	32.761	-	8.031.502	12.337.387
Gereedgekomen	-	3.714.010	-	-	-	-3.714.010	-
Afschrijvingen	-246.839	-5.320.964	-791.372	-18.548	-72.061	-	-6.449.784
Desinvesteringen	-	-80.708	-949.085	-19.760	-71.482	-	-1.121.035
Afschrijvingen op desinvesteringen	-	34.132	391.527	19.760	42.607	-	488.026
Saldo mutaties	-246.839	2.327.902	-1.057.238	14.213	-100.936	4.317.492	5.254.594
Stand per 31 december 2023							
Aanschaffingswaarde	2.468.142	86.707.211	6.203.947	151.284	1.409.239	8.031.502	104.971.325
Cumulatieve afschrijvingen	-1.394.477	-32.917.472	-4.573.503	-61.987	-880.301	-	-39.827.740
Boekwaarde per 31 december 2023	1.073.665	53.789.739	1.630.444	89.297	528.938	8.031.502	65.143.585
Afschrijvingstermijn (in jaren)	20	15	3-5	5	20	-	

De materiële vaste activa dienen voor een bedrag van € 6,4 miljoen (2022: € 39,8 miljoen) als onderpand voor schulden aan kredietinstellingen.

De historische aanschafwaarde van de volledig afgeschreven materiële vaste activa bedraagt € 2,8 miljoen (2022: € 2,5 miljoen) per 31 december 2023.

Bijzondere waardeverandering materiële vaste activa

In 2023 hebben geen bijzondere waardeverminderingen of terugnemingen hiervan plaatsgevonden.

3. Financiële vaste activa

€	Deelnemingen	Vorderingen op deelnemingen	Overige effecten	Actieve belasting-latenties	Overige vorderingen	Totaal
Stand per 1 januari 2023						
Aanschaffingswaarde	10.871.328	1.446.103	225.114	896.089	1.361.395	14.800.029
Cumulatieve waardevermindering	-	-237.994	-	-	-189.236	-427.230
Boekwaarde per 1 januari 2023	10.871.328	1.208.109	225.114	896.089	1.172.159	14.372.799
Mutaties						
Investerings	407.344	-	855	-	-	408.199
Verstrekkings	-	1.475	-	-	117.193	118.668
Mutatie	-	-	-	-572.799	-	-572.799
Resultaat	3.758.485	-	-	-	-	3.758.485
Dotatie aan voorziening	37.932	-	-	-	-	37.932
Desinvesteringen	-2.908.198	-	-	-	-	-2.908.198
Aflossings	-	-	-	-	-172.559	-172.559
Deconsolidatie	-	-	-	-263	-	-263
Saldo mutaties	1.295.563	1.475	855	-573.062	-55.366	669.465
Stand per 31 december 2023						
Aanschaffingswaarde	12.166.891	1.447.578	225.969	323.027	1.306.029	15.469.494
Cumulatieve waardeverminderingen	-	-237.994	-	-	-189.236	-427.230
Boekwaarde per 31 december 2023	12.166.891	1.209.584	225.969	323.027	1.116.793	15.042.264

Deelnemingen

€	31-12-2023	31-12-2022
Overige deelnemingen (waardering kostprijs)		
Etriplus B.V. (10%)	81.550	81.550
Greenwave Sustainable Partners B.V. (15%)	-	2.222.728
Zunneweide Riessen B.V. (10%)	8.560	8.560
	90.110	2.312.838
Overige deelnemingen (waardering nettovermogenswaarde)		
Eteck Holding B.V. (50%)	778.187	1.019.651
Hydro Investment Projects B.V. (30%)	207.532	209.751
Face the Future B.V. (52%)	258.247	231.801
WGV Holding B.V. (50%)	7.028.551	4.586.175
WGV EOS B.V. (50%)	137.500	-
De Wieken B.V. (25%)	143.954	685.472
Goede Buren Windpark Streepland B.V. (25%)	997.233	572.125
Crowdinvesting B.V. (20%)	529.138	379.600
Green Energy Storage B.V. (30%)	-	1.800
Energy Essentials Group B.V. (20%)	215.752	61.558
Saman Groep B.V. (20%)	1.662.134	810.557
Zonneweide Schiebroek B.V. (50%)	3.074	-
Samen voor de Batterij B.V. (39%)	115.479	-
	12.076.781	8.558.490
	12.166.891	10.871.328

De deelnemingen Eteck Holding B.V., WGV Holding B.V., WGV EOS B.V. en Zonneweide Schiebroek B.V. classificeren zich als joint venture op grond van de samenwerkingsovereenkomst die de vennootschap heeft gesloten met de andere aandeelhouders van deze deelnemingen.

Gedurende 2023 is het 15% aandelenbelang in Greenwave Sustainable Partners B.V. verkocht.

Vorderingen op deelnemingen

Aan Hydro Investment Projects B.V. zijn vanaf 2015 meerdere leningen verstrekt, met een hoofdsom van € 4,7 miljoen en een rente van 0,3%. De leningen worden in onderling overleg afgelost. Er zijn met betrekking tot deze leningen geen zekerheden gesteld. Gezien het feit dat de rente pas betaald wordt op het moment van aflossing van de lening, wordt de rente bij de lening bijgeschreven. De boekwaarde per eind 2023 bedraagt € 0,5 miljoen.

Aan Eteck B.V. en Eteck 2 B.V. zijn leningen verstrekt met een gezamenlijke hoofdsom van € 1 miljoen. De vorderingen op Eteck B.V. en Eteck 2 B.V. zijn achtergesteld en hiermee zijn geen aflossingsverplichtingen overeengekomen en tevens geen rente. Er zijn met betrekking tot deze leningen geen zekerheden gesteld. De boekwaarde per eind 2023 bedraagt € 0,7 miljoen.

Overige effecten

De overige effecten bestaan voor € 0,2 miljoen uit een contractueel deposito, welke niet vrij opneembaar is en een tweetal kapitaalbelangen die niet worden aangemerkt als deelneming.

Actieve belastinglatentie

De vordering latente vennootschapsbelasting is gevormd in verband met verrekenbare tijdelijke verschillen uit hoofde van verrekenbare verliezen.

Deze actieve belastinglatenties hebben een looptijd langer dan een jaar.

Overige vorderingen

Onder de overige vorderingen zijn leningen aan partners in de energiesector en leningen aan personeelsleden opgenomen met een gezamenlijke hoofdsom van € 3,1 miljoen. De leningen dienen uiterlijk eind 2033 afgelost te worden. De overeengekomen rente van deze leningen varieert tussen 0% en 11% per jaar.

Van het openstaande bedrag per 31 december 2023 is € 8.160 kortlopend.

Vlottende activa

4. Voorraden

€	31-12-2023	31-12-2022
Grond- en hulpstoffen	14.129.898	39.932.042
Handelsgoederen	19.210.932	20.027.226
Vooruitbetaald op voorraden	608.602	3.014.295
	33.949.432	62.973.563

De grond- en hulpstoffen betreffen volledig de opslag van gas en zijn gewaardeerd tegen lagere opbrengstwaarde. De opbrengstwaarde is gebaseerd op de meest betrouwbare schatting van het bedrag dat de voorraden maximaal zullen opbrengen, onder aftrek van nog te maken kosten.

Onder de voorraad handelsgoederen is de voorraad zonnepanelen en omvormers opgenomen (€ 10,7 miljoen (2022: € 15,3 miljoen)) en tevens de groencertificaten (€ 8,5 miljoen (2022: (€ 4,7 miljoen))). Er is geen sprake van voorraad handelsgoederen die worden gewaardeerd tegen lagere opbrengstwaarde.

5. Onderhanden projecten

€	31-12-2023			31-12-2022		
	Debet	Credit	Totaal	Debet	Credit	Totaal
Gerealiseerde projectkosten	10.705.723	211.874	10.917.597	25.074.050	-7.782.578	17.291.472
Toegerekende winsten	850.622	17.625	868.247	998.876	-220.396	778.480
Gedeclareerde termijnen	-4.507.189	-360.683	-4.867.872	-20.258.255	7.153.553	-13.104.702
Voorziening te verwachten verliezen	-	-	-	-50.005	-	-50.005
	7.049.156	-131.184	6.917.972	5.764.666	-849.421	4.915.245

In de kostprijs van de onderhanden projecten is ultimo 2023 geen rente geactiveerd. De in het boekjaar in de winst-en-verliesrekening verwerkte opbrengsten uit onderhanden projecten zijn gespecificeerd in noot 22 onder uitsplitsing netto-omzet, regel projectomzet.

6. Vorderingen op handelsdebiteuren

€	31-12-2023	31-12-2022
Handelsdebiteuren	75.747.906	37.733.168
Voorziening dubieuze vorderingen op handelsdebiteuren	-4.692.635	-1.902.611
	71.055.271	35.830.557

Onder de handelsdebiteuren zijn vorderingen opgenomen tot een bedrag van € 1,5 miljoen (2022: € 1,2 miljoen) met een resterende looptijd langer dan een jaar.

Gedurende het boekjaar is ten laste van de winst-en-verliesrekening voor een bedrag van € 4,2 miljoen (2022: € 3,2 miljoen) een voorziening wegens oninbaarheid gevormd.

7. Belastingen en premies sociale verzekeringen

€	31-12-2023	31-12-2022
Energiebelasting	-	6.009.775
Pensioenen	177.359	182.333
	177.359	6.192.108

8. Rekening-courant vorderingen

€	31-12-2023	31-12-2022
Rekening-courant Coöperatie Qurrent U.A.	6.551	355.275
Rekening-courant verkochte deelnemingen	-	240.482
	6.551	595.757

Over het openstaande rekening-courant saldo wordt geen rente geheven. De verwachting is dat de vorderingen binnen een jaar afgelost worden. De boekwaarde van deze vorderingen benadert de reële waarde.

9. Overige vorderingen en overlopende activa

€	31-12-2023	31-12-2022
Vooruitbetaalde en nog te ontvangen inkoopkosten elektra en gas	5.911.154	77.701.160
Nog te verrekenen inzake geleverde elektra en gas	92.881.211	89.818.650
Nog te verrekenen zon-, wind- en biovergistingsenergie	33.286.203	31.495.415
Vooruitbetaalde en nog te ontvangen overige bedragen	6.657.715	8.366.227
Waarborgsommen	133.349.240	62.820.784
Nog te ontvangen rente	1.087.693	828.020
Overige vorderingen en overlopende activa	19.759.976	6.617.548
	292.933.192	277.647.804

Vooruitbetaalde en nog te ontvangen inkoopkosten elektra en gas

Hieronder zijn de posities vooruitbetaalde en nog te ontvangen inkopen elektra en gas gesaldeerd per leverancier opgenomen. Per 31 december 2023 is één van de inkoopcontracten gas (waarop ook vooruit werd betaald) beëindigd, waardoor de positie vooruitbetaalde inkoopkosten elektra en gas per 31 december 2023 beduidend lager is.

Nog te verrekenen inzake geleverde elektra en gas

De nog te verrekenen inzake geleverde elektra en gas positie betreft het verschil tussen het werkelijk geschatte verbruik en het in rekening gebrachte voorschot, voor die periode waarover de klant nog geen afrekening heeft ontvangen. De negatieve te verrekenen bedragen, zijnde posities waarbij de in rekening gebrachte voorschotten het werkelijk geschatte verbruik overtreffen, zijn opgenomen onder overige schulden en overlopende passiva. Bij het opmaken van de jaarnota's of eindafrekeningen met klanten wordt op basis van meterstanden uiteindelijk de definitieve vordering of schuld bepaald.

Nog te verrekenen zon-, wind- en biovergistingsenergie

De positie nog te verrekenen zon-, wind- en biovergistingsenergie bestaat onder andere uit het verschil tussen enerzijds de inschatting van te betalen opwekkosten aan producenten en anderzijds de reeds in rekening gebrachte voorschotten. De vordering in 2023 is ontstaan als gevolg van de ontwikkeling van de marktprijzen.

Waarborgsommen

De stijging van de waarborgsommen wordt veroorzaakt door een toename van betaalde cash collaterals in 2023 van € 81,5 miljoen (2022: € 16,8 miljoen) als gevolg van de dalende marktprijzen.

Overige vorderingen en overlopende activa

De toename van de overige vorderingen en overlopende activa wordt met name veroorzaakt door de nog te ontvangen bedragen inzake het prijsplafond (Subsidieregeling bekostiging plafond energietarieven kleinverbruikers 2023, ofwel CEK23).

Naar verwachting hebben de onder de overige vorderingen en overlopende activa opgenomen bedragen een looptijd korter dan 1 jaar. De boekwaarde van de overige vorderingen en overlopende activa benadert de reële waarde daarvan, gegeven de korte looptijd van de opgenomen posten.

10. Liquide middelen

De liquide middelen bedragen per 31 december 2023 € 57,1 miljoen (2022: € 129,7 miljoen). De liquide middelen staan tot een bedrag van € 0,4 miljoen (2022: € 18,1 miljoen) niet ter vrije beschikking. Dit betreft nihil (2022 € 17,5 miljoen) ontvangen waarborgsommen van leveranciers die niet vrij besteedbaar zijn en € 0,4 miljoen (2022: € 0,6 miljoen) aan geblokkeerde bedragen zijn ter zekerheid voor afgegeven bankgaranties en geblokkeerde spaarrekeningen.

Groepsvermogen

11. Groepsvermogen

Het eigen vermogen wordt in de enkelvoudige balans onder noot 45 nader toegelicht.

Minderheidsbelang derden

€	31-12-2023	31-12-2022
Aandeel derden in Stichting Forest For Ever	37.743	32.150
Aandeel derden in Zonnepark Hazenwinkel B.V.	171.174	-
	208.917	32.150

Voorzieningen

12. Voorzieningen

€	Latente belasting- verplichtingen	Overige voorzieningen	Totaal
Stand per 1 januari 2023	4.948.414	954.180	5.902.594
Dotatie	229.703	4.769.379	4.999.082
Onttrekking	-1.006.988	-173.020	-1.180.008
Stand per 31 december 2023	4.171.129	5.550.539	9.721.668

Voor belastbare tijdelijke verschillen tussen commerciële en fiscale waarderingen van immateriële vaste activa (2023: € 10,4 miljoen; 2022: € 11,9 miljoen), materiële vaste activa (2023: € 6,8 miljoen; 2022: € 7,9 miljoen) en langlopende vorderingen (2023: € -1 miljoen; 2022: nihil) is een voorziening voor latente belastingverplichtingen gevormd. De latenties met een resterende looptijd van 1 jaar en korter bedragen nihil (2022: nihil).

De voorziening is berekend naar het hoogst geldende belastingtarief. De belastingverplichtingen zullen naar verwachting eind 2030 volledig verrekend zijn.

13. Overige voorzieningen

Onder de overige voorzieningen vallen de voorziening lange termijn bonussen, de voorziening verlieslatende contracten en de voorziening overige deelnemingen.

De voorziening lange termijn bonussen bedraagt eind 2023 € 0,8 miljoen (2022: € 0,8 miljoen).

De voorziening verlieslatende contracten betreft een voorziening van verlieslatende inkoopcontracten en bedraagt eind 2023 € 4,7 miljoen (2022: € nihil).

De voorziening overige deelnemingen betreft een voorziening voor de deelneming in Green Energy Storage B.V. en bedraagt eind 2023 € 37.932 (2022: € nihil).

€ 3,7 miljoen heeft een looptijd van korter dan 1 jaar.

Langlopende schulden

14. Langlopende schulden

€	Achtergestelde leningen	Obligatieleningen	Leningen o/g	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2023	388.000	15.270.000	21.940.752	37.598.752
Aflossingen	-	-45.000	-3.465.746	-3.510.746
Boekwaarde per 31 december 2023	388.000	15.225.000	18.475.006	34.088.006
Kortlopend deel per 31 december 2023	21.920	15.090.000	3.621.472	18.733.392
Langlopend per 31 december 2023	366.080	135.000	14.853.534	15.354.614
Waarvan				
Resterende looptijd > 1 jaar < 5 jaar	366.080	135.000	13.916.058	14.417.138
Resterende looptijd > 5 jaar	-	-	937.476	937.476
Rente-percentages (%)	-	5,00	1,00 - 4,00	

15. Achtergestelde leningen

De achtergestelde lening met een hoofdsom van € 430.000 wordt over een periode van 10 jaar afgelost. De eerste aflossing heeft in 2020 plaatsgevonden en uiterlijk in december 2026 zal de lening volledig afgelost zijn. Er wordt geen rente in rekening gebracht over de leningdelen.

De reële waarde van de achtergestelde leningen benadert de nominale waarde.

16. Obligatieleningen

De obligatieleningen met een hoofdsom van € 20 miljoen hebben een looptijd tussen de 3 en 7 jaar en uiterlijk op 24 mei 2024 dienen de leningen afgelost te zijn.

De onderneming zal met betrekking tot de financiering van de portefeuille zonnestroomprojecten geen geldlening aangaan die in rang hoger is dan de obligatielening, of zekerheden verstrekken aan een derde (anders dan aan de projectfinancier).

De reële waarde van de obligatieleningen benadert de nominale waarde. De obligatieleningen zijn niet vrij verhandelbaar.

17. Schulden aan kredietinstellingen

Triodos Groenfonds lening - Wind

De lening met een hoofdsom van € 26,9 miljoen heeft een looptijd tot 31 december 2028 en een 11-jaars IRS van 0,984% plus een opslag van 1,30% op jaarbasis. De boekwaarde per eind 2023 bedraagt € 13,8 miljoen.

Triodos Groenfonds lening - Zon

De lening met een hoofdsom van € 10,4 miljoen heeft een looptijd tot 31 december 2030 en een rente van 1,2% tot 4% op jaarbasis. De boekwaarde per eind 2023 bedraagt € 4,5 miljoen.

ASN Groenprojectenfonds

De lening met een hoofdsom van € 1,3 miljoen heeft een looptijd tot 31 december 2028 en een rente van 2,16% tot 3,6% op jaarbasis. De boekwaarde per eind 2023 bedraagt € 0,2 miljoen.

Convenanten

Aan de financiering zoals per 23 december 2022 overeengekomen zijn convenanten verbonden:

- Pari Passu
- Negative pledge
- Positive pledge

- Cross default
- Material adverse change clause
- Change of ownership
- Financiële convenanten

De financiële convenanten zien toe op de EBITDA minus geactiveerde acquisitiekosten, minimum eigen vermogen, minimum solvabiliteit, maximum kapitaaluitgaven en een maximum aan intercompany vorderingen.

De solvabiliteitsratio is als volgt gedefinieerd: het percentage eigen vermogen (groepsvermogen plus achtergestelde schulden en latente belastingverplichtingen) in verhouding tot het totale vermogen (totaal vermogen exclusief ontvangen cash collaterals). Intercompany vorderingen zijn als volgt gedefinieerd: verschuldigde en te betalen bedragen door groepsmaatschappijen (ofwel non-obligors) aan obligors, zijnde de entiteiten Greenchoice B.V., Greenchoice Zakelijk N.V., International Solar B.V. en Yellow Step Solar B.V.

Ultimo boekjaar wordt aan de convenanten voldaan. Voor een verdere toelichting van de schulden aan kredietinstellingen verwijzen wij naar de paragraaf [Financiële instrumenten en risicobeheersing](#).

Kortlopende schulden

18. Schulden aan leveranciers en handelskredieten

€	31-12-2023	31-12-2022
Crediteuren	74.584.735	66.021.318

In het saldo van de crediteuren is per balansdatum een bedrag van € 7.067 (2022: € 17.258) opgenomen als schuld aan verbonden maatschappijen.

19. Belastingen en premies sociale verzekeringen

€	31-12-2023	31-12-2022
Omzetbelasting	28.790.446	10.047.551
Loonheffingen en premies sociale verzekeringen	2.035.809	1.672.077
Vennootschapsbelasting	8.600.776	14.197.599
Energiebelasting	14.809.074	-
	54.236.105	25.917.227

De toename in af te dragen omzetbelasting 2023 (€ 28,8 miljoen) ten opzichte van 2022 (€ 10 miljoen) wordt veroorzaakt door het terugdraaien van de tijdelijke verlaging btw op energie naar 9% dat in de laatste zes maanden van 2022 van toepassing was.

Voor een toelichting op de vennootschapsbelasting wordt verwezen naar de belastingpositie in noot 34.

De toename van de energiebelasting in 2023 wordt veroorzaakt door de verhoging van de energiebelasting tarieven (en de verlaging van de belastingvermindering) en de stijging van onze klantaantallen. Hierdoor is onze positie energiebelasting omgeslagen van een vordering in 2022 (€ 6 miljoen) naar een schuld ultimo 2023 (€ 14,8 miljoen).

20. Onderhanden projecten

De totaal positie onderhanden projecten per 31 december 2023 en de splitsing in de projecten met een debet- en creditsaldo worden toegelicht onder noot 5.

21. Overige schulden en overlopende passiva

€	31-12-2023	31-12-2022
Nog te betalen netbeheerkosten	27.758.470	17.487.284
Nog te betalen inkoopkosten elektra en gas	42.338.533	74.257.760
Nog te verrekenen inzake geleverde elektra en gas	80.637.533	148.221.824
Nog te verrekenen zon-, wind- en biovergistingsenergie	-	44.218.337
Nog te ontvangen facturen	10.810.561	-
Terug te betalen subsidies	224.643	3.484.077
Dividend	10.081.888	-
Reservering bonus	3.682.987	2.976.474
Borgsommen	846.509	614.805
Cash collaterals	-	17.450.000
Reservering vakantiegeld en -dagen	2.592.817	2.118.998
Overige schulden en overlopende passiva	13.959.052	21.342.174
	192.932.993	332.171.733

Nog te betalen netbeheerkosten

Hieronder zijn eind 2023 de posities te betalen netbeheerkosten opgenomen aan de netbeheerders. De positie heeft betrekking op de maand december 2023 die in januari volgend jaar wordt afgerekend. De toename in 2023 wordt enerzijds veroorzaakt door het terugdraaien van de overheidsmaatregelen om tijdelijk een lager btw tarief toe te passen, anderzijds zijn ook de netwerktarieven in 2023 gestegen en liggen de gemiddelde klantaantallen in 2023 hoger.

Nog te betalen inkoopkosten elektra en gas

Hieronder zijn eind 2023 de posities te betalen inkopen elektra en gas gesaldeerd per leverancier opgenomen. De daling van deze positie heeft te maken met de dalende inkooprijzen van gas en elektra ten opzichte van 2022. Per jaareinde is een bedrag van nihil (2022: € 9.899) opgenomen als schuld aan verbonden maatschappijen.

Nog te verrekenen inzake geleverde elektra en gas

De nog te verrekenen inzake geleverde elektra en gas betreft het verschil tussen het werkelijk geschatte verbruik en het in rekening gebrachte voorschot, voor die periode waarover de klant nog geen afrekening heeft ontvangen. De positief te verrekenen bedragen zijn opgenomen onder overige vorderingen en overlopende activa. Bij het opmaken van de jaarnota's of eindafrekeningen met klanten wordt op basis van meterstanden uiteindelijk de definitieve vordering of schuld bepaald.

Dividend

De post dividend betreft een resterende schuld aan aandeelhouders ten aanzien van het dividend over 2022. Het bedrag is in januari 2024 uitbetaald.

Borgsommen

Greenchoice ontvangt van haar klanten borgsommen welke binnen een jaar terugbetaald en/of verrekend worden.

Cash collaterals

Als gevolg van de dalende marktprijzen zijn er eind 2023 voor een relatief hoog bedrag cash collaterals aan leveranciers betaald (€ 81,5 miljoen) en als vordering opgenomen, zie noot 9.

Overige schulden en overlopende passiva

Onder de overige schulden en overlopende passiva zijn diverse nog te betalen kosten opgenomen.

Naar verwachting hebben de onder de kortlopende schulden opgenomen bedragen een looptijd korter dan 1 jaar. De boekwaarde van de kortlopende schulden benadert de reële waarde daarvan, gegeven de korte looptijd van de opgenomen posten.

Financiële instrumenten en risicobeheersing

De onderneming maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de onderneming blootstelt aan markt-, krediet-, rente- en liquiditeitsrisico's. Om deze risico's te beheersen heeft de onderneming een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee op de financiële prestaties van de onderneming te beperken. De onderneming zet afgeleide financiële instrumenten in, waaronder swaps om risico's te beheersen. Afgeleide instrumenten worden niet ingezet voor handelsdoeleinden.

Marktrisico

Marktrisico is het risico dat wordt gelopen over waardeveranderingen in huidige of toekomstige kasstromen van contracten die het gevolg zijn van veranderingen in marktprijzen van elektriciteit en gas. Ter afdekking van het prijsrisico van verkoopcontracten waarin de verkoopprijs voor elektriciteit en gas vaststaat gedurende de looptijd van de overeenkomst, wordt door Greenchoice elektriciteit en gas ingekocht door middel van termijncontracten die leiden tot fysieke levering en financiële contracten (derivaten).

Greenchoice hanteert een strikt beleid om 'open' posities (d.w.z. mismatches tussen toekomstige in- en verkoopvolumes) in te perken. Per balansdatum vallen de open posities binnen de door Greenchoice gestelde handelslimieten. De open posities op termijncontracten die leiden tot fysieke levering kunnen als volgt worden gekwantificeerd op basis van de forward prijzen voor het betreffend jaar:

Tijdvak	Elektriciteit - open positie in €	Gas - open positie in €
2024	-0,5 miljoen	1,6 miljoen
2025	0,4 miljoen	-0,4 miljoen
2026	-0,4 miljoen	0,2 miljoen

Omdat deze contracten worden gezien als een normale inkoop of verkoop van goederen worden ze verwerkt op het moment van feitelijke (fysieke) levering en zijn deze derhalve op balansdatum niet verwerkt in de financiële positie.

Greenchoice maakt in beperkte mate gebruik van financiële contracten om enkel het prijsrisico te managen. Voor deze financiële contracten (swaps) geldt dat deze niet leiden tot fysieke levering en kwalificeren als derivaat. Voor deze swaps geldt dat indien wordt voldaan aan de voorwaarden van hedge accounting, de hedgerelatie wordt verwerkt overeenkomstig de regels van kostprijs hedge accounting. Wanneer sprake is van overhedge worden eventuele daaruit volgende verliezen direct ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voor een toelichting van de reële waarde wordt verwezen naar paragraaf 'Reële waarde'.

Kredietrisico

Het kredietrisico omvat voornamelijk het risico dat klanten hun rekeningen niet betalen (debiteurenrisico). De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren zijn verspreid over een zeer groot aantal debiteuren. Greenchoice mitigeert dit risico deels door een kredietwaardigheidstoets uit te voeren voordat klanten worden geaccepteerd, door de hoogte van voorschotbedragen ten opzichte van werkelijk verbruik actief te monitoren en door een actief incassobeleid te voeren, waaronder de inzet van incassobureaus en een leveringsstop bij wanbetalers. Het maximale bedrag aan kredietrisico uit hoofde van handelsdebiteuren bedraagt € 4,7 miljoen exclusief belastingen (2022: € 1,9 miljoen).

Een ander, voor Greenchoice belangrijk, kredietrisico wordt gevormd door de uitstaande leningen die zijn verstrekt aan ondernemingen waarin wordt deelgenomen en aan andere partijen waarin is bijgedragen aan duurzame investeringen. Naast een gedegen kredietbeoordeling vooraf, is er sprake van actieve monitoring op uitstaande saldi nadat de leningen verstrekt zijn. Het nominaal uitstaande bedrag aan verstrekte leningen per 31 december 2023 bedraagt € 2,8 miljoen (2022: € 4 miljoen). De boekwaarde van deze leningen bedraagt € 2,3 miljoen (2022: € 1,9 miljoen).

Renterisico

De onderneming gaat risico-avers om met renterisico's, effectieve posities met rentederivaten om resultaat te genereren uit rentemutaties zijn namelijk niet toegestaan. Negatieve resultaten als gevolg van blootstelling aan rentemutaties op lopende rekeningen wordt tot een minimum beperkt. Het maximale renterisico dat Greenchoice bereid is te lopen, is gemaximeerd op € 0,5 miljoen bij een rentestijging van 1%.

Bij bancaire financiering van projecten, zoals windprojecten en zonprojecten, wordt zoveel mogelijk gekozen voor een rentevaste periode die gelijkstaat aan de looptijd van de lening. Bij een deel van de reeds opgenomen leningen is sprake van een rentevaste periode die korter is dan de volledige looptijd van deze leningen. Over deze periode loopt Greenchoice een renterisico. Op dit moment worden nog geen afgeleide financiële instrumenten gebruikt om deze rentefluctuaties te mitigeren.

Liquiditeitsrisico

De onderneming beheerst het liquiditeitsrisico door periodiek de liquiditeitsbehoeften en beschikbare middelen op de korte en lange termijn te inventariseren middels liquiditeitsforecasts. Het management ziet erop toe dat voor de onderneming steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen, dat hiervoor voldoende financiering wordt aangetrokken en dat de gestelde convenanten tevens gehaald blijven worden.

Voor de termijncontracten worden 'cash collaterals' toegepast. Indien de marktwaarde afwijkt van de contractwaarde moeten er daarom mogelijk waarborgsommen gestort/ontvangen worden bij/van wederpartijen. Greenchoice monitort de impact hiervan door middel van stresstests in de liquiditeitsforecast waarbij rekening wordt gehouden met verschillende marktprijs- en weersscenario's.

Op 23 december 2022 is de werkkapitaalfinanciering geherfinancierd voor de kredietbehoefte tot en met 31 december 2025 met de mogelijkheid tot verlenging van 2 jaar. De werkkapitaalfinanciering per 23 december 2022 is overeengekomen met ING Bank N.V., Coöperatieve Rabobank U.A., ABN AMRO Bank N.V. en Zurich Insurance plc Netherlands branch bedraagt € 185 miljoen. De financiering bestaat uit een bankgarantiefaciliteit van €65 miljoen en € 120 miljoen aan faciliteiten ter financiering van het seizoenspatroon in de liquide middelen. Zurich Insurance plc Netherlands branch heeft € 35 miljoen aan bankgarantiefaciliteit verstrekt de overige faciliteiten zijn gelijk verdeeld tussen de drie banken. De € 120 miljoen zal jaarlijks met € 5 miljoen dalen en

bedraagt per 1 januari 2024 € 110 miljoen.

Per 31 december 2023 is geen gebruik gemaakt van de kredietlijn, wel is voor € 45 miljoen aan bankgaranties afgegeven.

Als gevolg van de sterke daling van de marktprijzen heeft Greenchoice op 31 december 2023 € 81,5 miljoen aan cash collaterals voldaan. Deze cash collaterals dienen als extra zekerheid voor de inkooppartijen van Greenchoice en zullen bij stabiele marktprijzen automatisch worden afgebouwd totdat de ingekochte energie geleverd is.

Als onderdeel van het opstellen van de jaarrekening beoordeelt management de geschiktheid van toepassing van het continuïteitsbeginsel. Bij het maken van deze beoordeling heeft management rekening gehouden met de periode tot 12 maanden na afloop van de rapportageperiode, alsmede met de periode tot 12 maanden na het opmaken van de jaarrekening. Met betrekking tot voorgenoemde periode zijn er geen indicaties dat de continuïteit in gevaar is. Het management acht toepassing van het continuïteitsbeginsel passend.

Reële waarde

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten, met uitzondering van de afgeleide financiële instrumenten benadert de boekwaarde daarvan.

De Mark-to-Market positie van de afgeleide financiële instrumenten per 31 december 2023 bedraagt voor de fixed for floating swaps € 37,6 miljoen negatief (2022: € 6,4 miljoen negatief) met een contractwaarde van € 127,3 miljoen (2022: € 27 miljoen) en voor de floating for fixed swaps nihil (2022: € 0,8 miljoen negatief met een contractwaarde van € 10,1 miljoen). Deze specifieke afgeleide financiële instrumenten betreffen de financiële contracten zonder fysieke levering, waarmee het prijsrisico van inkopen van energie wordt gehedged.

Claims en juridische geschillen

Tegen de groep zijn claims ingediend die door haar worden betwist. Voor zover het mogelijk is een redelijke schatting van het bedrag van de verplichting te maken zijn hiervoor voorzieningen getroffen. Voor geschillen waarvoor dat niet het geval is zijn de meest belangrijke geschillen hierna toegelicht:

Gasgarantie

Greenchoice B.V. en Eneco groep (Eneco) hebben een geschil over de uitleg van een tussen partijen gesloten garantieovereenkomst. Het geschil heeft betrekking op de reikwijdte van de plicht van Eneco om gasgaranties ten behoeve van Greenchoice B.V. te stellen en de fee die zij daarvoor in rekening mag brengen.

Producenten

Tussen Greenchoice B.V. en drie afzonderlijke producenten zijn er geschillen ontstaan over de uitleg van de tussen partijen gesloten Power Purchase Agreements (PPAs).

Overige klachten en geschillen

Greenchoice B.V. is betrokken bij verschillende klachten en geschillen met klanten en leveranciers die verband houden met haar bedrijfsactiviteiten. In sommige gevallen zien deze geschillen op tarifiering ten aanzien van geleverde diensten, waarbij niet duidelijk is of en hoe dit zich verder ontwikkelt. Naar de inschatting van het management zullen deze geschillen niet leiden tot een materiële uitstroom van liquide middelen.

Niet in de balans opgenomen rechten, verplichtingen en regelingen

Niet in de balans opgenomen regelingen

Uit hoofde van de werkkapitaalfinanciering die Greenchoice met ING Bank N.V., Coöperatieve Rabobank U.A., ABN AMRO Bank N.V. en Zurich Insurance plc Netherlands branch. is overeengekomen, heeft Greenchoice zekerheden aan de banken verstrekt. Ter zekerstelling aan de banken is een stil pandrecht op alle vorderingen van Greenchoice B.V., Greenchoice Zakelijk N.V., Yellow Step Solar B.V. en International Solar B.V. gevestigd, alsmede op de bankrekeningen bij de betreffende banken.

KiesZon ontwikkelt, bouwt en exploiteert zonnestroomprojecten. Het exploiteren van zonnestroomprojecten doet KiesZon in Special Purpose Vehicles (SPV's). De investeringen in deze projecten worden grotendeels gefinancierd door banken. KiesZon heeft vanuit deze SPV's non-recourse projectfinancieringen aangetrokken bij ASN Bank en Triodos Bank. De non-recourse projectfinanciering houdt in dat de projecten gefinancierd zijn op de kasstromen van de zonnestroomprojecten, zonder dat andere groepsmaatschappijen kunnen worden aangesproken op het moment dat de SPV niet kan voldoen aan de financieringsverplichtingen aan de bank. Om die reden hebben de banken verregaande zekerheden binnen de SPV verkregen. De bank kan deze zekerheden uitwinnen als de SPV niet voldoet aan de financieringsvoorwaarden en er geen overeenstemming tussen de SPV en de bank bestaat voor het oplossen van een eventuele opeisingsgrond. Veelal zijn de zekerheden hypotheekrechten of andere vormen van zekerheden die de bank in de gelegenheid stellen om het project en de daarbij behorende kasstromen voor de bank veilig te stellen ten behoeve van het aflossen van de verstrekte financiering. Gedacht kan worden aan hypotheekrechten op de activa, opstalrechten, aandelen van de SPV en alle vorderingen die de SPV heeft op derden (inclusief belastingteruggaven, subsidies en schadevergoedingen van verzekeraars), maar bijvoorbeeld ook instaprechten in overeenkomsten, zoals de PPA met Greenchoice en huurcontracten met dak- en landeigenaren.

De SPV's per bank die met projectfinanciering gefinancierd zijn:

- International Solar Projects I B.V. (ASN Bank)
- International Solar Projects II B.V. (Triodos Bank)

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Huurverplichtingen

Door de onderneming en haar groepsmaatschappijen zijn meerjarige financiële verplichtingen aangegaan tot en met 2049 voor de huur van daken en bedrijfsruimte. De huurverplichtingen voor het komende jaar bedragen € 2,1 miljoen. De huurverplichtingen voor de periode langer dan één jaar en korter dan vijf jaar bedragen € 5,7 miljoen en voor de periode langer dan vijf jaar € 10,6 miljoen. Voor huurverplichtingen is een bankgarantie verstrekt van € 0,3 miljoen.

Afnameverplichtingen

Greenchoice B.V. en haar groepsmaatschappijen hebben inkoopverplichtingen voor gas, elektra en garanties van oorsprong met vaste prijsafspraken ter grootte van € 763 miljoen (2022: € 1,162 miljard). De afloop van deze inkoopcontracten zal voor € 425 miljoen geschieden binnen één jaar, van € 337 miljoen tussen één en vijf jaar en van € 1 miljoen later dan vijf jaar.

De inkoopverplichtingen omvatten energiecontracten voor eigen gebruik met verschillende energieproducenten.

Windparkverplichtingen

Door de onderneming en haar groepsmaatschappijen zijn meerjarige financiële verplichtingen aangegaan tot en met december 2034 voor het beheer en onderhoud van het windpark alsmede de pacht en het recht van opstal van het perceel waar het windpark op gevestigd is. De verplichting voor het komende jaar bedraagt € 1,2 miljoen. De verplichting voor de periode langer dan één jaar en korter dan vijf jaar bedraagt € 4,3 miljoen en voor de periode langer dan vijf jaar € 5,4 miljoen.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen inzake garanties

Eind 2023 zijn diverse (bank)garanties afgegeven, dan wel ontvangen, door Greenchoice voor een totaalbedrag van € 45 miljoen (2022: € 32,5 miljoen) afgegeven, respectievelijk € 70 miljoen (2022: € 193,1 miljoen) ontvangen ten behoeve van diverse inkoopverplichtingen.

Eind 2023 heeft Greenchoice een totaalbedrag van € 7,5 miljoen (2022: € 1 miljoen) te betalen cash collaterals met betrekking tot inkoopcontracten van energie. Deze bedragen dienen begin 2024 voldaan te zijn door Greenchoice.

Hartel2 heeft een Debt Service Reserve Facility (DSRF) van € 0,7 miljoen (2022: € 0,7 miljoen) en Kieszon heeft een DSRF van € 0,1 miljoen (2022: € 0,1 miljoen).

Operationele leases

Door de onderneming en haar groepsmaatschappijen zijn meerjarige financiële verplichtingen aangegaan voor een aantal leaseauto's. De totale verplichting bedraagt € 0,8 miljoen voor het komende jaar. Een omvang van € 0,9 miljoen heeft betrekking op de periode langer dan één jaar en korter dan vijf jaar. De gemiddelde resterende looptijd van de verplichting is 19,6 maanden en de laatste verplichting loopt af in oktober 2027.

Het bedrag van leasebetalingen dat is verwerkt als last in 2023, bedraagt € 1 miljoen (2022: € 0,8 miljoen).

Toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening over 2023

22. Netto-omzet

€	2023	2022
Gasleveranties	615.513.121	415.133.278
Elektraleveranties	755.599.076	567.350.737
Zonnestroom-/laadinstallaties	57.929.939	59.793.139
	1.429.042.136	1.042.277.154

In de netto-omzet zijn in 2023 nihil leveringen aan verbonden maatschappijen opgenomen (2022: nihil).

De namens de netbeheerders ontvangen vergoedingen van afnemers zijn niet opgenomen in de omzet en inkoopwaarde van de omzet, aangezien Greenchoice deze vergoedingen namens de netbeheerders int.

De gerealiseerde netto-omzet van Greenchoice en haar groepsmaatschappijen heeft geheel betrekking op verkopen in Nederland.

In 2023 heeft Greenchoice overheidssubsidies uit hoofde van CEK23 (Subsidieregeling bekostiging plafond energietarieven kleinverbruikers 2023) ontvangen. Voor klanten die in aanmerking komen voor de regeling is een tijdelijk prijsplafond ingesteld voor de tarieven van elektra en gas. Rekening houdend met een vastgesteld maximumvolume wordt het prijsverschil tussen de verkooptarieven en het prijsplafond door de overheid gecompenseerd aan de energieleveranciers. Opbrengsten worden verantwoord op basis van contractueel overeengekomen tarieven met klanten, waarin inbegrepen het gedeelte wat door de overheid werd gecompenseerd (netto-omzet). In totaal is in 2023 aan CEK23 een bedrag gecompenseerd van € 132,2 miljoen middels jaar- of eindnota's en € 36,5 miljoen middels voorschotten van klanten.

De overheidssubsidies uit hoofde van CEK22 (Tijdelijke overbruggingsregeling tegemoetkoming kleinverbruikers 2022, ofwel Energiekorting overheid) zijn niet opgenomen in de omzet, aangezien Greenchoice deze subsidies ontvangt voor de doelgroep van deze subsidieregeling. De ontvangen subsidie komt volledig bij onze klanten terecht door het bedrag in mindering te brengen op de termijnbedragen bij de klantgroep die voor de tegemoetkoming in aanmerking komt.

Uitsplitsing netto-omzet

€	2023	2022
Verkoop van goederen	1.388.998.866	999.076.394
Projectomzet	31.676.486	33.291.829
Verlenen van diensten	8.366.784	9.908.931
	1.429.042.136	1.042.277.154

Verkoop van goederen betreft voornamelijk de levering van gas, elektra en zon- en windenergie. De projectomzet betreft de levering van zonnestroominstallaties.

23. Overige bedrijfsopbrengsten

€	2023	2022
Overige baten	8.481.835	661.580

In de overige baten is een bedrag van € 2,1 miljoen (2022: nihil) opgenomen betreffende ontvangen SDE-subsidies en een bedrag van € 4,8 miljoen opgenomen betreffende de subsidieregeling bekostiging plafond energietarieven kleinverbruikers.

Het restant van de overige baten heeft betrekking op leveranciersverrekeningen en overige dienstverlening.

24. Kosten van grond- en hulpstoffen

€	2023	2022
Kosten van grond- en hulpstoffen	1.221.854.844	853.101.238

In de kosten van grond- en hulpstoffen zijn tevens de opbrengsten uit terugleveringen vanuit onze eigen programma verantwoordelijkheid, shaping en onbalans opgenomen (2023 € 263,9 miljoen; 2022 € 469,2 miljoen), welke in de economische realiteit nauw samenhangen met de inkopen die zijn gepresenteerd onder de kosten van grond- en hulpstoffen.

In de kosten van grond- en hulpstoffen is geen bedrag (2022: nihil) opgenomen wegens leveringen door verbonden maatschappijen.

25. Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten

€	2023	2022
Diensten door derden	7.145.586	6.719.213

26. Lonen en salarissen

Aan bezoldigingen met inbegrip van pensioenlasten als bedoeld in artikel 2:383 lid 1 BW, is in het boekjaar ten laste van de vennootschap, haar dochtermaatschappijen en haar geconsolideerde andere maatschappijen gekomen voor bestuurders en voormalige bestuurders een bedrag van € 1.439.482 (2022: € 1.451.886), verdeeld in een vast salaris en een variabele beloning en voor commissarissen en voormalige commissarissen een bedrag van € 190.136 (2022: € 210.842).

27. Sociale lasten en pensioenlasten

€	2023	2022
Sociale lasten	5.640.924	4.731.017
Pensioenlasten	2.316.682	2.011.396
	7.957.606	6.742.413

Gemiddeld aantal werknemers

	2023	2022
Algemeen	36	31
Financieel	57	46
Consument	190	131
Zakelijk	54	49
Energie+	76	125
IT en Data	89	79
Sourcing en Portfoliomanagement	28	24
Totaal	530	485

Meer informatie over de samenstelling van onze medewerkers is opgenomen onder hoofdstuk [Sociale Fundament](#), paragraaf onze medewerkers.

Er werken geen werknemers buiten Nederland.

28. Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

€	2023	2022
Afschrijvingen immateriële vaste activa	16.879.636	19.706.705
Afschrijvingen materiële vaste activa	6.449.784	6.715.421
	23.329.420	26.422.126

29. Overige bedrijfskosten

€	2023	2022
Huisvestingskosten	1.850.917	1.507.161
Exploitatiekosten ¹	2.857.624	2.430.822
Incassokosten	1.735.655	2.254.168
Dotatie voorziening dubieuze vorderingen op handelsdebiteuren	4.243.404	3.163.683
Marketing- en saleskosten	14.683.475	9.353.278
Overige verkoopkosten	817.670	627.696
Kantoorkosten	7.441.665	5.604.553
Algemene kosten ¹	8.639.502	8.090.374
Diverse lasten	4.511.467	2.036.173
	46.781.379	35.067.908

1 Aangepast voor vergelijkingsdoeleinden, zie algemene grondslagen van de grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling.

Honoraria van de accountant

€	2023	2022
Andere niet-controlediensten	240.551	165.341
Onderzoek van de jaarrekening	742.061	693.395
	982.612	858.736

De volgende honoraria van accountants zijn ten laste gebracht van de onderneming, haar dochtermaatschappijen en andere maatschappijen die zij consolideert, één en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a lid 1 en 2 BW. De in de tabel vermelde honoraria voor het onderzoek van de jaarrekening zijn de kosten die in het betreffende boekjaar zijn gemaakt, ongeacht of de werkzaamheden voor het betreffende boekjaar zijn verricht.

€	KPMG Accountants N.V.	Andere accountants- organisaties	Totaal
Andere niet-controlediensten	229.888	10.663	240.551
Onderzoek van de jaarrekening	742.061	-	742.061
Totaal accountantskosten	971.949	10.663	982.612

Onder andere accountantsorganisaties zijn de kosten van Rademaker Advies & Accountancy (jaarrekening 2022 Zonnepark Hazenwinkel B.V.) verantwoord.

30. Opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren en van effecten

€	2023	2022
Opbrengst van vorderingen die tot de financiële vaste activa behoren	1.245.879	6.111

De opbrengst van vorderingen die tot de vaste activa behoren betreft de opbrengst van de verkoop van het 15% aandelenbelang in Greenwave Sustainable Partners B.V. en de eindafrekening van de verkoop van International Solar Projects V B.V.

31. Rentebaten en soortgelijke opbrengsten

€	2023	2022
Rente leningen u/g	-	75.925
Ontvangen rente kredietinstellingen	3.132.121	-
Overige rentebaten	2.611.322	374.490
	5.743.443	450.415

32. Waardeveranderingen van vorderingen en deelnemingen die tot de vaste activa behoren

€	2023	2022
Waardeveranderingen overige vorderingen	-	-4.420

33. Rentelasten en soortgelijke kosten

€	2023	2022
Financieringskosten	1.768.849	974.928
Rente kredietinstellingen	391.596	1.124.081
Rente belastingen	891	589
Overige rentelasten	1.068.216	1.715.260
	3.229.552	3.814.858

34. Belastingen

€	2023	2022
Belastingen uit huidig boekjaar	-25.700.366	-19.638.664
Latente belastingen	204.486	560.991
Belastingen uit voorgaande boekjaren	-332.708	-414.529
	-25.828.588	-19.492.202

	2023	2022
Effectieve belastingtarief	26,8%	25,5%
Toepasselijke belastingtarief	25,8%	25,8%

De berekening vennootschapsbelasting op basis van het belastbare bedrag leidt tot een last van € 25,7 miljoen (2022: € 19,6 miljoen last).

De vennootschapsbelasting bij de dochtermaatschappijen, welke onderdeel zijn van de fiscale eenheid, wordt berekend alsof zij zelfstandig belastingplichtig zijn, rekening houdend met de voor de vennootschap geldende fiscale faciliteiten, tegen een vast tarief van 25,8%. De over het boekjaar te verrekenen vennootschapsbelasting wordt per balansdatum verwerkt in rekening-courant met de moedermaatschappij.

Het effectieve belastingtarief bedraagt 26,8% (2022: 25,5%). Het effect in 'resultaten onder de deelnemingsvrijstelling' en 'niet belaste opbrengsten' wordt met name veroorzaakt door het feit dat de verkoop van n Greenwave Sustainable Partners B.V. en International Solar Projects V B.V. geheel vrijgesteld is van vennootschapsbelasting.

Het verschil met het toepasselijke belastingtarief wordt hoofdzakelijk verklaard door onderstaande overzicht:

€	2023	2022
Resultaat uit bedrijfsuitoefening vóór belastingen	96.028.091	77.102.992
Belastinglast op basis van toepasselijke belastingtarief in Nederland	25.057.565	19.849.912
Belastingeffect van:		
Resultaten onder de deelnemingsvrijstelling	-321.437	-1.748.171
Niet aftrekbare kosten	2.722.645	2.516.179
Niet belaste opbrengsten	-1.492.141	-893.624
Compensabele verliezen	-642	-85.632
Belastingbesparing in verband met investeringsaftrek	-265.624	-
Latente belastingen	-204.486	-560.991
Mutaties voorgaande jaren	332.708	414.529
Belastinglast	25.828.588	19.492.202

35. Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

€	2023	2022
Zunneweide Riessen B.V.	164.237	-89.165
Zonneweide Schiebroek B.V.	-5.656	-
Eteck Holding B.V.	-241.464	-344.843
Hydro Investment Projects B.V.	-2.219	-4.751
Face the Future B.V.	26.446	29.318
WGV Holding B.V.	2.292.376	-
De Wieken B.V.	143.952	685.471
Crowdinvest B.V.	149.538	191.807
Goede Buren Windpark Streepland B.V.	425.108	-
Green Energy Storage B.V.	-39.732	-
Energy Essentials Group B.V.	154.194	-19.791
Saman Groep B.V.	851.577	136.213
	3.918.357	584.259

36. Resultaat aandeel derden

€	2023	2022
Aandeel derden in Stichting Forest For Ever	-5.593	9.548
Aandeel derden in Zonnepark Hazenwinkel B.V.	3.826	-
	-1.767	9.548

Gebeurtenissen na balansdatum

Er is geen sprake van gebeurtenissen na balansdatum.

Enkelvoudige balans per 31 december 2023

€		31-12-2023	31-12-2022
	Vóór resultaatbestemming		
	ACTIVA		
	Vaste activa		
	Immateriële vaste activa	37 60.027.506	61.194.689
	Materiële vaste activa	38 4.087.000	4.849.651
	Financiële vaste activa	39 55.750.838	44.610.134
		119.865.344	110.654.474
	Vlottende activa		
	Voorraden	40 22.611.351	44.629.469
	Vorderingen		
	Vorderingen op handelsdebiteuren	41 36.737.491	25.975.345
	Vorderingen op groepsmaatschappijen	42 35.702.340	36.427.856
	Belastingen en premies sociale verzekeringen	3.078.045	9.074.959
	Vorderingen ter zake van pensioenen	177.359	181.447
	Overige vorderingen en overlopende activa	43 257.947.403	285.028.832
		333.642.638	356.688.439
	Liquide middelen	44 26.525.078	108.522.670
		382.779.067	509.840.578
	Totaal activa	502.644.411	620.495.052

€		31-12-2023	31-12-2022
PASSIVA			
Eigen vermogen	45		
Geplaatst aandelenkapitaal	46	18.000	18.000
Agioreserve	47	91.702	91.702
Wettelijke reserves	48	12.217.997	7.515.891
Overige reserves		153.764.234	120.425.520
Onverdeeld resultaat		74.116.093	58.204.597
		240.208.026	186.255.710
Vorzieningen	49	7.980.968	3.930.494
Kortlopende schulden			
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	50	59.074.418	62.580.209
Schulden aan groepsmaatschappijen	51	5.170.691	28.476.893
Belastingen en premies sociale verzekeringen		14.090.336	22.044.480
Overige schulden en overlopende passiva	52	176.119.972	317.207.266
		254.455.417	430.308.848
Totaal passiva		502.644.411	620.495.052

Enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2023

€		2023	2022	
	Resultaat deelnemingen na belastingen	53	3.201.990	7.599.487
	Vennootschappelijk resultaat na belastingen		70.914.103	50.605.110
	Netto resultaat na belastingen		74.116.093	58.204.597

Toelichting behorende tot de enkelvoudige jaarrekening 2023

Algemeen

De enkelvoudige jaarrekening maakt deel uit van de statutaire jaarrekening 2023 van de onderneming. De financiële gegevens van de onderneming zijn in de geconsolideerde jaarrekening van de onderneming verwerkt.

Voor zover posten uit de enkelvoudige balans en de enkelvoudige winst-en-verliesrekening hierna niet nader zijn toegelicht, wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening.

De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening, met uitzondering van de hierna genoemde grondslagen.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Financiële instrumenten

In de enkelvoudige jaarrekening worden financiële instrumenten gepresenteerd op basis van hun juridische vorm.

Financiële vaste activa

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

In de enkelvoudige balans worden deelnemingen in groepsmaatschappijen gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Zie voor een uitwerking hiervan de grondslagen voor financiële vaste activa in de geconsolideerde jaarrekening.

Resultaat deelnemingen

Het resultaat deelnemingen omvat het aandeel van de onderneming in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties waarbij overdracht van activa en passiva tussen de onderneming en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn geëlimineerd voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

Voorziening deelnemingen

De voorziening in verband met deelnemingen heeft betrekking op deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde. Zie de grondslagen onder financiële vaste activa in de toelichting op de geconsolideerde balans en winst-en-verliesrekening.

Belastingen

De onderneming is het hoofd van de fiscale eenheid. De vennootschapsbelasting is opgenomen voor dat deel dat de onderneming als zelfstandig belastingplichtige verschuldigd zou zijn, inclusief de toerekening van de voordelen van de fiscale eenheid. De verrekening binnen de fiscale eenheid tussen de onderneming en haar dochtermaatschappijen vindt plaats via de rekening-courant verhoudingen.

Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2023

Vaste activa

37. Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa hebben betrekking op ontwikkelingskosten ad € 7,7 miljoen (2022: € 5,7 miljoen), goodwill ad € 25,3 miljoen (2022: € 28,7 miljoen), klantenportefeuille ad € 18 miljoen (2022: € 22,4 miljoen), acquisitiekosten ad € 5,7 miljoen (2022: € 3,8 miljoen) en vooruitbetalingen op immateriële vaste activa ad € 3,3 miljoen (2022: € 0,6 miljoen).

38. Materiële vaste activa

Materiële vaste activa hebben betrekking op bedrijfsgebouwen en terreinen ad € 1,1 miljoen (2022: € 1,3 miljoen), machines en installaties ad € 0,5 miljoen (2022: € 0,5 miljoen), inventaris ad € 1,3 miljoen (2022: € 1,7 miljoen), andere vaste bedrijfsmiddelen ad € 0,5 miljoen (2022: € 0,6 miljoen) en vooruitbetalingen en bedrijfsactiva in uitvoering ad € 0,7 miljoen (2022: € 0,7 miljoen).

39. Financiële vaste activa

€	Deel- nemingen groepsmaat- schappijen	Vorderingen op groeps- maat- schappijen	Deel- nemingen	Vorderingen op deel- nemingen	Overige effecten	Actieve belasting- latenties	Overige vorderingen	Totaal
Stand per 1 januari 2023								
Aanschaffingswaarde	32.207.853	1.228.411	8.640.040	1.446.103	54.505	828.051	632.401	45.037.364
Cumulatieve waardevermindering	-	-	-	-237.994	-	-	-189.236	-427.230
Boekwaarde per 1 januari 2023	32.207.853	1.228.411	8.640.040	1.208.109	54.505	828.051	443.165	44.610.134
Mutaties								
Investerings	8.906.447	-	402.979	-	-	-	-	9.309.426
Verstrekkings	-	10.330	-	1.475	-	-	101.142	112.947
Mutatie	-	-	-	-	-	-828.051	-	-828.051
Resultaat	-557.786	-	3.759.776	-	-	-	-	3.201.990
Dotatie aan voorziening	-	-	37.932	-	-	-	-	37.932
Desinvesteringen	-	-	-685.470	-	-	-	-	-685.470
Aflossingen	-	-	-	-	-	-	-8.070	-8.070
Saldo mutaties	8.348.661	10.330	3.515.217	1.475	-	-828.051	93.072	11.140.704
Stand per 31 december 2023								
Aanschaffingswaarde	40.556.514	1.238.741	12.155.257	1.447.578	54.505	-	725.473	56.178.068
Cumulatieve waardeverminderingen	-	-	-	-237.994	-	-	-189.236	-427.230
Boekwaarde per 31 december 2023	40.556.514	1.238.741	12.155.257	1.209.584	54.505	-	536.237	55.750.838

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

€	31-12-2023	31-12-2022
Greenchoice Hartelkanaal B.V.	4.232.976	2.109.851
Hartel2 B.V.	1.876.403	1.315.288
International Solar B.V.	17.826.147	14.948.430
Qurrent Renewable Energy B.V.	3.772.547	3.743.307
Energie Transitie Groep N.V.	7.769.045	10.089.977
Greenchoice Integrated Solutions B.V.	1.134.458	1.000
Greenchoice EOS B.V.	3.944.938	-
	40.556.514	32.207.853

Voor Qurrent Renewable Energy B.V., Qurrent Nederland B.V., International Solar B.V., Yellow Step Solar B.V., Energie Transitie Groep, N.V., Huismerk Energie N.V., Greenchoice Zakelijk N.V., en Greenchoice Trading Company B.V. is een aansprakelijkstelling volgens art 2:403 BW afgegeven.

Vordering op groepsmaatschappijen

De vorderingen op groepsmaatschappijen betreft een aantal leningen aan Kieszon met een hoofdsom van € 3,2 miljoen en hebben een rente variërend van 1,6% tot 4%. Voor het restant van de leningen per 2023 heeft een bedrag van € 0,4 miljoen een looptijd langer dan vijf jaar. De aflossing van deze leningen zal voor € 0,2 miljoen geschieden binnen een jaar en voor € 0,6 miljoen tussen 1 en 5 jaar.

Deelnemingen

€	31-12-2023	31-12-2022
Overige deelnemingen (waardering kostprijs)		
Etriplus B.V. (10%)	81.550	81.550
Overige deelnemingen (waardering nettovermogenswaarde)		
Eteck Holding B.V. (50%)	778.187	1.019.651
Hydro Investment Projects B.V. (30%)	207.532	209.751
Face the Future B.V. (52%)	258.247	231.801
WGV Holding B.V. (50%)	7.028.551	4.586.175
WGV EOS B.V. (50%)	137.500	-
De Wieken B.V. (25%)	143.954	685.472
Goede Buren Windpark Streepland B.V. (25%)	997.233	572.125
Crowdinvesting B.V. (20%)	529.138	379.600
Green Energy Storage B.V. (30%)	-	1.800
Energy Essentials Group B.V. (20%)	215.752	61.558
Saman Groep B.V. (20%)	1.662.134	810.557
Samen voor de Batterij B.V. (39%)	115.479	-
	12.073.707	8.558.490
	12.155.257	8.640.040

Greenchoice B.V. heeft voor WGV Holding B.V. in 2023 een informele kapitaalstorting (agio) verricht (€ 150.000).

Eind september 2023 heeft Greenchoice B.V. een 50% aandelenbelang gekocht in WGV EOS B.V. en tevens een informele kapitaalstorting (agio) verricht (€ 137.500). Eind december 2023 heeft Greenchoice B.V. een 39% aandelenbelang gekocht in Samen voor de Batterij B.V. voor € 39 en een informele kapitaalstorting (agio) verricht (€ 115.440). Deze verworven aandelenbelangen zijn verwerkt onder overige deelnemingen en gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde.

De deelnemingen Eteck Holding B.V., WGV Holding B.V. en WGV EOS B.V. classificeren zich als joint venture op grond van de samenwerkingsovereenkomst die de vennootschap heeft gesloten met de andere aandeelhouders van deze deelnemingen.

Vlottende activa

40. Voorraden

€	31-12-2023	31-12-2022
Grond- en hulpstoffen	14.129.898	39.932.042
Handelsgoederen	8.481.453	4.697.427
	22.611.351	44.629.469

De grond- en hulpstoffen betreffen volledig de opslag van gas en zijn gewaardeerd tegen lagere opbrengstwaarde. De opbrengstwaarde is gebaseerd op de meest betrouwbare schatting van het bedrag dat de voorraden maximaal zullen opbrengen, onder aftrek van nog te maken kosten.

Onder de voorraad handelsgoederen is de voorraad groencertificaten opgenomen. Er is geen sprake van voorraad handelsgoederen die worden gewaardeerd tegen lagere opbrengstwaarde.

41. Vordering op handelsdebiteuren

€	31-12-2023	31-12-2022
Handelsdebiteuren	39.813.960	27.339.120
Voorziening dubieuze vorderingen op handelsdebiteuren	-3.076.469	-1.363.775
	36.737.491	25.975.345

In de handelsdebiteuren is een bedrag begrepen van € 1,3 miljoen (2022: € 1 miljoen) met een resterende looptijd langer dan 1 jaar. De boekwaarde van de handelsdebiteuren benadert de reële waarde.

42. Vordering op groepsmaatschappijen

€	31-12-2023	31-12-2022
Rekening-courant Greenchoice Hartelkanaal B.V.	7.729.595	6.436.502
Rekening-courant Qurrent Renewable Energy B.V.	18.683	-
Rekening-couranten KiesZon	27.954.062	29.991.354
	35.702.340	36.427.856

De vorderingen op groepsmaatschappijen betreffen rekening-courant vorderingen. Het rentepercentage dat over deze vorderingen in rekening is gebracht bedraagt 5% (2022: 5%). De rekening-courant vorderingen hebben een looptijd van korter dan een jaar.

De boekwaarde van deze vorderingen benadert de reële waarde.

43. Overige vorderingen en overlopende activa

De overige vorderingen en overlopende activa bestaan voornamelijk uit waarborgsommen ad € 133,3 miljoen (2022: € 62,8 miljoen) en de post nog te verrekenen inzake geleverde elektra en gas ad € 61 miljoen (2022: € 90,3 miljoen). De toelichting van de aard van deze posten is opgenomen in noot 9.

44. Liquide middelen

De liquide middelen bedragen per 31 december 2023 € 26,5 miljoen (2022: € 108,5 miljoen) en staan ter vrije beschikking. In het saldo 2022 is een bedrag van € 17,5 miljoen opgenomen inzake ontvangen waarborgsommen van leveranciers die niet vrij besteedbaar zijn.

Eigen vermogen

45. Eigen vermogen

In onderstaande overzichten is het verloop van het eigen vermogen (vóór resultaatbestemming) weergegeven:

Verloopstaat eigen vermogen 2023

€	Geplaatst aandelenkapitaal	Agioreserve	Wettelijke reserves	Overige reserves	Onverdeeld resultaat	Totaal
Stand per 1 januari 2023	18.000	91.702	7.515.891	120.425.520	58.204.597	186.255.710
Mutatie uit resultaatverdeling	-	-	-	58.204.597	-58.204.597	-
Resultaat boekjaar	-	-	-	-	74.116.093	74.116.093
Dividenduitkering	-	-	-	-20.163.777	-	-20.163.777
Toevoeging	-	-	5.401.876	-	-	5.401.876
Onttrekking	-	-	-699.770	-4.702.106	-	-5.401.876
Stand per 31 december 2023	18.000	91.702	12.217.997	153.764.234	74.116.093	240.208.026

Verloopstaat eigen vermogen 2022

€	Geplaatst aandelenkapitaal	Agioreserve	Wettelijke reserves	Overige reserves	Onverdeeld resultaat	Totaal
Stand per 1 januari 2022	18.000	91.702	5.661.597	111.180.880	25.482.655	142.434.834
Mutatie uit resultaatverdeling	-	-	-	25.482.655	-25.482.655	-
Resultaat boekjaar	-	-	-	-	58.204.597	58.204.597
Dividenduitkering	-	-	-	-14.383.721	-	-14.383.721
Toevoeging	-	-	2.148.361	294.067	-	2.442.428
Onttrekking	-	-	-294.067	-2.148.361	-	-2.442.428
Stand per 31 december 2022	18.000	91.702	7.515.891	120.425.520	58.204.597	186.255.710

46. Geplaatst aandelenkapitaal

Het maatschappelijk kapitaal van de onderneming bedraagt € 90.000 (2022: € 90.000), verdeeld in 900 gewone aandelen van € 100 nominaal. Hiervan zijn geplaatst 180 gewone aandelen (2022: 180).

De verdeling van de geplaatste aandelen tussen de aandeelhouders is als volgt:

- Energie Concurrent B.V. 126 (70%)
- Eneco Consumenten B.V. 54 (30%)

Opgemerkt wordt dat geen wijzigingen in de verdeling hebben plaatsgevonden ten aanzien van voorgaand boekjaar.

47. Agioreserve

Het agio omvat de opbrengsten uit de uitgifte van aandelen voor zover deze hoger zijn dan het nominale bedrag van de aandelen (opbrengsten boven pari).

48. Wettelijke reserves

€	31-12-2023	31-12-2022
Wettelijke reserve voor geactiveerde kosten van ontwikkeling	9.360.951	6.259.930
Wettelijke reserve ingehouden winsten deelnemingen	2.857.046	1.255.961
	12.217.997	7.515.891

Wettelijke reserve voor geactiveerde kosten van ontwikkeling

De post wettelijke reserve voor geactiveerde kosten van ontwikkeling betreft een reserve voor het activeren van de kosten met betrekking tot de ontwikkeling van operationele systemen.

Wettelijke reserve ingehouden winst deelnemingen

De post wettelijke reserve ingehouden winsten deelnemingen heeft betrekking op deelnemingen die volgens de vermogensmutatiemethode zijn gewaardeerd. De reserve is gelijk aan het op basis van de grondslagen van de vennootschap berekende aandeel in de resultaten en de rechtstreekse vermogensmutaties van de deelnemingen sinds de eerste waardering tegen nettovermogenswaarde, verminderd met uitkeringen waarop de vennootschap recht heeft gekregen sinds de eerste waardering tegen nettovermogenswaarde, en verminderd met uitkeringen die de moedermaatschappij zonder beperkingen kan bewerkstelligen. Bij dit laatste is rekening gehouden met mogelijk

niet-uitkeerbare winsten door deelnemingen die B.V.'s zijn in verband met door de besturen van de B.V.'s uit te voeren uitkeringstests. De wettelijke reserve wordt op individuele basis bepaald. Ultimo 2023 is een wettelijke reserve gevormd voor Hydro Investments Projects B.V., Crowdinvesting B.V., De Wieken B.V., Saman Group B.V., Goede Buren Windpark Streepland B.V. en Energy Essentials Group B.V. ad € 2,8 miljoen (2022: € 1,3 miljoen).

Voorstel resultaatverwerking

Het bestuur van de vennootschap, met goedkeuring van de Raad van Commissarissen, stelt aan de Algemene Vergadering voor het resultaat 2023 na belastingen de volgende bestemming te geven:

Van het resultaat over 2023 ad € 74,1 miljoen is men voornemens € 24,6 miljoen aan dividend uit te keren en het restant toe te voegen aan de overige reserves.

Dit voorstel dient nog te worden vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders en is derhalve nog niet verwerkt in de jaarrekening 2023 van de vennootschap. Het resultaat na belastingen over 2023 is opgenomen in de post onverdeeld resultaat in het eigen vermogen.

In 2023 is er een dividend toegekend van € 20,2 miljoen.

De onderneming kan aan de aandeelhouders en andere gerechtigden tot de voor uitkering vatbare winst slechts uitkeringen doen voor zover (1) de onderneming na de uitkering kan blijven doorgaan met het betalen van haar opeisbare schulden (de zogeheten uitkeringstest), en (2) het eigen vermogen groter is dan de reserves die krachtens de wet en de statuten moeten worden aangehouden (de zogeheten balanstest). Indien dit niet het geval is, mag het bestuur de uitkering niet goedkeuren.

Bestemming van het resultaat over het boekjaar 2022

De jaarrekening 2022 is vastgesteld in de Algemene Vergadering gehouden op 30 juni 2023. De Algemene Vergadering heeft de bestemming van het resultaat 2022 vastgesteld conform het voorstel van het bestuur.

Voorzeningen

49. Voorzeningen

€	Latente belasting- verplichtingen	Overige voorzeningen	Totaal
Stand per 1 januari 2023	2.976.314	954.180	3.930.494
Dotatie	202.314	4.769.379	4.971.693
Onttrekking	-748.199	-173.020	-921.219
Stand per 31 december 2023	2.430.429	5.550.539	7.980.968

De voorzieningen worden toegelicht onder noot 12 en 13.

Kortlopende schulden

50. Schulden aan leveranciers en handelskredieten

In het saldo van de crediteuren is per balansdatum een bedrag van € 7.067 (2022: € 17.258) opgenomen als schuld aan verbonden maatschappijen.

51. Schulden aan groepsmaatschappijen

€	31-12-2023	31-12-2022
Rekening-courant Current Nederland B.V.	2.957.214	2.966.995
Rekening-courant Energie Transitie Groep N.V.	1.942.570	25.136.197
Rekening-courant Hartel2 V.O.F.	-	372.701
Rekening-courant Greenchoice Integrated Solutions B.V.	5.752	1.000
Rekening-courant Greenchoice EOS B.V.	265.155	-
	5.170.691	28.476.893

De schulden aan groepsmaatschappijen betreffen rekening-courant schulden. Het rentepercentage dat over deze schulden in rekening is gebracht bedraagt 5% (2022: 5%). De rekening-courant schulden hebben een looptijd korter dan een jaar. De boekwaarde van deze schulden benadert de reële waarde.

52. Overige schulden en overlopende passiva

De overige schulden en overlopende passiva bestaan voornamelijk uit nog te verrekenen inzake geleverde elektra en gas ad € 80,6 miljoen (2022: € 144,9 miljoen) en nog te betalen inkoopkosten elektra en gas ad € 42,2 miljoen (2022: € 74,3 miljoen). De toelichting van de aard van deze posten is opgenomen in noot 21.

Financiële instrumenten en risicobeheersing

De onderneming maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de onderneming blootstelt aan markt-, krediet-, rente- en liquiditeitsrisico's. Om deze risico's te beheersen heeft de onderneming een beleid inclusief een stelsel van limieten en procedures opgesteld om de risico's van onvoorspelbare ongunstige ontwikkelingen op de financiële markten en daarmee op de financiële prestaties van de onderneming te beperken. De onderneming zet afgeleide financiële instrumenten in, waaronder swaps, om risico's te beheersen. Afgeleide instrumenten worden niet ingezet voor handelsdoeleinden.

Marktrisico

Marktrisico is het risico dat wordt gelopen over waardeveranderingen in huidige of toekomstige kasstromen van contracten die het gevolg zijn van veranderingen in marktprijzen van elektriciteit en gas. Ter afdekking van het prijsrisico van verkoopcontracten waarin de verkoopprijs voor elektriciteit en gas vaststaat gedurende de looptijd van de overeenkomst, wordt door Greenchoice elektriciteit en gas ingekocht door middel van termijncontracten die leiden tot fysieke levering en financiële contracten (derivaten).

Greenchoice hanteert een strikt beleid om 'open' posities (d.w.z. mismatches tussen toekomstige in- en verkoopvolumes) in te perken. Per balansdatum vallen de open posities binnen de door Greenchoice gestelde handelslimieten. De open posities op termijncontracten die leiden tot fysieke levering kunnen als volgt worden gekwantificeerd op basis van de forward prijzen voor het betreffend jaar:

Tijdvak	Elektriciteit - open positie in €	Gas - open positie in €
2024	-0,5 miljoen	1,6 miljoen
2025	0,4 miljoen	-0,4 miljoen
2026	-0,4 miljoen	0,2 miljoen

Omdat deze contracten worden gezien als een normale inkoop of verkoop van goederen worden ze verwerkt op het moment van feitelijke (fysieke) levering en zijn deze derhalve op balansdatum niet verwerkt in de financiële positie.

Greenchoice maakt in beperkte mate gebruik van financiële contracten om enkel het prijsrisico te managen. Voor deze financiële contracten (swaps) geldt dat deze niet leiden tot fysieke levering en kwalificeren als derivaat. Voor deze swaps geldt dat indien wordt voldaan aan de voorwaarden van hedge accounting, de hedgerelatie wordt verwerkt overeenkomstig de regels van kostprijs hedge accounting. Wanneer sprake is van overhedge worden eventuele daaruit volgende verliezen direct ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voor een toelichting van de reële waarde wordt verwezen naar paragraaf 'Reële waarde'.

Kredietrisico

Het kredietrisico omvat voornamelijk het risico dat klanten hun rekeningen niet betalen (debiteurenrisico). De vorderingen uit hoofde van handelsdebiteuren zijn verspreid over een zeer groot aantal debiteuren. Greenchoice mitigeert dit risico deels door een kredietwaardigheidstoets uit te voeren voordat klanten worden geaccepteerd, door de hoogte van voorschotbedragen ten opzichte van werkelijk verbruik actief te monitoren en door een actief incassobeleid te voeren, waaronder de inzet van incassobureaus en een leveringsstop bij wanbetalers. Het maximale bedrag aan kredietrisico uit hoofde van handelsdebiteuren bedraagt € 3,1 miljoen exclusief belastingen (2022: € 1,4 miljoen).

Een ander, voor Greenchoice belangrijk, kredietrisico wordt gevormd door de uitstaande leningen die zijn verstrekt aan ondernemingen waarin wordt deelgenomen en aan andere partijen waarin is bijgedragen aan duurzame investeringen. Naast een gedegen kredietbeoordeling vooraf, is er sprake van actieve monitoring op uitstaande saldi nadat de leningen verstrekt zijn. Het nominaal uitstaande bedrag aan verstrekte leningen per 31 december 2023 bedraagt € 2,2 miljoen (2022: € 5,5 miljoen). De boekwaarde van deze leningen bedraagt € 1,8 miljoen (2022: € 2,9 miljoen).

Renterisico

De onderneming gaat risico-avers om met renterisico's, effectieve posities met rentederivaten om resultaat te genereren uit rentemutaties zijn niet toegestaan. Negatieve resultaten als gevolg van blootstelling aan rentemutaties op lopende rekeningen wordt tot een minimum beperkt. Het maximale renterisico dat Greenchoice bereid is te lopen, is gemaximeerd op € 0,5 miljoen bij een rentestijging van 1%.

Bij bancaire financiering van projecten, zoals windprojecten en zonprojecten, wordt zoveel mogelijk gekozen voor een rentevaste periode die gelijkstaat aan de looptijd van de lening. Bij een deel van de reeds opgenomen leningen is sprake van een rentevaste periode die korter is dan de volledige looptijd van deze leningen. Over deze periode loopt Greenchoice een renterisico. Op dit moment worden nog geen afgeleide financiële instrumenten gebruikt om deze rentefluctuaties te mitigeren.

Liquiditeitsrisico

De onderneming beheerst het liquiditeitsrisico door periodiek de liquiditeitsbehoeften en beschikbare middelen op de korte en lange termijn te inventariseren middels liquiditeitsforecasts. Het management ziet erop toe dat voor de onderneming steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen, dat hiervoor voldoende financiering wordt aangetrokken en dat de gestelde convenanten tevens gehaald blijven worden.

Voor de termijncontracten worden 'cash collaterals' toegepast, indien de marktwaarde afwijkt van de contractwaarde moeten er daarom mogelijk waarborgsommen gestort/ontvangen worden bij/van wederpartijen. Greenchoice monitort de impact hiervan door middel van stresstests in de liquiditeitsforecast waarbij rekening wordt gehouden met verschillende marktprijs- en weerscenario's.

Op 23 december 2022 is de werkkapitaalfinanciering geherfinancierd voor de kredietbehoefte tot en met 31 december 2025 met de mogelijkheid tot verlenging van 2 jaar. De werkkapitaalfinanciering per 23 december 2022 is overeengekomen met ING Bank N.V., Coöperatieve Rabobank U.A., ABN AMRO Bank N.V. en Zurich Insurance plc Netherlands branch bedraagt € 185 miljoen. De financiering bestaat uit een bankgarantiefaciliteit van €65 miljoen en € 120 miljoen aan faciliteiten ter financiering van het seizoenspatroon in de liquide middelen. Zurich Insurance plc Netherlands branch heeft € 35 miljoen aan bankgarantiefaciliteit verstrekt de overige faciliteiten zijn gelijk verdeeld tussen de drie banken. De € 120 miljoen zal jaarlijks met € 5 miljoen dalen en bedraagt per 1 januari 2024 € 110 miljoen.

Per 31 december 2023 is geen gebruik gemaakt van de kredietlijn, wel is voor € 39,4 miljoen aan bankgaranties afgegeven.

Als gevolg van de sterke daling van de marktprijzen heeft Greenchoice op 31 december 2023 € 81,5 miljoen aan cash collaterals voldaan. Deze cash collaterals dienen als extra zekerheid voor de inkooppartijen van Greenchoice en zullen bij stabiele marktprijzen automatisch worden afgebouwd totdat de ingekochte energie geleverd is.

Als onderdeel van het opstellen van de jaarrekening beoordeelt management de geschiktheid van toepassing van het continuïteitsbeginsel. Bij het maken van deze beoordeling heeft management rekening gehouden met de periode tot 12 maanden na afloop van de rapportageperiode, alsmede met de periode tot 12 maanden na het opmaken van de jaarrekening. Met betrekking tot voorgenoemde periode zijn er geen indicaties dat de continuïteit in gevaar is. Het management acht toepassing van het continuïteitsbeginsel passend.

Reële waarde

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten, met uitzondering van de afgeleide financiële instrumenten benadert de boekwaarde daarvan.

De Mark-to-Market positie van de afgeleide financiële instrumenten per 31 december 2023 bedraagt voor de fixed for floating swaps € 37,6 miljoen negatief (2022: € 3,5 miljoen negatief) met een contractwaarde van € 127,3 miljoen (2022: € 35,5 miljoen) en voor de floating for fixed swaps nihil (2022: € 0,8 miljoen negatief met een contractwaarde van € 10,1 miljoen). Deze specifieke afgeleide financiële instrumenten betreffen de financiële contracten zonder fysieke levering, waarmee het prijsrisico van inkopen van energie wordt gehedged.

Claims en juridische geschillen

Tegen Greenchoice B.V. zijn claims ingediend die door haar worden betwist. Voor zover het mogelijk is een redelijke schatting van het bedrag van de verplichting te maken zijn hiervoor voorzieningen getroffen. Voor een toelichting van de meest belangrijke geschillen waarvoor dat niet het geval is verwijzen wij naar de toelichting [Claim en juridische geschillen](#) in de geconsolideerde jaarrekening.

Niet in de balans opgenomen rechten, verplichtingen en regelingen

Niet in de balans opgenomen regelingen

Uit hoofde van de werkkapitaalfinanciering die Greenchoice met ING Bank N.V., Coöperatieve Rabobank U.A., ABN AMRO Bank N.V. en Zurich Insurance plc Netherlands branch is overeengekomen, heeft Greenchoice zekerheden aan de banken verstrekt. Ter zekerstelling aan de banken is een stil pandrecht op alle vorderingen van Greenchoice B.V., Greenchoice Zakelijk N.V., Yellow Step Solar B.V. en International Solar B.V. gevestigd, alsmede op de bankrekeningen bij de betreffende bank.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Huurverplichtingen

Door de onderneming zijn meerjarige financiële verplichtingen aangegaan tot en met 1 maart 2027 voor de huur van een bedrijfsruimte. De huurverplichtingen voor het komende jaar bedragen € 0,9 miljoen. De huurverplichtingen voor de periode langer dan één jaar en korter dan vijf jaar bedragen € 1,6 miljoen en voor de periode langer dan vijf jaar nihil.

Afnameverplichtingen

Greenchoice B.V. en haar groepsmaatschappijen hebben inkoopverplichtingen voor gas, elektra en garanties van oorsprong met vaste prijsafspraken ter grootte van € 763 miljoen (2022: € 1,162 miljard). De afloop van deze inkoopcontracten zal voor € 425 miljoen geschieden binnen één jaar, van € 337 miljoen tussen één en vijf jaar en van € 1 miljoen later dan vijf jaar.

De inkoopverplichtingen omvatten energiecontracten voor eigen gebruik met verschillende energieproducenten.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen inzake aansprakelijkheidsstellingen

Voor Qurrent Renewable Energy B.V., Qurrent Nederland B.V., International Solar B.V., Yellow Step Solar B.V., Energie Transitie Groep, N.V., Huismerk Energie N.V., Greenchoice Zakelijk N.V., en Greenchoice Trading Company B.V. is een aansprakelijkstelling volgens art 2:403 BW afgegeven.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen inzake garanties

Eind 2023 zijn diverse (bank)garanties afgegeven, dan wel ontvangen door Greenchoice voor een totaalbedrag van € 39 miljoen (2022: € 32,5 miljoen) afgegeven, respectievelijk € 70 miljoen (2022: € 193,1 miljoen) ontvangen ten behoeve van diverse inkoopverplichtingen.

Eind 2023 heeft Greenchoice een totaalbedrag van € 7,5 miljoen (2022: € 1 miljoen) te betalen cash collaterals met betrekking tot inkoopcontracten van energie. Deze bedragen dienen begin 2024 voldaan te zijn door Greenchoice.

Operationele leases

Door de onderneming zijn meerjarige financiële verplichtingen aangegaan voor een aantal leaseauto's. De totale verplichting bedraagt € 0,4 miljoen voor het komende jaar. Een omvang van € 0,4 miljoen heeft betrekking op de periode langer dan één jaar en korter dan vijf jaar. De gemiddelde resterende looptijd van de verplichting is 23,9 maanden en de laatste verplichting loopt af in augustus 2027.

Het bedrag van leasebetalingen dat is verwerkt als last in 2023, bedraagt € 0,4 miljoen (2022: € 0,2 miljoen).

Fiscale eenheid

De onderneming vormt samen met Greenchoice Hartelkanaal B.V., Qurrent Renewable Energy B.V., Qurrent Nederland B.V., Energie Transitie Groep N.V., Huismerk Energie N.V., Greenchoice Zakelijk N.V., Greenchoice Trading Company B.V., International Solar B.V., International Solar Projects I B.V., International Solar Projects II B.V., International Solar Projects X B.V., International Solar Projects XIII B.V., International Solar Projects XV B.V., KiesZon Huur B.V., Yellow Step Solar B.V., LeaseZon I B.V., KiesZon voor de Toekomst B.V., Greenchoice Integrated Solutions B.V. en Greenchoice Exploitatie I B.V. een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting.

Per 25 juli 2023 zijn Greenchoice EOS B.V., Greenchoice EOS Hartelkanaal B.V. en Greenchoice EOS Hellegatsplein B.V. ook onderdeel van de fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting en per 27 juli 2023 is tevens KiesZon MKB I B.V. toegevoegd. Per 27 december 2023 zijn International Solar Holding I B.V. en International Solar Holding II B.V. ook toegevoegd aan de fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting.

Per 29 juni 2023 maken Energieondernemers B.V. en GIPP Energy Holding B.V. als gevolg van hun liquidatie geen deel meer uit van de fiscale eenheid.

De vennootschapsbelasting is in elk van de vennootschappen opgenomen voor dat deel dat de desbetreffende vennootschap als zelfstandig belastingplichtige verschuldigd zou zijn.

Transacties verbonden partijen

Per 1 januari 2023 zijn de zakelijke klanten gemigreerd van Greenchoice B.V. naar Greenchoice Zakelijk N.V. tegen boekwaarde.

Toelichting op de enkelvoudige winst- en-verliesrekening over 2023

Personeelskosten

€	2023	2022
Lonen en salarissen	28.652.837	24.405.558
Sociale lasten en pensioenlasten	6.147.385	4.964.278
Overige personeelsbeloningen	7.909.554	7.545.329
	42.709.776	36.915.165
Doorbelaste personeelskosten	-11.473.374	-352.500
	31.236.402	36.562.665

In de overige personeelsbeloningen is € 4,9 miljoen (2022: € 5,3 miljoen) aan kosten voor inhuur derden en uitbesteed werk opgenomen.

Gemiddeld aantal werknemers

	2023	2022
Algemeen	32	31
Financieel	54	46
Consument	176	131
Zakelijk	54	49
IT en Data	85	79
Sourcing en Portfoliomanagement	28	24
Totaal	429	360

Er werken geen werknemers buiten Nederland.

53. Aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen

€	2023	2022
Greenchoice Hartelkanaal B.V.	2.123.125	266.206
Hartel2 B.V.	561.114	99.381
Qurrent Renewable Energy B.V.	29.239	-253.147
Energie Transitie Groep N.V.	-2.320.932	4.287.258
International Solar B.V.	-1.198.628	2.526.366
Greenchoice Integrated Solutions B.V.	-16.542	-
Greenchoice EOS B.V.	264.838	-
Eteck Holding B.V.	-241.464	-344.843
Hydro Investment Projects B.V.	-2.219	-4.751
Face the Future B.V.	26.446	29.318
Goede Buren Windpark Streepland B.V.	425.108	-
WGV Holding B.V.	2.292.376	-
De Wieken B.V.	143.952	685.470
Crowdinvesting B.V.	149.538	191.807
Energy Essentials Group B.V.	154.194	-19.791
Saman Groep B.V.	851.577	136.213
Green Energy Storage B.V.	-39.732	-
	3.201.990	7.599.487

Rotterdam, 14 juni 2024

Greenchoice B.V.

C.E. de Ruiter
Bestuurder Greenchoice B.V.

M.J.W. van Sleuwen
Bestuurder Greenchoice B.V.

Ondertekening commissarissen:

J.G.T.M. van Niersen
Voorzitter Raad van Commissarissen

M.B. Rexwinkel
Lid Raad van Commissarissen

J. van der Velde
Lid Raad van Commissarissen

B.E.M. Zuiderwijk
Lid Raad van Commissarissen

N.P. de Jong
Lid Raad van Commissarissen

De Algemene Vergadering heeft de opgemaakte jaarrekening vastgesteld op 28 juni 2024.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er is geen sprake van gebeurtenissen na balansdatum.

Overige gegevens

Verwijzing naar de controleverklaring

De jaarrekening is voorzien van een controleverklaring door KPMG Accountants N.V. Deze verklaring is als onderdeel van de overige gegevens opgenomen.

Statutaire regeling omtrent de bestemming van de winst

Volgens artikel 7.4 van de statuten staat de winst ter vrije beschikking van de Algemene Vergadering, die deze geheel of gedeeltelijk kan bestemmen tot vorming van – of storting in – één of meer algemene of bijzondere reservefondsen.

De onderneming kan aan de aandeelhouders en andere gerechtigden tot de voor uitkering vatbare winst slechts uitkeringen doen voor zover het eigen vermogen groter is dan het gestorte en opgevraagde deel van het kapitaal vermeerderd met de reserves die krachtens de wet moeten worden aangehouden.

Nevenvestigingen

De vennootschap beschikt over nevenvestigingen in Rosmalen en Nijmegen die handelen onder de respectievelijke handelsnamen KiesZon en Greenchoice Zakelijk.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de algemene vergadering van Greenchoice B.V.

Verklaring over de in het geïntegreerd jaarverslag opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Greenchoice B.V. (of hierna 'de vennootschap') te Rotterdam (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit geïntegreerd jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Greenchoice B.V. per 31 december 2023 en van het resultaat over 2023, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2023;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Greenchoice B.V. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie en onze bevindingen ten aanzien van fraude en niet naleven wet- en regelgeving en continuïteit moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Controleaanpak risico van fraude en het niet naleven van wet- en regelgeving

In het hoofdstuk 'Governance' van het geïntegreerd jaarverslag beschrijft de directie de procedures ten aanzien van de risico's op fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving en neemt de Raad van Commissarissen deze beschrijving in beschouwing.

In het kader van onze controle hebben wij inzicht verkregen in de vennootschap en de bedrijfsomgeving en van het risicomanagement van de vennootschap met betrekking tot fraude en niet-naleving van wet- en regelgeving. Onze werkzaamheden omvatten onder andere het evalueren van de gedragscode, de klokkenluidersregeling en de procedures van de vennootschap om aanwijzingen van mogelijke fraude en niet-naleven van wet- en regelgeving te onderzoeken. Bovendien hebben wij inlichtingen ingewonnen bij de directie en bij andere relevante afdelingen zoals Legal en Compliance, inclusief inlichtingen over lopende geschillen inzake tarifiering, en hebben wij correspondentie met relevante toezichthoudende autoriteiten en regelgevers in onze evaluatie betrokken. We hebben elementen van onvoorspelbaarheid in onze controleaanpak opgenomen.

Op basis van onze risicoanalyse werkzaamheden hebben wij de volgende rechtsgebieden geïdentificeerd die de meest waarschijnlijke oorzaak zouden kunnen zijn voor een materieel effect op de jaarrekening in het geval van het niet-voldoen aan deze regelgeving:

- Energiemarkt specifieke wet- en regelgeving zoals de Elektriciteitswet, Gaswet en de Nieuwe Energiewet inclusief interpretatie van lopende geschillen;
- Mededingingswetten die gelden voor de vennootschap.

In overeenstemming met het bovenstaande en met de controlestandaarden hebben wij de volgende risico's geïdentificeerd ten aanzien van fraude die relevant zijn voor onze controle, inclusief de relevante veronderstelde risico vastgelegd in de controlestandaarden, en hebben hierop als volgt ingespeeld:

- Doorbreken van interne beheersing door het management (een verondersteld risico)

Risico:

Het management is in een unieke positie om fraude te plegen door de mogelijkheid het proces van financiële verslaggeving en resultaten te manipuleren door middel van het doorbreken van de interne beheersing die anderszins effectief lijken te werken.

Controleaanpak :

- Wij hebben de opzet en de implementatie geëvalueerd van interne beheersingsmaatregelen die relevant zijn voor het mitigeren van de risico's op fraude, zoals het identificeren van werkzaamheden met betrekking tot journaalposten;
- Wij hebben een data-analyse uitgevoerd op journaalposten met een hoger risico gerelateerd aan ongebruikelijke combinaties van journaalposten en journaalposten gerelateerd aan grootboekrekeningen waar in het boekjaar een zeer beperkt aantal transacties op zijn geregistreerd. Waar we onverwachte journaalposten of andere risico's identificeerden via onze data-analyse, hebben we aanvullende controlewerkzaamheden uitgevoerd om op elk geïdentificeerd risico in te spelen. Deze werkzaamheden omvatten ook het verifiëren van transacties met de broninformatie;
- Wij hebben gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd met betrekking tot de eliminatieboekingen en overige consolidatieboekingen;
- Wij hebben schattingen als ook oordeelsvormingen en veronderstellingen van het management geëvalueerd.

- Omzetverantwoording (een verondersteld risico)

Risico:

Wij hebben een frauderisico geïdentificeerd met betrekking tot de opbrengstverantwoording inzake de geschatte, niet afgerekende omzet uit verkopen van elektriciteit en gas van het groepsonderdeel Greenchoice Zakelijk N.V. Dit risico omvat het inherente risico dat management opzettelijk de opbrengsten te hoog verantwoord omdat management druk kan voelen om geplande resultaten voor het huidige jaar te behalen.

Controleaanpak :

- Wij hebben de opzet en de implementatie geëvalueerd van interne beheersingsmaatregelen met betrekking tot het opbrengstverantwoordingsproces, specifiek gericht op het schattingselement van de omzet;
- Wij hebben gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd met betrekking tot de schatting die het management heeft opgesteld. Deze werkzaamheden omvatten detailwerkzaamheden op de omzet die nog niet is afgelopen;

- Wij hebben de methodiek en de onderliggende assumpties beoordeeld in de schattingsposten in vergelijking met eerdere jaren;
- Wij hebben de toereikendheid van de grondslagen en toelichting inzake de nog te factureren positie inzake elektra en gas voor Greenchoice Zakelijk geëvalueerd.

Wij hebben onze risico-inschatting en controleaanpak en resultaten gecommuniceerd aan de directie en aan de Raad van Commissarissen.

Onze controlewerkzaamheden leidden niet tot aanwijzingen en/of andere redelijke vermoedens van fraude en niet-nakomen van wet- en regelgeving die van materieel belang zijn voor onze controle.

Controleaanpak continuïteit

De directie heeft zijn continuïteitsbeoordeling uitgevoerd en geen continuïteitsrisico's geïdentificeerd. Onze procedures om de continuïteitsbeoordeling van de directie te beoordelen omvatten onder andere:

- Overwegen of de continuïteitsrisicoanalyse door de directie alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle kennis hebben;
- Overwegen of de ontwikkeling in energieprijzen aanleiding geven tot een continuïteitsrisico;
- Analyse van de financiële positie per ultimo boekjaar en ten opzichte van voorgaand boekjaar op indicatoren die kunnen duiden op continuïteitsrisico's;
- Inspectie van financieringsovereenkomsten op voorwaarden die tot continuïteitsrisico's kunnen leiden, waaronder de looptijd en convenanten.

De resultaten van onze risicobeoordeling procedures hebben geen aanleiding gegeven om additionele controlewerkzaamheden op de continuïteitsbeoordeling uit te voeren.

Verklaring over de in het geïntegreerd jaarverslag opgenomen andere informatie

Het geïntegreerd jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;

- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bericht van het bestuur en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie en de Raad van Commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de vennootschap haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze ongedeelde verantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verkrijgen van voldoende geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van de onderdelen of activiteiten binnen de groep. In dat kader zijn wij ook verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole.

Wij communiceren met de Raad van Commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 14 juni 2024

KPMG Accountants N.V.

E. van Deursen RA

BIJLAGEN

Bijlage A – Duurzaamheidsverslaggeving

In dit geïntegreerde jaarverslag rapporteren we over zowel onze financiële als onze niet-financiële prestaties in relatie tot onze strategie en doelstellingen. De resultaten die we behaalden in kalenderjaar 2023 zijn opgenomen in dit geïntegreerde verslag. Het verslag is gepubliceerd in juni 2024, het verslag over 2022 is gepubliceerd in juni 2023.

Verslaggevingsprincipes

Ten grondslag aan dit rapport liggen de principes van geïntegreerd denken en sturen op lange termijn waardecreatie. De grondslagen op basis waarvan de financiële informatie is opgesteld vind je onder [Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling](#) van de geconsolideerde jaarrekening en bouwen op relevante bepalingen van het Burgerlijk Wetboek. We rapporteren de niet-financiële informatie met verwijzing naar de GRI Standaarden. De kwantitatieve indicatoren waarover we rapporteren, zijn gebaseerd op de GRI Standaarden en onze interne rapportagehandleiding.

Scope

Onze verslaggeving rondom duurzaamheid ziet toe op de geconsolideerde activiteiten van de Greenchoice Groep. De algemene scope is gelijk aan de consolidatiekring van het financiële verslag. Minderheidsbelangen worden niet betrokken in de niet-financiële informatie. Voor overnames, fusies en desinvesteringen geldt dat de niet-financiële informatie wordt opgenomen voor de periode gelijk aan de periode waarvoor zij in de financiële consolidatie worden betrokken. Data vanuit de up- en downstream waardeketen zijn nog niet betrokken in dit verslag.

We rapporteren voornamelijk over de onderwerpen die als materieel zijn aangemerkt. Hoe de materiële thema's zijn bepaald, lees je in de paragraaf [Selectie materiële thema's](#). Een nadere toelichting van de scope van de materiële thema's is opgenomen in de relevante onderdelen van het verslag. Een totaaloverzicht van de onderwerpen waarover we rapporteren en waar je deze terugvindt in het verslag is opgenomen in de [GRI Content index](#).

Controle door een externe accountant

We hechten veel waarde aan de kwaliteit en betrouwbaarheid van de rapportage: naast de controles die we intern hebben uitgevoerd, hebben we de indicatoren die betrekking hebben op de materiële thema's laten beoordelen door een externe accountant. De opdracht is verstrekt door de Raad van Commissarissen aan KPMG Accountants N.V., die ook de controle van het financiële verslag uitvoert. Jaarlijks worden de bevindingen gerapporteerd in de managementletter gericht aan de directie en Raad van Commissarissen. De conclusie is opgenomen in het Assurance rapport zoals opgenomen in [bijlage B](#) van dit verslag.

Onze stakeholders

Mensen of groepen die worden beïnvloed door onze acties en die invloed hebben op onze organisatie zien we als onze stakeholders. Greenchoice monitort jaarlijks wie haar stakeholders zijn en onderhoudt actief contact met hen, direct danwel via specialisten die een stakeholdergroep vertegenwoordigen. Wij geloven in luisteren, informeren en elkaar ontmoeten. Zo weten we beter wat de verwachtingen zijn van stakeholders ten aanzien van onze acties. Door in gesprek te zijn, blijven we ook op de hoogte van relevante en actuele ontwikkelingen.

Onze stakeholders worden geïdentificeerd op basis van hun invloed op Greenchoice en omgekeerd de mate waarin Greenchoice hen beïnvloedt. In de volgende tabel zijn de belangrijkste stakeholders opgenomen, inclusief de betrokkenheid over en weer en de meest relevante onderwerpen gedurende 2023.

Stakeholder	Onze betrokkenheid (incl. frequentie)	Onderwerpen 2023
Klanten (consument, zakelijk en producenten)	Klantenservice (dagelijks)	Klantreis
	Nieuwsbrieven (periodiek)	Dataprivacy
	Sociale media (dagelijks)	Bespaarcampagne
	Klanttevredenheidsonderzoek (periodiek)	Klantgerichtheid
	Website (continu te raadplegen)	Bereikbaarheid klantenservice
	Accountmanager (dagelijks)	Energiebespaaradvies
Medewerkers	Klantpanel Greenvoice (periodiek)	Dienstverlening en loyaliteit
	Ondernemingsraad (periodiek)	Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie
	Greenshow (één keer per kwartaal)	Strategie
	Geïntegreerd jaarverslag (jaarlijks)	Wijziging organisatiestructuur
	Intranet (continu te raadplegen)	Week van de werkstress
	Personeelshandboek (continu te raadplegen)	Vitaliteitsweek
	Medewerkerstevredenheidsonderzoek (jaarlijks, periodiek geselecteerde onderwerpen)	Beloningsbeleid Visie op topwerkgeverschap Leiderschapsprogramma
Energiecoöperaties	Webinar (jaarlijks)	Ontwikkelingen energiemarkt
	Nieuwsbrieven (periodiek)	Nieuwe Energiewet
	Enquête (jaarlijks)	
	Evenementen (periodiek)	
Aandeelhouders	Periodieke aandeelhoudersvergaderingen (periodiek)	Strategie Performance
	Geïntegreerd jaarverslag (jaarlijks)	Risico's en kansen
Partners en samenwerkingen	Overleg (periodiek)	Strategische samenwerking
	Evenementen (periodiek)	Ontwikkelingen energiemarkt
	Geïntegreerd jaarverslag (jaarlijks)	
Maatschappij	Overleg NGO's (periodiek)	Sociaal incassobeleid
	Overleg brancheverenigingen (periodiek)	Energiearmoede Overheidsmaatregelen
Financiers	Geïntegreerd jaarverslag (jaarlijks) Overleg (periodiek)	Periodieke convenantenrapportage
Overheidsinstanties en lokale autoriteiten	Continue dialoog (periodiek)	Prijsplafond energie
	ACM afstemming (periodiek)	Brandbrief 'stop fossiele subsidies' Onderzoek van de ACM naar de prijzen van deze energieleveranciers in het eerste kwartaal van 2023

Selectie materiële thema's

We doen in dit rapport verslag over thema's waar wij als organisatie een toegevoegde waarde kunnen leveren én die voor onze klanten en andere stakeholders van belang zijn. Dit verslag is opgesteld op basis van de materialiteitsanalyse die in 2021 werd uitgevoerd, met verwijzing naar GRI principes. In de [GRI content index](#) vind je de verwijzing naar de toelichting in het verslag voor de toegepaste principes terug. Onze stakeholders is gevraagd om voor een lijst van 20 onderwerpen aan te geven voor welke onderwerpen Greenchoice op dat moment en in de toekomst de grootste positieve en/of negatieve impact uit kan oefenen op de maatschappij. Tevens is gevraagd om voor de thema's aan te geven welke kunnen leiden tot belangrijke positieve en negatieve implicaties vanuit een financieel perspectief.

In lijn met vorig jaar is het onderwerp 'Voorop in verduurzaming', dat in 2021 geclusterd was in het onderwerp 'Klimaatimpact verlagen', niet langer een afzonderlijk thema. Het thema 'Voorop in verduurzaming' gaat over de rol die wij innemen in de energietransitie. In onze visie en strategie (zie hoofdstuk [Strategie](#)) komt aan bod hoe Greenchoice hier onder andere invulling aan geeft. Onze performance komt vervolgens terug in de materiële thema's. Wij zullen hierover dan ook niet afzonderlijk te rapporteren.

De thema's zijn ongewijzigd ten opzichte van het jaarverslag 2022. De directie heeft de materiële onderwerpen vastgesteld en is eindverantwoordelijk voor het sturen en beheersen van resultaten ten aanzien van de materiële onderwerpen. De definities van de thema's zijn hieronder opgenomen. De uitkomsten zijn weergegeven in een matrix in paragraaf [Materiële thema's](#).

Energietransitie voor en van iedereen

Toegang tot betaalbare groene stroom voor en van iedereen. We doen dit door ons te ontwikkelen van energieleverancier tot platform voor het aanbieden van verschillende producten en diensten. Dit betekent het stimuleren van lokale energieopwek, particulieren en coöperaties ondersteunen zelf energie op te wekken (bijvoorbeeld door zonnepanelen te installeren of te verhuren) en iedereen op een betaalbare manier mee te laten profiteren van de energietransitie.

Financieel gezond bedrijf blijven

Om ook in de toekomst betaalbare groene stroom en bosgecompenseerd gas voor iedereen te leveren en te kunnen blijven investeren in groene stroom en bosprojecten, is het belangrijk om competitief en financieel gezond te zijn.

Klimaatimpact verlagen

Als ambassadeur voor hernieuwbare, groene stroom en bosgecompenseerd gas voegen we de daad bij het woord door onze eigen CO₂ footprint (en ook de footprint van onze klanten) zo klein mogelijk te houden. Hierbij willen we stimuleren dat klanten een positieve houding krijgen ten opzichte van maatregelen die klimaatverandering tegengaan.

Altijd groene stroom

Het is ons doel het aandeel van groene stroom te vergroten naar 'altijd groen', 365 dagen per jaar en 24 uur per dag. Dit doen we door meer hernieuwbare stroom op te wekken, meer mensen de overstap van grijze naar groene stroom te laten maken en in energieopslag te investeren.

Natuur versterken

Wij zijn ons bewust van de impact die onze bedrijfsactiviteiten kunnen hebben op de natuur. Daarom houden we rekening met de impact van onze operaties op de omgeving en versterken we de natuur en biodiversiteit. Dit doen we lokaal en wereldwijd onder andere door te investeren in bos, wetlands en voedselbossen.

Gedurende 2023 hebben we opnieuw een materialiteitsanalyse uitgevoerd op basis van het principe van dubbele materialiteit. In overleg met in- en externe belanghebbenden bepalen we voor geselecteerde onderwerpen de impact van Greenchoice op mensen, de economie en het milieu, en de impact van deze factoren op Greenchoice en op de financiële duurzaamheid. De onderwerpen zijn geselecteerd op basis van onderzoek in de sector, internationale standaarden voor duurzaamheidsverslaggeving, berichtgeving in de media en documentatie van Greenchoice. Aan de hand van stakeholderinterviews en sessies met een interne expertgroep werd de impact die Greenchoice heeft of kan hebben op mens en milieu (zowel positief als negatief) in kaart gebracht. Financiële en interne stakeholders is gevraagd om nader in te gaan op welke financiële kansen en risico's bestaan of kunnen ontstaan voor Greenchoice met betrekking tot de geselecteerde onderwerpen. Op basis van een scoring en consolidatie van de resultaten van het onderzoek kwamen de volgende zes materiële onderwerpen naar voren: klimaatmitigatie

en –adaptatie, energietransitie, klantgericht werken, biodiversiteit en ecosystemen, ketenverantwoordelijkheid en circulariteit en afvalverwerking. De analyse werd eind 2023 afgerond en goedgekeurd door de directie. De onderwerpen vormen de basis voor de uitwerking van onze lange termijn duurzaamheidsdoelstellingen en in- en externe duurzaamheidsverslaggeving vanaf verslagjaar 2024 en verder.

CSRD

Vanaf 2023 bereiden we ons voor op de nieuwe richtlijn voor duurzaamheidsverslaggeving die door de Europese Unie is vastgesteld. Op grond van deze richtlijn, genaamd de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), moet Greenchoice in 2026 over het verslagjaar 2025 volgens deze normen rapporteren. De uitwerking van de normen is opgenomen in de European Sustainability Reporting Standards (ESRS).

De richtlijn heeft als doel de vergelijkbaarheid en transparantie van duurzaamheidsprestaties te bevorderen. De dubbele materialiteitsanalyse die werd uitgevoerd in 2023 (op hoofdlijnen beschreven in de [vorige paragraaf](#)) is onderdeel van onze voorbereiding. Deze analyse is bedoeld om vast te stellen welke onderwerpen op het gebied van duurzaamheid de grootste impact hebben op de onderneming en het meest van belang zijn voor de stakeholders in de waardeketen van de onderneming. De analyse vormt ook de basis voor de thema's waarover we in volgende verslagen rapporteren en de rapportagevereisten die daarop van toepassing zijn. Daarnaast hebben we in 2023 een start gemaakt met het in kaart brengen van de mate waarin we aan de vereisten van de standaarden kunnen voldoen. Verdere opvolging en implementatie zal in 2024 plaatsvinden.

GRI Content Index

GRI Content Index

Statement of use	Greenchoice heeft gerapporteerd met verwijzing naar de GRI Standards voor de periode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023.
Toepassing GRI 1	GRI 1: Foundation 2021
Van toepassing zijnde GRI Sector Standards	Geen sectorstandaarden van toepassing.

Wij benadrukken dat alleen de GRI standaarden en toelichtingen die zijn toegepast zijn opgenomen in deze tabel.

GRI Content Index

GRI Standaard	Disclosure	Verwijzing	Omissie	Toelichting
Algemene toelichting				
GRI 2: General disclosures 2021	2-1 Organizational details	Organisatieprofiel Goed bestuur en governance		
	2-2 Entities included in the organization's sustainability reporting	Bijlage A - Duurzaamheidsverslaggeving		
	2-3 Reporting period, frequency and contact point	Bijlage A - Duurzaamheidsverslaggeving Contact		
	2-4 Restatements of information	Bijlage A - Duurzaamheidsverslaggeving		Er is geen sprake van herziening van informatie.
	2-5 External assurance	Bijlage A - Duurzaamheidsverslaggeving Bijlage B - Assurance rapport KPMG		
	2-6 Activities, value chain and other business relationships	Organisatieprofiel Energie en ecosysteem Bijlage A - Duurzaamheidsverslaggeving		
	2-7 Employees	Onze medewerkers	GRI 2-7a GRI 2-7b	Greenchoice Groep is enkel actief in Nederland. Er is geen verdere uitsplitsing opgenomen van medewerkers naar regio. Er zijn geen medewerkers werkzaam op basis van een nulurencontract.

2-8 Workers who are not employees	Onze medewerkers	GRI 2-8a	GRI hanteert een brede definitie van 'workers'. De benodigde gegevens voor de gehele reikwijdte van de definitie zijn niet volledig beschikbaar. Toelichting over de gehanteerde definitie is opgenomen in het verslag.
2-9 Governance structure and composition	Goed bestuur en governance		
2-10 Nomination and selection of the highest governance body	Goed bestuur en governance Onze medewerkers		
2-11 Chair of the highest governance body	Goed bestuur en governance		
2-12 Role of the highest governance body in overseeing the management of impacts	Goed bestuur en governance		
2-13 Delegation of responsibility for managing impacts	Goed bestuur en governance Risicobeheersing		
2-14 Role of the highest governance body in sustainability reporting	Goed bestuur en governance Risicobeheersing Bijlage A - duurzaamheidsverslaggeving		
2-15 Conflicts of interest	Goed bestuur en governance		
2-16 Communication of critical concerns	Goed bestuur en governance Risicobeheersing		
2-17 Collective knowledge of the highest governance body	Goed bestuur en governance		
2-18 Evaluation of the performance of the highest governance body	Goed bestuur en governance		
2-19 Remuneration policies	Goed bestuur en governance		

2-20 Process to determine remuneration	Goed bestuur en governance Onze medewerkers		
2-21 Annual compensation ratio		GRI 2-21	Dit is volgens CSRD niet langer een disclosure vereiste. Vooruitlopend op afstemming van ons verslag met de toekomstige rapportageverplichtingen uit hoofde van CSRD is deze GRI disclosure niet opgenomen in het verslag 2023.
2-22 Statement on sustainable development strategy	Bericht van het bestuur Strategie Verslag Raad van Commissarissen		
2-23 Policy commitments	Integriteit en compliance Onze rol in de energietransitie Goed bestuur en governance		
2-24 Embedding policy commitments	Integriteit en compliance		
2-25 Processes to remediate negative impacts	Financiële resultaten Klimaatmitigatie Altijd groene stroom Energietransitie voor en van iedereen Natuur versterken Integriteit en compliance Risicobeheersing		
2-26 Mechanisms for seeking advice and raising concerns	Integriteit en compliance		
2-27 Compliance with laws and regulations	Integriteit en compliance		
2-28 Membership associations	Ecosysteem		
2-29 Approach to stakeholder engagement	Bijlage A - duurzaamheidsverslaggeving		
2-30 Collective bargaining agreements	Onze medewerkers		

Materiële onderwerpen

GRI 3: Material Topics 2021	3-1 Process to determine material topics	Bijlage A - duurzaamheidsverslaggeving	Actualisatie materialiteitsanalyse	De manier waarop materiele onderwerpen gedefinieerd worden is aangescherpt in de huidige GRI standaarden (GRI 2021). De analyse waarop dit verslag mede gebaseerd is, is uitgevoerd op basis van GRI 2016. In 2023 is een nieuwe analyse uitgevoerd in overeenstemming met het dubbele materialiteitsbegrip volgens Europese richtlijnen voor duurzaamheidsverslaggeving (ESRS) ter voorbereiding op verplichte CSRD-rapportage vanaf boekjaar 2025.
	3-2 List of material topics	Bijlage A - Duurzaamheidsverslaggeving Strategie		
Materieel thema: financieel gezond bedrijf blijven				
GRI 3: Material Topics 2021	3-3 Management of material topics	Financiële resultaten		
Materieel thema: energietransitie voor en van iedereen				
GRI 3: Material Topics 2021	3-3 Management of material topics	Energietransitie voor en van iedereen		
Materieel thema: altijd groene stroom				
GRI 3: Material Topics 2021	3-3 Management of material topics	Altijd groene stroom		
Materieel thema: klimaatimpact verlagen				
GRI 3: Material Topics 2021	3-3 Management of material topics	Klimaatmitigatie		
GRI 305: Emissions	305-1 Direct (Scope 1) GHG emissions	Klimaatmitigatie		
	305-2 Energy indirect (Scope 2) GHG emissions	Klimaatmitigatie		
	305-3 Other indirect (Scope 3) GHG emissions	Klimaatmitigatie		
	305-5 Reduction of GHG emissions	Klimaatmitigatie		

GRI 308: Supplier Environmental Assessment	308-1 New suppliers that were screened using environmental criteria	n.v.t.	308-1	Greenchoice acht deze standaard relevant voor genoemd materieel onderwerp, echter hebben wij nog geen beleid vastgesteld omtrent ketenverantwoordelijkheid. Hierdoor kan op dit moment nog geen percentage gerapporteerd worden.
	308-2 Negative environmental impacts in the supply chain and actions taken	n.v.t.	308-2	Deze informatie is op dit moment nog niet volledig beschikbaar. Greenchoice zal in 2024 verdere stappen zetten op het gebied van due diligence, onder andere gericht op de toeleveringsketen.

Materieel thema: natuur versterken

GRI 3: Material Topics 2021	3-3 Management of material topics	Natuur versterken		
GRI 304: Biodiversiteit	304-3 Habitats protected or restored	Natuur versterken		

Bijlage B – Assurance-rapport met beperkte mate van zekerheid van de onafhankelijke accountant over de duurzaamheidsinformatie

Aan: de algemene vergadering van Greenchoice B.V.

Onze conclusie

Wij hebben een assurance-opdracht met beperkte mate van zekerheid uitgevoerd over de onderstaande geselecteerde niet-financiële indicatoren zoals opgenomen in de tabel op pagina 31 (hierna ‘geselecteerde niet-financiële indicatoren’) van het geïntegreerd jaarverslag 2023 van Greenchoice B.V. (hierna: “de vennootschap”).

De niet-financiële indicatoren zijn:

1. Aantal opwekprojecten via coöperaties en VvE's (aantal)
2. Aantal klanten die energie terugleveren (aantal)
3. Percentage van totaal verkocht volume aardgas gecombineerd met bosprojecten en Gold Standard projecten (in %)
4. Gemiddeld standaard jaarverbruik (SJV) gas per aansluiting B2C (in m³)
5. Carbon footprint scope 1 en 2 (in ton CO₂)
6. Geïnstalleerd vermogen KiesZon (in MWp)
7. Totaal regelbaar vermogen (in MWp)
8. Totaal geïnvesteerd in natuurlijk gebied (x €1.000)
9. Oppervlakte bos beschermd en hersteld (in ha)
10. EBITDA groep (in miljoen €)
11. Netto resultaat (in miljoen €)
12. Vrouwelijke medewerkers in het leiderschapsteam (in %)

Op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden en de verkregen assurance-informatie hebben wij geen reden om te veronderstellen dat de in het geïntegreerd jaarverslag opgenomen geselecteerde niet-financiële indicatoren geen, in alle van materieel belang zijnde aspecten, getrouwe weergave geeft in overeenstemming met de van toepassing zijnde criteria zoals toegelicht in de sectie ‘Criteria’.

De basis voor onze conclusie

Wij hebben onze assurance-opdracht met een beperkte mate van zekerheid over de geselecteerde niet-financiële indicatoren verricht volgens het Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 3000A ‘Assurance-opdrachten anders dan opdrachten tot controle of beoordeling van historische financiële informatie (attest-opdrachten)’. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de assurance-opdracht over de geselecteerde niet-financiële indicatoren’.

Wij zijn onafhankelijk van Greenchoice B.V. zoals vereist in de ‘Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten’ (ViO) en andere relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Daarnaast hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen assurance-informatie voldoende en geschikt is als basis voor onze conclusie.

Criteria

De toegepaste criteria voor het opstellen van de geselecteerde niet-financiële indicatoren zijn entiteitsontwikkelde rapportage criteria met verwijzing naar (with reference to) de Sustainability Reporting Standards van de Global Reporting Initiative (GRI) (GRI Standaarden) zoals toegelicht in ‘Verslaggevingsprincipes’ op pagina 187 van het geïntegreerde jaarverslag.

De vergelijkbaarheid van de geselecteerde niet-financiële indicatoren tussen entiteiten onderling en in de tijd kan beïnvloed worden door het ontbreken van geüniformeerde praktijken ter beoordeling en meting van deze informatie. Dit biedt de mogelijkheid verscheidene, acceptabele meettechnieken toe te passen.

Daarom dienen de geselecteerde niet-financiële indicatoren gelezen en begrepen te worden samen met de toegepaste criteria.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij materialiteitsniveaus bepaald voor elk relevant onderdeel van de geselecteerde niet-financiële indicatoren. Bij het evalueren van onze materialiteitsniveaus hebben wij kwantitatieve en kwalitatieve aspecten evenals de relevantie van informatie voor zowel belanghebbenden als de vennootschap in ogenschouw genomen.

Wij zijn met de Raad van Commissarissen overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze assurance opdracht geconstateerde afwijkingen rapporteren die naar onze mening om kwantitatieve of kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de assurance-opdracht van de groep

Greenchoice B.V. is het moederbedrijf van een groep entiteiten. De geselecteerde niet-financiële indicatoren omvat de geconsolideerde informatie van deze groep van entiteiten zoals toegelicht in Bijlage A - Duurzaamheidsverslaggeving (p. 187) van het geïntegreerde jaarverslag.

Onze werkzaamheden voor de assurance-opdracht van de groep bestonden uit assurance-werkzaamheden op groepsniveau (geconsolideerd) alsook bij de groepsonderdelen.

Wij hebben de reikwijdte van onze assurance-opdracht zodanig bepaald dat wij voldoende werkzaamheden verrichten om in staat te zijn een conclusie tot uitdrukking te brengen over de geselecteerde niet-financiële indicatoren. Daarbij hebben wij, onder meer, in aanmerking genomen de managementstructuur van de groep, de aard van de activiteiten van de groepsonderdelen, de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen en de bedrijfstaking waarin de vennootschap opereert.

Op grond hiervan hebben wij de aard en omvang van de werkzaamheden bepaald op het niveau van de groepsonderdelen die noodzakelijk waren om uit te worden gevoerd.

Beperkingen in de reikwijdte van onze assurance-opdracht

In het geïntegreerde jaarverslag is toekomstgerichte informatie opgenomen in de vorm van ambities, strategie, plannen, verwachtingen en schattingen. Toekomstgerichte informatie heeft betrekking op gebeurtenissen en acties die zich nog niet hebben voorgedaan en zich wellicht ook nooit zullen voordoen. Wij geven geen zekerheid bij de veronderstellingen en de haalbaarheid van toekomstgerichte informatie.

De verwijzingen naar externe bronnen of websites in het geïntegreerde jaarverslag maken geen onderdeel uit van de geselecteerde niet-financiële indicatoren die door ons zijn beoordeeld. Wij verstrekken daarom geen zekerheid over deze informatie.

Verantwoordelijkheid van de directie en de Raad van Commissarissen

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen en getrouw weergeven de geselecteerde niet-financiële indicatoren in overeenstemming met de criteria zoals toegelicht in de sectie 'Criteria', inclusief het identificeren van belanghebbenden en het bepalen van materiële onderwerpen.

De directie is ook verantwoordelijk voor het selecteren en toepassen van deze criteria en voor het bepalen dat deze criteria toereikend zijn voor de gerechtvaardigde informatiebehoefte van belanghebbenden, rekening houdend met de van toepassing zijnde wet- en regelgeving met betrekking tot verslaggeving. De door het bestuur gemaakte keuzes ten aanzien van de reikwijdte van de geselecteerde niet-financiële indicatoren en het verslaggevingsbeleid zijn uiteengezet in hoofdstuk 185 van het geïntegreerd jaarverslag.

De directie is ook verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht voor het opstellen van de geselecteerde niet-financiële indicatoren mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het rapportageproces over de geselecteerde niet-financiële indicatoren van Greenchoice B.V.

Onze verantwoordelijkheden voor de assurance-opdracht over de geselecteerde niet-financiële indicatoren

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van de assurance-opdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte assurance-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven conclusie.

Onze assurance-opdracht is gericht op het verkrijgen van een beperkte mate van zekerheid om de plausibiliteit van de geselecteerde niet-financiële indicatoren vast te stellen. De werkzaamheden variëren in aard en timing van, en zijn ook geringer in omvang, dan die bij een assurance-opdracht gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid. De mate van zekerheid die wordt verkregen bij een assurance-opdracht met een beperkte mate van zekerheid is daarom ook aanzienlijk lager dan de zekerheid die wordt verkregen bij een assurance-opdracht met een redelijke mate van zekerheid.

Wij passen de ‘Nadere Voorschriften Kwaliteitssystemen’ (NVKS) toe. Op grond daarvan beschikken wij over een samenhangend stelsel van kwaliteitsmanagement inclusief vastgelegde richtlijnen en procedures inzake de naleving van ethische voorschriften, assurance-standaarden en andere relevante wet- en regelgeving.

Onze beoordeling bestond onder andere uit:

- het uitvoeren van een omgevingsanalyse en het verkrijgen van inzicht in de relevante maatschappelijke thema’s en kwesties en de kenmerken van de vennootschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de toegepaste criteria, de consistente toepassing hiervan en de toelichtingen van de geselecteerde niet-financiële indicatoren;
- via het inwinnen van inlichtingen het op hoofdlijnen inzicht verwerven van de interne beheersingsomgeving, de rapporteringsprocessen, de informatiesystemen en het risico-inschattingsproces van de vennootschap relevant voor het opstellen van de geselecteerde niet-financiële indicatoren, zonder het verwerven van assurance-informatie over het bestaan of het toetsen van de effectiviteit van de interne beheersingsmaatregelen;
- het identificeren van gebieden van de geselecteerde niet-financiële indicatoren waar het waarschijnlijk is dat misleidende of onevenwichtige informatie of een afwijking van materieel belang als gevolg van fraude of van fouten zich zal voordoen. Het bepalen en uitvoeren van verdere werkzaamheden is gericht op het beoordelen van de plausibiliteit van de geselecteerde niet-financiële indicatoren in reactie op onze risico-inschatting. Deze werkzaamheden bestonden onder meer uit:
 - het inwinnen van inlichtingen bij het management en relevante medewerkers op groepsniveau verantwoordelijk voor de duurzaamheidsstrategie en -beleid en prestaties;

- het inwinnen van inlichtingen bij relevante medewerkers verantwoordelijk voor het aanleveren van informatie voor, het uitvoeren van interne beheersingsmaatregelen op, en de consolidatie van gegevens van de geselecteerde niet-financiële indicatoren;
 - het verkrijgen van assurance-informatie dat de geselecteerde niet-financiële indicatoren aansluit op de onderliggende administraties van de vennootschap;
 - het op basis van beperkte deelwaarnemingen beoordelen van relevante interne en externe documentatie;
 - het overwegen van data en trends.
-
- het aansluiten van de relevante financiële informatie van de geselecteerde niet-financiële indicatoren (indicator 10. en 11. in de sectie ‘Onze conclusie’) met de jaarrekening;
 - het lezen van informatie in het geïntegreerde jaarverslag buiten de reikwijdte van onze assurance-opdracht om eventuele van materieel belang zijnde inconsistenties met de geselecteerde niet-financiële indicatoren te identificeren;
 - het overwegen of de niet-financiële informatie als geheel, inclusief de behandelde onderwerpen en de opgenomen toelichtingen, duidelijk en toereikend is toegelicht in overeenstemming met de toegepaste criteria.

Wij communiceren met de Raad van Commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de assurance-opdracht en over de significante bevindingen die uit onze assurance-opdracht naar voren zijn gekomen.

Rotterdam, 14 juni 2023

KPMG Accountants N.V.

E. van Deursen RA

Bijlage C – Verklaring Naleving Gedragscode Leveranciers Slimme Meters

VERKLARING NALEVING GEDRAGSCODE LEVERANCIERS SLIMME METERS 2012

Verklaring Naleving Gedragscode voor Leveranciers en onder hun verantwoordelijkheid handelende Meetbedrijven, aangaande gegevens uit kleinverbruikmeetinrichtingen die op afstand uitleesbaar zijn.

Naam
rechtspersonen: Greenchoice B.V. en Greenchoice Zakelijk N.V., hierna gezamenlijk te noemen Greenchoice
Statutaire
vestigingsplaats: Rotterdam
Periode: 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023

Greenchoice te Rotterdam maakt voor het goed kunnen uitvoeren van haar diensten gebruik van meetgegevens die zijn verkregen uit kleinverbruikmeetinrichtingen die op afstand uitleesbaar zijn. In aanvulling op de Algemene verordening gegevensbescherming hebben leveranciers en onder hun verantwoordelijkheid handelende meetbedrijven in de Nederlandse energiebranche een gedragscode opgesteld ten aanzien van het gebruik, het vastleggen, het uitwisselen en het bewaren van gegevens die zijn verkregen uit een kleinverbruikmeetinrichting die op afstand uitleesbaar is.

Hierbij verklaart Coen de Ruiter dat Greenchoice zich gedurende de bovenvermelde periode heeft gehouden aan het gestelde in de regels en verplichtingen, genoemd in de Gedragscode Leveranciers Slimme Meters 2012.

Rotterdam, 29 april 2024,

Coen de Ruiter

Algemeen directeur Greenchoice

Greenchoice
Kruisplein 15
3014 DB Rotterdam

Uitgave
juni 2024

Vragen of opmerkingen?
Heb je naar aanleiding van ons geïntegreerd
jaarverslag vragen of opmerkingen? Deze
ontvangen wij graag op info@greenchoice.nl.